

Krachten bundelen voor meer fun en duurzame groei

Lange termijn visie en korte termijn acties
voor toekomst zeilsport

Eindrapport Taskforce Instroom Wedstrijdsport
Juli 2024

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Team.....	4
3. Opdracht.....	5
4. Werkwijze.....	6
5. Twee piramides als basis.....	7
6. De negatieve tendens.....	10
7. Maatschappelijke (sport)ontwikkelingen.....	13
9. Fun factor.....	18
10. Kansen bij de starters.....	22
11. Samenwerking met zeilscholen.....	26
12. Enthousiast maken voor wedstrijden.....	28
13. Regionale circuits versterken.....	33
14. Landelijk: geleidelijk naar intensief.....	36
15. Wat kost wedstrijdzeilen?.....	39
16. Eén diplomalijn.....	41
17. Scholing trainer-coaches en officials.....	43
18. Vitale verenigingen.....	45
19. Klassenorganisaties: focus.....	49
20. Branding van de watersport.....	54
21. Professionals.....	56
22. Kernpunten.....	60
23. Aanbevelingen op een rij.....	61
Bijlage 1 - Samenvatting Zo sport Nederland.....	68
Bijlage 2 - Toelichting bij de 5 fun factoren.....	70
Bijlage 3 - Format Optimist Groen.....	76
Bijlage 4 - RS Feva als opleidingsklasse.....	78
Bijlage 5 - Indicatie kosten van wedstrijdzeilen.....	80
Bijlage 6 - Effect van selectie op talentontwikkeling in Optimist.....	81
Bijlage 7 - De waarde(n) van watersport.....	84

90 min.

1. Inleiding

Vanuit verschillende kanten kent het Watersportverbond verontrustende berichten over de achterblijvende instroom van jeugdzeilers in de wedstrijdsport. Het is duidelijk geworden dat meerdere mensen zich zorgen maken over de ontwikkeling van onze sport.

Het Platform Wedstrijdsport; Zeilen, Kite- en Windsurfen heeft de Taskforce Instroom (jeugd) wedstrijdsport opgericht en een brede opdracht meegegeven die we met veel inzet én plezier naar eer en geweten vervuld hebben.

Dit rapport bevestigt dat de hierboven beschreven zorg terecht is: de instroom in de zeilsport en daarmee ook de instroom in de wedstrijdsport loopt terug, op veel plekken in Nederland zijn er al geen jeugdwedstrijden meer. Opvallend is dan ook dat vele verenigingen, klassenorganisaties en combi-organisaties ondanks deze ontwikkelingen (al jarenlang) hetzelfde aanbod hebben. Juist de noodzaak om dingen te veranderen lijkt wel te leiden tot verstand hetzelfde blijven doen. Het gevoel van de haas die op de snelweg in de lampen van de toesnellende auto kijkt en niet wegloopt. Op een heel aantal uitzonderingen na uiteraard, want er is ook goed nieuws te melden, er zijn kansen!

In dit rapport hebben we het over jeugd en daarbij wordt de leeftijdscategorie tot en met 18 jaar bedoeld. Dat instroom van jeugd van belang is mag duidelijk zijn. Het gaat niet enkel over de omvang van het Optimisten veld nu. Het gaat meer over de vraag wie over 10 tot 15 jaar die Solo, die Pampus of die O-jol zal gaan kopen om (wedstrijden) mee te gaan varen? Naast de instroom is ook de doorstroom een onderdeel geworden omdat ook het behouden van jonge sporters steeds belangrijker wordt.

In dit rapport staan de resultaten uit onderzoek en doen wij aanbevelingen. Het is daarna aan anderen zoals het Watersportverbond, de verenigingen, de klassenorganisaties en de Combi's om acties te definiëren en uit te voeren. Kortetermijnacties zijn nodig, evenals het vormen van een langetermijnvisie.

Vanuit de Taskforce hopen we oprecht dat dit eindrapport tot actie aanzet, want niets doen is geen optie. Wees kritisch naar eigen beleid en zorg samen voor verandering. Hoe vervelend de nodige keuzes ook zijn.

Er is ook niet 1 game changer, 1 grote oplossing, 1 antwoord. We zullen met elkaar veel moeten doen op meerdere vlakken om de sport voor de jeugd in de breedte aantrekkelijk te maken. Zonder instroom is er immers geen breedtesport, geen wedstrijdsport, geen doorstroom en geen topsport.

Een groot dankwoord gaat uit naar alle leden van de Taskforce voor hun inzet en vrije uren, het Watersportverbond voor de ondersteuning en de vele vrijwilligers bij de verenigingen die we hebben mogen spreken.

Op naar een betere toekomst voor het zeilen.

Hoewel ons onderzoek zich met name heeft gericht op de zeilsport, zijn veel zaken ook van toepassing op het wind-, kite- en windsurfen. Voor de leesbaarheid schrijven we in de mannelijke vorm. Overal waar hij, zeiler, surfer enz. staat wordt ook zij, zeilster, surfster enz. bedoeld.

2. Team

Bij de samenstelling van het team voor de Taskforce is gezocht naar expertise binnen de (jeugd) zeilsport en draagvlak bij verenigingen en klassenorganisaties door heel Nederland. Specifiek hebben we naar de regio's gekeken om zo een gelijkwaardige verdeling en representatie te hebben.

Na de start en bekendmaking van de Taskforce kregen we meerdere aanmeldingen om mee te helpen en onderdeel te worden van ons team. Hoe goed bedoeld ook, we hebben er toch voor gekozen om de Taskforce tot onderstaande 8 personen te beperken mede om de flexibiliteit en snelheid te kunnen waarborgen.

Harm Tiddens

Voormalig bestuurslid KR&ZV De Maas

Roos Eichhorn

Trainer-coach WV Braassemermeer, Combi Amsterdam

Arjen Wildeboer

Wedstrijdleader, Voorzitter Dutch Youth Regatta en United4Sailing

Sterre Vrijenhoek

Trainer-coach NTT/JTT Optimist Club Nederland (OCN)

Elmar Pigeaud

Wedstrijdleader, Jury, Bestuurslid OCN, Voormalig Combi Amsterdam

Koen van Esch

Trainer-coach en Opleider Watersportverbond

Arend van Bergeijk

Manager Wedstrijdsport Watersportverbond

Henk Bergsma (voorzitter)

Voormalig voorzitter KWVL, Voormalig voorzitter Regenboogclub

3. Opdracht

De opdracht werd september 2023 gegeven vanuit het Platform Wedstrijdsport Zeilen, Kite- en Windsurfen:

Realisatie van een duurzame aanpak ter stimulering van de wedstrijd sport (instroom, doorstroom en behoud van) met als resultaat toenemende deelnemersaantallen en daarmee een gezonde opbouw van de 'piramide wedstrijd sport'.

De taskforce doet dus onderzoek en komt met aanbevelingen; een rapport. Daarna zal separaat aan uitwerking gedacht moeten worden door o.a. het Watersportverbond, de verenigingen, de klassenorganisaties en de Combi's.

Aanbeveling

1. Realiseer vanuit het Platform Wedstrijdsport bij het Watersportverbond een permanente jeugdcommissie die zich richt op instroom en doorstroom in de wedstrijd sport.

4. Werkwijze

In ons onderzoek hebben we ons gericht op de volgende partijen:

- Verenigingen
- Klassenorganisaties
- Combi's
- Zeilscholen (vaarscholen)

We hebben vier hoofdpunten aan elk van deze bovenstaande groepen voorgelegd, aangevuld met meer specifieke vragen per groep.

1. Welke ontwikkelingen zie je de afgelopen 4 jaar?
2. Hoe staan de financiën ervoor?
3. Wat werkt WEL en wat werkt NIET?
4. Wat zijn de toekomstplannen en acties?

In totaal zijn er circa 50 organisaties benaderd, allen met een sterke link naar het jeugdzeilen. Van deze lijst zijn er ongeveer 35 organisaties individueel geïnterviewd, waarbij 1 of 2 mensen vanuit de taskforce aanwezig waren. Van alle interviews zijn gespreksverslagen gemaakt en deze zijn gearchiveerd. In sommige gevallen is een afspraak niet gelukt en zijn reacties verzameld via enquêtes.

Al met al vele uren vrijwilligerswerk hetgeen tot veel informatie geleid heeft en waaruit diverse conclusies getrokken kunnen worden.

De mensen die we gesproken hebben, zaten over het algemeen vol enthousiasme over de sport en de vereniging. In hoeverre dit ook geldt voor mensen die we niet hebben kunnen spreken, is onbekend. Het was niet altijd makkelijk de agenda's gelijk te krijgen en daardoor liep het onderzoek langer dan gedacht. Ook het uiteindelijke vaststellen van conclusies en deze to the point, mét de benodigde onderbouwing, helder vast te leggen in dit rapport bleek meer tijd te kosten dan was gedacht.

We zijn blij met dit rapport, de conclusies en de aanbevelingen. Zoals gezegd is de huidige stand van zaken niet rooskleurig en laat dit rapport in eerste instantie tot een realisatie leiden dat er werk aan de winkel is. We zijn van mening dat er duidelijke wegen zijn die we kunnen inslaan om het tij te keren. Zoals eerder gezegd, er is niet 1 gouden oplossing en, veel belangrijker nog, er is niet 1 partij die de kar kan trekken. In gezamenlijkheid komen we verder; het Watersportverbond, de verenigingen, Combi's en klassenorganisaties, de vaarscholen en scoutingorganisaties kunnen samen zorgen voor een brede instroom. Daar zijn wij van overtuigd!

Dit rapport bevat ook een apart hoofdstuk ICT en Data, want het is duidelijk dat onze sport geen eenduidige vastlegging van data kende. Met het vernieuwen van de administratie van het Watersportverbond in 2023 is het van belang nu goed gebruik te maken van alle mogelijkheden die deze nieuwe omgeving, [Mijn.Watersportverbond.nl](https://mijn.watersportverbond.nl), biedt. Het is moeilijk sturen als je geen cijfers hebt. Veel gaat op gevoel en individuele ervaringen uit het verleden. Daar moeten we als sport gaan verbeteren.

5. Twee piramides als basis

Een leven lang watersport

We willen 'Een leven lang watersport'. Of noem het 'Sailor for life'. Verenigingen willen jeugd behouden voor de club. Jeugdzeilers worden liefhebbers, worden ouder en willen elke levensfase blijven watersporten op een manier die bij hen past. Dit vraagt om een **volwaardig sportaanbod**, vergelijkbaar met andere sporten.

Piramide 1: jeugdklassen

De piramide met de fases waarin een jeugdsporter zich ontwikkelt, is een gebruikelijk model om te kijken naar hoe gezond een sport zich ontwikkelt. De taskforce-groep heeft deze piramide vertaald naar de watersport en deze vervolgens in alle gesprekken gebruikt als kader. De vraag voor verenigingen was o.a. of er een passend aanbod in iedere laag is zodat de jonge zeiler alle fasen bij de club (of partners van de club) kan doorlopen. Onderstaande piramide is ingevuld voor de *jeugd klassen*¹. Binnen de jeugdklassen hebben we de *opleidingsklassen*: Optimist, ILCA, 29er, 49er/FX en IQFoil. In deze klassen is een pad richting intensief wedstrijdzeilen (hoofdsport), de Nationale Training Teams (NTT's) worden ondersteund door het Watersportverbond.

Piramide 2: vervolklassen en late instroom

De kracht van watersport is dat het op heel veel manieren kan; er is voor ieder wat wils. Dat geldt ook voor de wedstrijd sport: 1 persoons- of meerpersoons boten, zwaardboten, open kielboten, jachten, surfen, foilen met een boot of op een plank enz. Enthousiast worden voor wedstrijden (groene laag) gebeurt lang niet altijd bij de jongere jeugd; veel zeilers komen op latere leeftijd in aanraking met de wedstrijd sport. Naast de gebaande paden in de opleidingsklassen zijn er vele andere klassen waar wedstrijdzeilen een (hoofd)sport kan worden.

¹ Jeugd is t/m 18 jaar (onder 19.) Jeugdklassen in Nederland met meer dan 20 actieve jeugd wedstrijdzeilers zijn Cadet, Flits, ILCA, Optimist, RS Feva, Splash, 29er.

Daarom hebben we hieronder een omgekeerde piramide toegevoegd die de vele mogelijkheden van onze sport weergeeft. **Laten we ons niet blindstaren op alleen de jeugd- en opleidingsklassen, we missen dan kansen.**

Voor de instroom bij het jeugdwedstrijdzeilen is de gekleurde piramide de basis. Het is het pad waar het huidige wedstrijdscircuit op ingericht is. De eerste kennismaking met wedstrijden bij de jongste jeugd (groene laag) is vaak in de Optimist op bijv. de Optimist Groen baan bij de Combi's. Kennismaken met wedstrijden kan ook in de Flits, Cadet, RS Feva of Splash. Na een succesvolle kennismaking wordt zeilen één van de hobby's. De jonge zeiler zegt "Ik zit op zeilen" en vaart per jaar aan zo'n 10 wedstrijden mee bij de club en in de Combi's in de regio (gele laag). Het kan zijn dat zeilen één van de sporten blijft, dat de jongere er nooit voor kiest om er de hoofdsport van te maken. Degenen die door het zeilen gegrepen worden en het op één zetten gaan landelijk varen (oranje laag). De jeugdklassen zitten in de gekleurde piramide, vanuit elke laag kan de zeiler ook doorstromen naar de omgekeerde witte piramide.

Het doel van de jeugdklassen is een basis leggen om watersporters voor het leven te krijgen. Om jeugd vanaf jonge leeftijd te binden zul je hen moeten boeien met veel sportplezier (zie hoofdstuk 9) in trainingsprogramma's van voldoende omvang. Voldoende om zeilen als één van de sporten (geel) of als hoofdsport (oranje) te beoefenen. Van de landelijke zeilers komt een enkeling in een NTT, vanaf ca. 18 jaar krijgen zij een eerste kennismaking met topsport. In een sport met een gezond aantal deelnemers en voldoende training komen jeugdtoppers bijna vanzelf bovendrijven. In onze sport zie je de vroegbloeiërs in de Optimist al vooraan varen, de laatbloeiërs laten zich pas in de andere opleidingsklassen zien.

Richtlijnen voor gezonde opbouw

Tot zover niet zoveel nieuws misschien. Veel verenigingen die we spraken vroegen ons om richtlijnen wat je per fase in de zeilloopbaan doet met en voor jeugdzeilers. Wat is de omvang van de trainings- en wedstrijdprogramma's? Wanneer is het een volwaardige sport, vergelijkbaar met andere jeugdsporten? Hieronder de kenmerken van iedere fase bij een gezonde aanpak die past bij de leeftijd en die optimaal is voor talentontwikkeling. Het is gebaseerd op de laatste inzichten over sportbeleving en talentontwikkeling waar ook andere sporten in Nederland de inrichting van hun competities op baseren². Als kinderen rond hun 8e jaar

² Long Term Athlete Development Model (LTAD), Athletic Skills Model (ASM) en Mindset-theorie. Veel andere sportbonden in Nederland (en daarbuiten) baseren hun beleid op deze inzichten over talentontwikkeling en sportplezier.

kennismaken met wedstrijden (Optimist Groen), dan betekent het dat ze op hun 6e of 7e jaar beginnen met zeilen.

Het gaat bij deze richtlijnen ook over andere sporten (in de gele letters). Als een vereniging jeugd wil aantrekken en aan zich willen binden, dan heb je een volwaardig jeugdprogramma nodig dat concurreert met andere sporten. Tegelijkertijd is het voor de sporter goed om ook andere sporten te beoefenen. Het principe 'eerst een atleet, dan een specialist' geldt zeker bij het zeilen. Door in de jeugd verschillende sporten te beoefenen, wordt de zeiler een betere zeiler. En de jeugd wil steeds meer variatie. Vandaar dat we in de richtlijnen ook deelname aan andere sporten benoemen en stimuleren.

Het mooie van watersport is dat variëren op vele manieren kan en we op het water juist ook verschillende sporten kunnen bieden. Surfen, kanoën, zeilen, suppen, kiten vragen allemaal andere (motorische) skills. We kunnen daarmee een heel veelzijdig programma bieden. Op dit moment bieden de meeste clubs alleen zeilen als jeugdsport. Wanneer we binnen dat zeilprogramma weinig tot geen ruimte bieden voor andere sporten, dan doen we de jeugd tekort.

6. De negatieve tendens

Een leven lang watersport

We willen 'Een leven lang watersport'. Of noem het 'Sailor for life'. Verenigingen willen jeugd behouden voor de club. Jeugdzeilers worden liefhebbers, worden ouder en willen elke levensfase blijven watersporten op een manier die bij hen past. Dit vraagt om een **volwaardig sportaanbod**, vergelijkbaar met andere sporten.

Levensvatbaar?

Het aantal jeugdwedstrijdzeilers is de afgelopen jaren zó hard gedaald, dat op veel plekken de vraag leeft of jeugdwedstrijden nog levensvatbaar zijn. Het is daar 'vijf voor twaalf'. Op een aantal plekken bestaat wedstrijdzeilen voor de jeugd al niet meer. In dit hoofdstuk de cijfers op een rij. Het is niet alleen maar kommer en kwel; we zien dat jeugd in groten getale het water op gaat en juist daar liggen de kansen. De grootste uitdaging is om hen de stap naar wedstrijdvaart te laten maken, om watersport als sport te laten beleven.

De cijfers

Eerst de huidige situatie.

Voor het jaar 2023 hebben we de aantallen jeugdzeilers in beeld gebracht. Bij de categorie Kennismaken met watersport (blauw) hebben we alleen het aantal deelnemers aan Optimist on Tour scherp. Aantallen van alle andere vormen van kennismaken zijn niet in kaart te brengen. Dat geldt in mindere mate ook voor de categorie Enthousiast voor watersport/ leren zeilen (roze). We hebben bij benadering het aantal uitgegeven CWO-jeugddiploma's maar er zijn nog veel meer locaties waar jeugd leert zeilen.

Dan de aantallen in de jeugdwedstrijdsport.

We hebben alle unieke, Nederlandse jeugdzeilers van onder 19 jaar die in 2023 hebben deelgenomen aan geregistreerde wedstrijden handmatig geteld. Daarbij tellen we in alle jeugdklassen de zeilers, niet de boten (in een 2-persoonsboot varen 2 zeilers). Per laag van de piramide gaat het om de volgende zeilers:

- *Enthousiast worden voor wedstrijdvaart (groen):* Optimist Groen of bij de club/regionaal een enkele keer meedoen in RS Feva, Cadet, Flits C, Splash, ILCA.
- *Zeilen als één van de sporten (geel):* Optimist Benjamin/ Junior, RS Feva, Flits A/B, Cadet, Splash, ILCA in regionale wedstrijden (Combi's, clubwedstrijden) en eenmalig meedoen aan een landelijke wedstrijd.
- *Zeilen als hoofdsport (oranje):* Alle zeilers in Optimist, RS Feva, Cadet, ILCA, Splash, 29er die structureel meedoen aan de landelijke wedstrijden.

In totaal telden we **700 jeugd wedstrijdzeilers**, verenigd bij **12 tot 15 verenigingen** die één of meer wedstrijdteams hebben. Een aantal verenigingen voegt hun teams samen omdat er te weinig zeilers zijn voor een eigen team. Daarnaast zijn er ook enkele ongebonden groepen rondom een trainer-coach; deze zeilers zijn vaak nauwelijks nog betrokken bij hun vereniging.

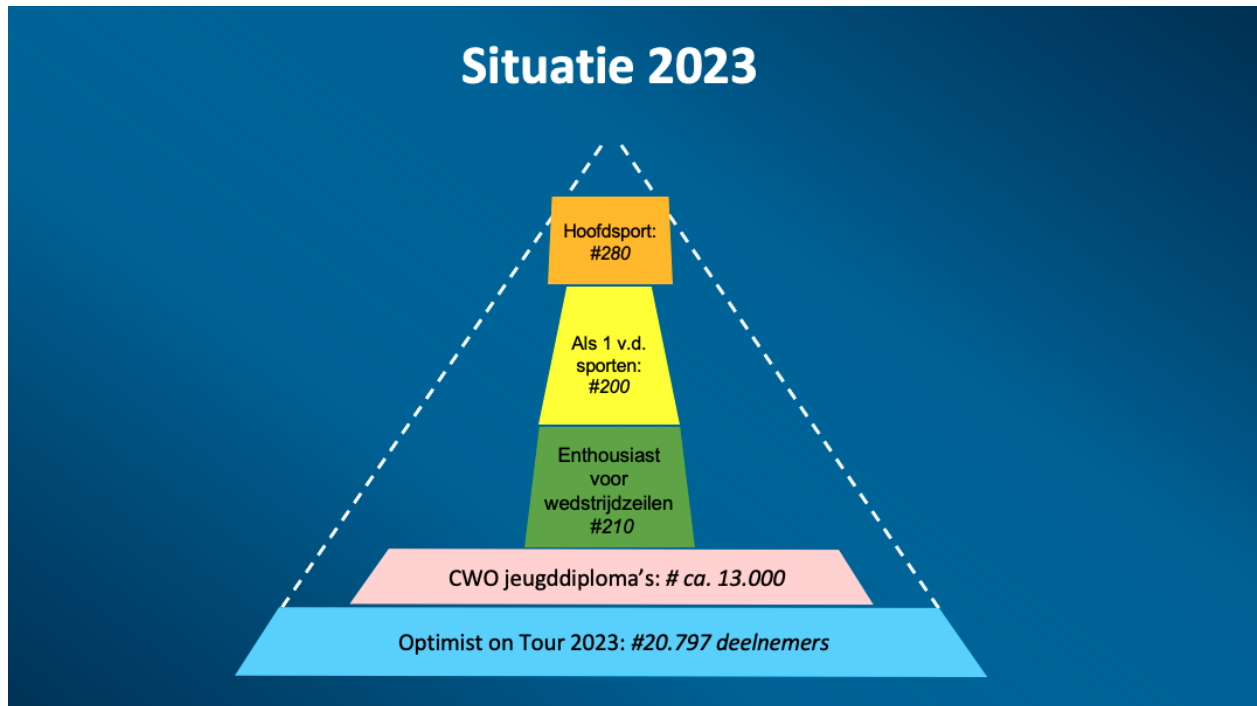
IN HET KORT

Heel weinig jeugd wedstrijdzeilers

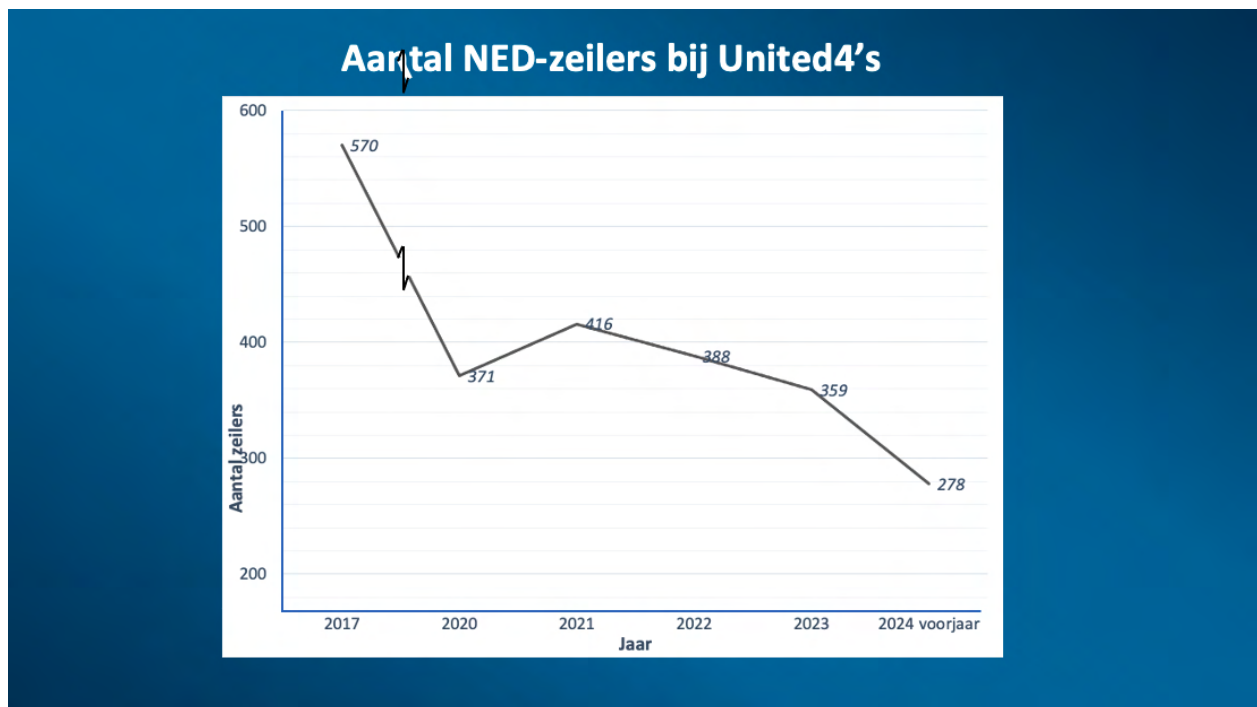
Potentieel: veel jeugd op het water

→ *Voor club- en regiowedstrijden hebben impuls nodig*

De aantallen per fase staan in deze piramide:

Relevant is ook het verloop van het aantal zeilers **over de jaren heen**. Door corona en gebrek aan data is de trend bij club- en regiowedstrijden niet goed in beeld te brengen. We hebben wel cijfers van de landelijke jeugdwedstrijden. Hieronder het aantal Nederlandse deelnemers aan de United 4's (bij 2-persoonsboten tellen we 2 zeilers)³ afgebeeld over de periode 2017 tot aan het voorjaar van 2024. Hier ontbreken cijfers uit 2018 en 2019 maar de tendens tekent zich alsnog scherp af.

³ Kanttekening: in het najaar van 2024 verwachten we - net als andere jaren - bij de United 4's ook weer nieuwe deelnemers waarmee het totaal aantal over het hele jaar iets hoger zal liggen. Dit zijn zeilers die overstappen vanuit het Combi-circuit. Het totale aantal wedstrijdzeilers in alle lagen van de piramide blijft hiermee gelijk.

Conclusies met toelichting uit de praktijk

Ondanks het feit dat we niet alle cijfers boven water kunnen krijgen, kunnen we toch heldere conclusies trekken:

- **700 jeugd wedstrijdzeilers** in heel Nederland is schrikbarend weinig! Dat zijn er voor het hele land evenveel als bij de jeugdafdeling van een gemiddelde hockey- of voetbalvereniging in een kleine stad!
- Het aantal zeilers bij de United 4's is in 6 jaar tijd met 35% gedaald. Het landelijk circuit met United 4's en de Dutch Youth Regatta (DYR) is **met moeite in de lucht te houden**.
- De opbouw van de piramide is in huidige wedstrijdsport heel ongezond: er zijn minder jeugdzeilers aan het kennismaken met wedstrijden (groen) dan het aantal sporters die het als hun hoofdsport hebben gekozen. Uitgaande van een natuurlijk verloop – het piramide-effect – gaat het aantal wedstrijdzeilers de komende jaren nog verder achteruit. Mogelijk komen de lage aantallen in de groene laag door corona en herstelt het zich deels.
- In veel regio's is er nauwelijks een volwaardig circuit waarbij wedstrijdzeilen één van je sporten is (de gele laag in de piramide). In 5 van de 7 regio's is geen regionaal circuit omdat de ondergrens reeds is bereikt. Daar zijn hooguit enkele grotere verenigingen die op hun eigen locatie jeugdwedstrijden organiseren.
- Met enkele jaren ervaring in de Optimist kun je zeilen eigenlijk alleen nog als hoofdsport beoefenen. Want doorstroom naar het landelijke circuit betekent intensief sporten, veel commitment, vele kilometers, hoge kosten en grote impact op gezinnen. Prachtig voor de kinderen en ouders die het omarmen. Echter, voor anderen is dit perspectief juist reden om af te haken of om er al helemaal niet aan te beginnen. Het is 'in or out'!

Als we naar de onderste lagen in de piramide kijken (blauwe en roze laag) dan zien we tegelijkertijd heel veel potentieel: veel jeugd is aan het watersporten bij verenigingen, bij zeil- en surfscholen en dit is vaak ongeorganiseerd. De flinke aantallen die we hierboven hebben genoemd, zijn nog maar het topje van de ijsberg; niet-CWO locaties, mobiele zeilles en schoolzeilen hebben we niet meegerekend. Er is hiermee een *grote kans voor nieuwe aanwas*. Als maar 2% van al deze jeugdzeilers de stap naar wedstrijdzeilen maakt, dan hebben we een verdubbeling van het aantal startende wedstrijdzeilers. De uitdaging is om deze groep te bereiken en aan te spreken met een aantrekkelijke sportomgeving.

Een andere uitdaging ligt in de doorstroom. Veel wedstrijdzeilers stoppen tussen hun 13e en 18e jaar. Dit is voor het zeilen nog niet in cijfers te vatten maar we zien dit in de praktijk veel gebeuren. Het sluit aan bij de landelijke tendens in veel andere sporten. Daar is steeds meer uitval tussen de 13 en 16 jaar. Een extra kritieke factor in onze sport is de overstap naar een andere klasse. Als zeilers in of na de groeispurt overstappen naar een andere boot, dan zijn er extra redenen om af te haken: een ander team, soms een andere vereniging, vrienden en vriendinnen raken uit beeld, een geschikt maatje vinden voor de 2-persoonsboot lukt niet, blessures door plotselinge toename in belasting, de grotere boot maakt het duurder enz. enz.

De volgende fase met veel uitvallers is wanneer jongeren gaan studeren. Ouders nemen meer afstand, zeilers moeten steeds meer zelf betalen en zelf regelen. De opleidingsklassen zijn nu nog voor zeilers t/m 18 jaar. Zeilers ouder dan 18 zijn welkom maar worden niet of veel minder ondersteund. Voor de zeiler die zeilen als hoofdsport had, breekt er een andere fase aan met minder intensief zeilen. Er zijn voor die groep maar weinig plaatsen waar je op niveau kunt wedstrijdzeilen zonder al te veel kosten en gedoe met boten. Enkele goede initiatieven daargelaten. Dit kunnen goede voorbeelden zijn om structureel een weg in te richten en perspectief te bieden voor jong-volwassenen.

7. Maatschappelijke (sport)ontwikkelingen

Er waait een andere wind

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben veel invloed op de motivatie van de jeugd om te gaan en te blijven wedstrijdzeilen⁴. Op de ontwikkelingen zelf hebben we geen invloed, maar als we ons op de ontwikkelingen weten aan te passen, dan grijpen we de kansen die in dit geval de maatschappelijke ontwikkelingen ons bieden.

Hieronder de voor ons de meest relevante ontwikkelingen op een rij.

- Sinds corona is de jeugd meer gaan sporten. Vooral bij de jongere jeugd (5-12 jaar) is er flinke groei. Bij de jongeren (13-18 jaar) is een kleiner herstel. De jongeren die al aan sport deden, zijn wel méér gaan sporten.
- De jeugd doet steeds meer aan verschillende sporten, de jeugd wil variatie. Een brede motorische ontwikkeling in de basisschoolleeftijd is de beste basis om goed te worden (eerst atleet, dan specialist).
- Bijna alle sporten kampen met veel uitval in de leeftijd van 13-18 jaar. Gebrek aan sportplezier en een gebrek aan het betrekken van de jongeren bij de club zijn belangrijke oorzaken. Bij jong-volwassenen van 16-23 jaar is veel uitval omdat zij vaak minder gemakkelijk vervoer tot hun beschikking hebben, hun sport meer zelf moeten gaan betalen, studenten-zeilverenigingen niet veel wedstrijdzeilen enz.
- Individueel sporten wordt populairder. Volwassen sporten steeds meer ongeorganiseerd. Kinderen in de basisschoolleeftijd sporten nog steeds evenveel georganiseerd (bij verenigingen). Bij jongeren op de middelbare school is er de tendens om minder georganiseerd en individueler te sporten. Na corona sporten scholieren wel weer bij verenigingen maar dat is nog niet op het oude niveau.
- **Kort en bondig** sporten is de trend. De jeugd (en het gezin) wil niet meer hele weekenden of hele dagen op pad.
- **Plug & play**: men is op zoek naar gemak.
- De jeugd is **minder gericht op competitie/** prestatie, meer op participatie (zie ook hoofdstuk 9).
- Door vergrijzing zijn er minder kinderen. Andere sporten proberen kinderen al op **jonge leeftijd te binden** (voetbal en hockey bijv. al vanaf 5 jaar!). Deze sporten bieden binnen hun sport breed motorische training als stevige basis voor talentontwikkeling.
- Daarnaast vragen andere sporten steeds **meer tijd**. Waar vroeger 1x per week trainen normaal was, is dat nu 2 of 3x per week.
- Er is (door corona versterkt) **minder betrokkenheid van ouders**. Het 'droppen' van de kinderen is meer vanzelfsprekend geworden.
- **Vrijheid** tijdens vakanties is na corona nog belangrijker geworden.
- Het aantal **vrijwilligers** loopt terug: Vrijwilligers worden steeds ouder. Ze willen een afgebakende taak en hun drijfveer is ook vooral met elkaar plezier hebben.

Wingfoilen en andere boardsports

Zoals in de inleiding van dit rapport geschetst, beperken we ons in dit rapport tot de zeilsport. Helaas, want we zien voor de toekomst van de jeugdsport heel veel kansen in de boardsports. Het wingfoilen willen we daar uitlichten want in onze ogen beantwoordt dit aan wat een groot deel van de middelbare schooljeugd wil: hoge snelheden, spektakel, kort en bondig, plug & play.

⁴ Bronnen:

- Sport Toekomst Verkenning van RIVM en SCP (sportenbewegencingcijfers.nl)
- clubbase.sport.nl (NOC*NSF)
- NOC*NSF, Zo Sport Nederland, 2022, samenvatting daarvan in bijlage 2

IN HET KORT

*Jeugd wil variatie, kort, gemak
Jongste jeugd sport georganiseerd
Oudere jeugd wil meer vrijheid
Ouders minder betrokken
Aantal vrijwilligers loopt terug*

Aanbevelingen

2. Watersport heeft veel in zich om aan te sluiten bij de behoefte aan variatie. Verenigingen kunnen veel meer de verschillende mogelijkheden met zeilen, roeien, kano, suppen, surfen, wing foilen enz. verkennen. Het Watersportverbond zou kunnen ondersteunen met uitgewerkte voorbeeldprogramma's voor de (jongste) jeugd. Een diploma 'Brede watersport' voor starters (i.p.v. beginnen in één discipline) kan verenigingen op het goede spoor zetten.
3. Ook andere sporten kunnen de watersportvereniging aantrekkelijker maken. Fitness, droogtraining, bootcamp, survival enz. zijn geschikte sporten/bezigheden om te combineren met watersport⁵.
4. Organiseer jeugdwedstrijden vooral op zondagen en doordeweekse avonden zodat de jeugd op zaterdag ook andere sporten kan beoefenen. In juni liggen de grote buitensporten (voetbal, hockey) stil. Combi- en clubwedstrijden kunnen dan ook op de zaterdag gehouden worden.
5. Kort en snel zeilen voor beginnende zeilers is mogelijk door Optimisten bijna zeilklaar te hebben liggen: rompen bij de helling, zeilen aan de mast en giek ergens binnen⁶.
6. Kampen in vakantieweken zijn populair; ouders kunnen dan werken en kinderen zijn 'onder de pannen'. Dit hoeven geen kampen te zijn met overnachtingen. Overdag op het water en 's avonds in eigen bed vraagt veel minder van begeleiders en is toegankelijker voor de allerjongste jeugd.
7. Besteed extra aandacht aan de jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar. Voor clubs in buurt van studentensteden: investeer in materiaal en programma's die passen bij een studentenleven. Clubs kunnen ook actief samenwerken met studentenzeilverenigingen. De club heeft voor studenten de boten en de accommodatie, de studentenzeilvereniging heeft instructeurs en trainers voor vereniging.
8. Ontwikkel als vereniging ook beleid om vrijwilligers te binden en te boeien. Verschillende doelgroepen (ouders, gepensioneerden, oudere jeugd) vragen om een verschillende benadering.
9. Racen met wingfoilen kan een grote toekomst hebben (vanaf middelbare schoolleeftijd). Om die kans te benutten, is het zaak betrokken te raken bij de wedstrijdcircuits die er nu ontstaan, een Nederlandse klassenorganisatie op te richten, volle aandacht te besteden aan instroom van jeugd met gemakkelijke doorstroom naar racen.

⁵ De fitnessruimte bij KWVL Loosdrecht heeft 250 gebruikers.

⁶ Bij ZV Schildmeer is de vrijdagavondtraining voor starters populair. Kort en krachtig: van 17:30 - 19:30 uur incl. gezamenlijk eten.

8. ICT en Data

Om goede inzichten te kunnen vergaren, is een juiste vastlegging van gegevens van groot belang. Het gaat dan niet enkel om het vastleggen van gegevens, maar vooral ook de mogelijkheid om data te koppelen, inzichtelijk te maken en (op termijn) te herhalen. Goed beleid kan alleen gevormd worden op basis van goede data.

Het belang van gegevensverzameling:

- Helpt bij het identificeren van trends binnen de sport.
- Helpt bij het identificeren van mogelijkheden en kansen binnen de sport
- Biedt inzicht in de participatiegraden op verschillende niveaus (lokale verenigingen, vaarscholen, landelijk niveau).
- Ondersteunt de ontwikkeling van gerichte programma's voor talentontwikkeling en -behoud.
- Subsidie-aanvragen en financiering: Sterke datagestuurde argumenten kunnen helpen bij het verkrijgen van subsidies en andere vormen van financiering

Voor het kunnen voldoen aan het bovenstaande is het van belang dat data:

- Slechts één keer wordt vastgelegd en er dus sprake is van een Golden Source
- Data uniek koppelbaar is

In de wedstrijdsport worden diverse systemen gebruikt voor verscheidene doelen, denk daarbij aan:

- Ledenadministratie bij vereniging en klassenorganisatie
- Wedstrijddeelname
- Opleiding

Aangezien deze zaken door verschillende organisaties worden uitgevoerd, is het een gegeven dat (zeer veel) verschillende methoden en systemen worden gebruikt. De mogelijkheid om data koppelbaar te houden is daarmee de grootste uitdaging.

Alhoewel met NAW gegevens die verrijkt zijn met e-mail en/of geboortedatum veelal een koppeling kan worden gevonden, is een unieke nummering toch een noodzaak. Aangezien de relevante personen veelal bekend (moeten) zijn in de administratie van het Watersportverbond (immers -aangemeld- lid van watersportvereniging, wedstrijdlicentie- of certificaathouder) is het bondsnummer de logische koppeling. Voor personen (enkel) in de opleidingsfase is het daarmee wel van belang om de mogelijkheid tot toekennen van bondsnummer te onderzoeken. Dit kan dan via het CWO of NWD toegepast worden.

Voor de korte en middellange termijn lijkt het noodzakelijk te accepteren dat er geen koppeling tussen opleiding en ledenadministratie / wedstrijddeelname zal plaatsvinden. Wel is het van belang om nu alvast het vastleggen van data binnen de opleidingsomgeving bespreekbaar te maken.

Gezien de vele (ook vaak onderling niet verbonden) organisaties waar de data binnenkomt, is het noodzakelijk om een centrale locatie vast te stellen die de data beheert. Vanwege haar unieke positie is het Watersportverbond daartoe de logische partij. Met de in 2023 vernieuwde administratie

IN HET KORT

Centraal vastleggen van sporters, lidmaatschappen, opleidingen, wedstrijddeelname en uitslagen is reeds mogelijk, maar behoeft meer aandacht van partijen.

Aanbevelingen

10. Zorg voor structurele toepassing AVG-regel.

11. Benadruk het aanleveren van (complete en correcte) data door verenigingen.

(Mijn.Watersportverbond.nl) is de IT-omgeving van het Watersportverbond hiertoe ook ingericht en uitgerust.

Waar lopen we tegenaan?

Tijdens de onderzoeksfase van de Taskforce was het een belangrijk onderdeel van de interviews om te informeren naar beschikbare data. Deze data betrof onder andere informatie over deelnemersaantallen van wedstrijden, sporters per klasse, demografische gegevens zoals leeftijd en geslacht en het aandeel (jeugd-)sporters binnen de totale vereniging, klassenorganisatie, evenementenorganisatie of zeilschool. Echter, bij het merendeel van de organisaties die wij hebben benaderd, bleek het beantwoorden van deze vragen op basis van beschikbare data over de afgelopen jaren niet voorhanden en wanneer dat wel zo was, zeer uitdagend. De data was vaak niet consistent beschikbaar over een langere periode, wat het lastig maakte om trends te identificeren en te analyseren. Bovendien vergde het veel tijd om de benodigde data te vinden, en wanneer deze werd verstrekt, varieerde het dataformaat sterk. Dit gebrek aan consistentie in dataformaten bemoeilijkte het vergelijken en analyseren van de beschikbare gegevens.

Het is een gegeven dat historische data van 2020 of eerder slechts beperkt beschikbaar is.

Hoe gegevens verzamelen?

Wanneer organisaties op dezelfde manier hun gegevens centraal opslaan, wordt met weinig moeite veel mogelijk gemaakt. Om gegevens te kunnen delen moet er bij het vastleggen van persoonsgegevens zorggedragen worden voor een juiste toepassing van AVG-wetgeving. Hierbij dient de betrokkene veelvuldig en voldoende geïnformeerd te worden over het vastleggen van persoonsgegevens en het (mogelijke) gebruik daarvan.

- **Opleidingsplan:** Het vastleggen van cursisten binnen een uniek volgsysteem zou een betere correlatie kunnen bewerkstelligen tussen de diverse (onderste) lagen van de piramide. Denk hierbij aan de eerste kennismaking met de sport, een basisopleiding en de vervolgopleidingen bij een zeilschool of vereniging. Er is op dit moment geen initiatief om data van Optimist on Tour (OOT), vaarscholen en Watersportverbond te koppelen.
- **Ledenadministratie verenigingen:** De ledenadministratie laten aansluiten bij het Watersportverbond is zeer waardevol. E-captain kent aansluiting met Mijn.Watersportverbond.nl waarbij lidmaatschapsgegevens beschikbaar komen bij het Watersportverbond. Vele andere verenigingen verwerken hun lidmaatschapsinformatie (semi) handmatig. Daarbij spelen statuten van verenigingen een rol. Het bijvoorbeeld niet opgeven van alle leden of ontbrekende mailadressen van leden, zorgt voor een incomplete koppeling van gegevens.
- **Ledenadministratie klassenorganisaties (KO's):** Aangezien KO's niet aangesloten zijn bij het Watersportverbond, is er tot nu toe ook geen overdracht van lidmaatschapsinformatie van KO's naar het verbond. Aangezien leden van klassenorganisaties in de regel (potentiële) wedstrijdzeilers of vrijwilligers zijn, is dit een gebrek aan mogelijk relevante contacten. Er is hier in ieder geval een gebrek aan inzicht in de binding van individuen met organisaties. Denk hierbij vooral ook aan KO's waarvan de leden minder tot geen binding hebben met reguliere watersportverenigingen zoals windsurfers, kitesurfers en ligplaatshouders bij een (semi) commerciële jachthaven.
- **Wedstrijdteam lidmaatschap:** Jeugd volgt veelal een opleiding of training bij de vereniging en/of klassenorganisatie. Het vastleggen van lidmaatschap bij een team of het vastleggen van een trainingsniveau (waarbij een landelijk toepasbaar trainingsniveau dan van belang is) is van groot belang om centraal inzicht te krijgen in lokale training, bezetting en doorstroom.

Aanbevelingen

12. Maak het vastleggen bij het Watersportverbond van leden van klassenorganisaties en wedstrijdteams mogelijk.
13. Vergemakkelijk het aanleveren en verwerken van deelname-informatie en uitslagen.

- **Wedstrijddeelname:** Alhoewel actief aangejaagd sinds 2021, is het aanmelden van deelnemers aan wedstrijden (zowel verantwoordelijke persoon alsook opvarenden) nog niet bij alle wedstrijdorganisaties gangbaar. Het aanmelden van wedstrijddeelname zorgt voor de broodnodige koppeling van de lidmaatschapsinformatie (waarin o.a. leeftijd, woonplaats, lidmaatschappen) met gevaren wedstrijden, klassen en rol aan boord.
- **Wedstrijduitslagen:** In navolging van deelname informatie, kunnen ook wedstrijduitslagen opgenomen worden in Mijn.Watersportverbond.nl. Hierdoor wordt het volgen van individuele prestaties mogelijk en ontstaat er een connectie tussen resultaat en trainingsniveau.

Met bovenstaande uitgangspunten ontrolt zich al snel een scala van mogelijkheden, zoals:

- Aantal actieve zeilers bij verenigingen, KO's, vaarscholen, onderverdeeld naar leeftijd, klasse en niveau
- Aantal sporters ten opzichte van totaal aantal leden van een vereniging
- Aantallen per klasse
- Inzicht in de leeftijdsgroepen die het meest actief zijn binnen de sport.
- Analyse van de verhouding jongens/meisjes om de genderdiversiteit binnen de sport te begrijpen.
- Doorstroom: hoeveel % gaat er van Optimist naar RS Feva, ILCA enz.
- Niveau / ervaring per (groep van) sporter(s)
- Opleidingen per zeiler en trainer
- Regionale spreiding waar de sport (per leeftijd) veel of weinig wordt beoefend
- Het volgen van de groei van nieuwe sporters en het retentiepercentage van huidige sporters.
- Welke evenementen(formats), klassen en periodes zijn populair
- Tevredenheid en feedback: resultaten van enquêtes over tevredenheid en open feedback van de zeilers

Na de basis kan er (relatief eenvoudig) verder worden gewerkt aan bijvoorbeeld:

- Vrijwilligersbetrokkenheid: aantal vrijwilligers en de frequentie van hun betrokkenheid bij activiteiten van de vereniging.
- Veiligheidsregistraties: incidenten en veiligheidsmaatregelen bij trainingen en evenementen.
- Financiële duurzaamheid: inzichten in de kosten versus opbrengsten van leerprogramma's en hun duurzaamheid op lange termijn.

Het monitoren van (succes) verhalen

Door het systematisch verzamelen en analyseren van deelnemersgegevens, kunnen zeilorganisaties nauwkeurig de succesvolle elementen van hun programma's en activiteiten identificeren. Door vragen te stellen zoals 'Wat leidt tot een toename van deelnemers?' en 'Wat veroorzaakt juist een afname?', ontrafelen ze de oorzaken achter de fluctuaties in deelnemersaantallen. Ze kunnen verder ingaan op demografische aspecten zoals leeftijd en geslacht om diepgaand inzicht te krijgen in wie hun evenementen bijwoonden. Deze continue cyclus van monitoring en evaluatie stelt zeilorganisaties in staat om doelgericht beleid te voeren en hun aanbod te optimaliseren, wat uiteindelijk zal leiden tot een gestage groei van het aantal zeilers.

9. Fun factor

‘Fun must be the name of the game’

Veel jeugd is dus recreatief aan het watersporten. Te weinig jeugd wordt gegrepen door het wedstrijdzeilen. Goed om de huidige cultuur bij het jeugdwedstrijdzeilen onder de loep te nemen. Gebrek aan variatie, teveel nadruk op competitie, voor starters te moeilijk en weinig bewegen zijn zo wat minpunten. Meedoen aan wedstrijden is voor velen **daardoor** toch niet leuk genoeg. “Gaan we alweer een baantje varen?” horen we regelmatig. Wat is leuk voor de jeugd? Voor iedereen en voor elke leeftijdsgroep is het anders.

Er is een aantal fun-factoren die wij hebben samengevat in 5 bronnen van sportplezier⁷ op het water.

- **Ik kan het zelf:** Lekker racen begint met de boot of plank (bijna) onder controle hebben. En dan zelf de regie hebben, zelf keuzes maken, trots zijn dat je het zelf hebt gedaan.
- **Uitdaging:** Iedereen wil uitgedaagd worden, ieder op een eigen manier. De één gaat voor het avontuur of iets onbekends en nieuws leren. Competitie zet sommigen op scherp. Anderen gaan voor de *hard fun*: voldoening na hard werken of een moeilijke oefening. Variatie geeft nieuwe prikkels.
- **Samen:** Met elkaar is beter, gezelliger, leuker. Alleen of samen in een boot, bij een grotere groep of club horen is voor velen belangrijk. Saamhorigheid en samenwerking motiveert.
- **Bewegen:** De jeugd wil bewegen, het is gewoon lekker. Op het water en op de wal; allerlei vormen van bewegen zijn mogelijk.
- **Winnen door groei:** Het gevoel dat je steeds beter wordt is voor veel sporters een belangrijke motivator om structureel te gaan sporten. Iets nieuws leren, vooruitgang boeken en dat verder perfectioneren geeft veel voldoening. Ook voor topsport is steeds beter willen worden het fundament. Met nadruk op

IN HET KORT

Meer: zelf doen, variatie, samen, bewegen

Minder: prestatiecultuur

→ Format Optimist Groen

→ 2-persoons boot stimuleren

→ Brede watersport aanbieden

→ Activiteiten voor hele familie

Aanbeveling

14. Leg als vereniging, Combi- of klassenorganisatie de huidige aanpak voor de jeugd eens langs de 5 fun-factoren. In welke fun factor blinken jullie uit? In hoeverre benadruk je dat ook in je werving? Welke fun factor kan meer aandacht krijgen?

⁷ Afgeleid van: De talent formule, Tim Koning en Michiel van Schagen, Arko Sport Media, 2021

groei wordt het (later) gemakkelijker om te winnen. Waarbij winnen ook persoonlijke winst kan zijn.

De één zoekt uitdaging door competitie, de ander wil lekker bewegen en een derde wil het vooral samen doen. Iedere sporter wil op meerdere manieren plezier beleven, het gaat om meer dan één van deze fun-factoren. Daarbij heeft de jeugd een andere blik dan volwassenen, een andere beleving met andere waarden. De uitdaging voor wedstrijdcomités, trainers, coaches en bestuurders is om door de bril van het kind of de jeugd te kijken. NOC*NSF doet regelmatig onderzoek naar de motivatie bij jeugd (< 18 jaar) om te sporten. Daar staat nu *‘Om eigen prestaties te verbeteren’* op de 11e plaats en *‘Voor competitie, willen meten met anderen’* op de 15e plaats in de rangschikking. De top 5 van motieven om te sporten is *‘Leuke activiteit - Energie kwijt raken - Betere conditie - Nieuwe vaardigheid leren - Goed gevoel’*.

In bijlage 2 vind je een uitgebreide toelichting op de 5 fun-factoren. In bijlage 1 een samenvatting van het genoemde NOC*NSF onderzoek. Hieronder per fun factor een korte toelichting met in de kantlijn bijbehorende aanbevelingen.

Fun factor 1 - Ik kan het zelf

Voor jonge kinderen is wedstrijdzeilen een ingewikkelde sport. Toch wil je hen het gevoel van controle laten ervaren (ik kan het), wat betekent dat we het behapbaar moeten houden. (Net als de jonge voetballers op een kleiner veld spelen met kleinere goals en minder regels). Eenmaal de boot onder controle wil je de jonge wedstrijdzeiler zoveel ook echt zelf laten doen en beslissen (ik kan het ZELF). Het gevoel van autonomie - zelf doen - is een belangrijk deel van de lol. Als we de zeiler structureel teveel moeten helpen om de wedstrijdbaan rond te komen dan levert dat weinig sportplezier op. Je wilt het kind zo vroeg mogelijk de lol van het spelletje op het water meegeven wat inhoudt dat de zeiler ook zelf keuzes maakt waar op de baan naartoe te varen, hoe een tegenstander af te dekken enz.

Fun factor 2 - Uitdaging

Uitdaging komt uit de moeilijkheidsgraad en variatie. Een leuke training is niet altijd gemakkelijk. Als zeilers ouder worden kan hard werken en afzien kan ook veel voldoening opleveren (zgn. *hard fun*). Zeker als dat ook beloond wordt. Voor iedereen geldt dat je door competitie je eigen skills kunt vergelijken met die van een ander; competitie daagt uit en met de tegenstander als spiegel leer je snel. Dat werkt alleen als zeilers ongeveer gelijkwaardig zijn aan elkaar. Daarnaast geeft variatie steeds nieuwe prikkels. Kinderen hebben een korte aandachtsboog wat vraagt om korte wedstrijden en veel actie (weinig wachten). Als kinderen een simpele wedstrijdbaan onder de knie hebben dan kan er veel gevarieerd worden om ze steeds opnieuw uit te dagen.

Fun factor 3 - Meer samen, 2-persoons jeugdboot en familie

Voor de jongste jeugd die zich in de Optimist eenzaam voelt en heel graag samen vaart, zijn er maar weinig mogelijkheden. De Flits en Cadet zijn uitzonderingen. Nadeel daar is dat de jongste zeilers meezeilen en nog weinig zelf doen. De fun-factor *‘Ik kan het zelf’* is er voor hen veel minder. Deels is dit op te vangen door jonge fokkenisten verschillende taken te geven waarmee ze zichtbaar iets bijdragen. De oudere zeiler leert door het coachen van de jonge fokkenist wel veel

Aanbevelingen

15. Creëer voor Optimist Groen een voorspelbare omgeving waar ze de boot en het racen onder controle hebben, zelfstandig varen en succeservaringen hebben. Stimuleer de saamhorigheid, laat kinderen veel bewegen en leg in alles de nadruk op groei in plaats van resultaat. Zie ook hoofdstuk 12 en bijlage 3 met de opzet van Optimist Groen.

16. Rescue heeft bij jeugdwedstrijden een heel belangrijke rol. Het gevoel van veiligheid is voorwaarde om lekker te kunnen varen. Zorg dat rescue kindvriendelijk is met vooral een vriendelijke toon. Bij starters helpen met hopen bij omslaan of bij vastzitten aan een boei.

17. Breng variatie bij wedstrijden voor meer ervaren jeugdzeilers. De voorspelbaarheid die Optimist Groen vraagt maakt het later juist saai voor de meer ervaren en vaak oudere zeilers. Innoveer door verschillende wedstrijdformats toe te voegen zoals sprint, achteruit, obstakelrace, marathon, slalom, snelheidsrecord, teamzeilen enz.

sociale skills, vraag is of het voor die oudere zeiler ook altijd even leuk is. Als in een 2-persoonsboot zeilers ongeveer even oud en gelijkwaardig zijn, dan kan het teamwork aan boord veel extra plezier brengen.

Een drempel van een 2-persoons boot is dat gezinnen samen een boot moeten kopen. Dit is te ondervangen met clubboten. In onze interviews kwamen we diverse clubs tegen die bereid zijn te investeren in 2-persoon jeugdboten om deze drempel weg te nemen. En veel verenigingen hebben al 2-persoons clubboten. Goed als dit een boot is voor zeilers vanaf 35-40 kg zodat ze al vóór de middelbare school de stap naar een 2-persoonsboot kunnen maken.

Familie

Meer samen begint aan de wal. We willen dat de jonge zeiler zich thuis voelt op de club. Er ontstaan vriendschappen, zeilers komen ook voor elkaar. Watersport heeft heel veel te bieden voor het hele gezin. Ouders kunnen bij de vereniging zelf gaan watersporten; zonder ervaring is suppen, roeien en kielbootzeilen gemakkelijk te leren. Ervaren zeilers of surfers, inclusief de herintreders, zijn er enthousiast voor te krijgen als er materiaal is (plug & play) met bijbehorende trainingen. Allerlei activiteiten zijn voor ouders te bedenken met en zonder de kinderen.

En wanneer ouders niet zelf willen sporten, dan is een sloep aantrekkelijk om samen op het water te genieten. Van dichtbij kijken naar een wedstrijd is wat veel ouders wel zouden willen, maar wat vaak niet kan. Wanneer minder ervaren ouders uitleg over de wedstrijd krijgen, dan wordt het kijken naar een wedstrijd een stuk leuker. De wedstrijd baan kan zelfs zó worden ingericht dat de toeschouwers ook van dichtbij genoeg kunnen zien⁸.

Ouders betrekken bij de sport van hun kind maakt het voor iedereen leuk. De tendens dat ouders hun kind 'dropen' is te doorbreken als we de vereniging ook voor ouders aantrekkelijk maken. Horeca of een geopend clubhuis is in onze ogen een voorwaarde voor succes. Het hoeft geen betoog dat met een groep betrokken ouders het ook gemakkelijker is om vrijwilligers te vinden.

Fun factor 4 - Meer bewegen; beweegtraining het hele jaar door

Bewegen is leuk en ook goed. Om een goede zeiler te worden willen we kinderen gedurende de hele basisschoolleeftijd motorisch zo breed mogelijk ontwikkelen. Eerst (watersport)atleet worden, daarna pas specialiseren⁹. In het ideale opleidingsprogramma krijgt sportspecifieke motorische training pas na de groeispurt de overhand.

Op het water kunnen trainer-coaches van alles aanbieden om de jonge zeilers breed motorisch op te leiden. Dat kan in de eigen boot zoals een Optimist, het kan ook met andere hulpmiddelen zoals SUP-boards, kano's, surfplanken enz. Ook op de wal zijn er allerlei spelvormen voorhanden om zeilers een leuke en nuttige training te kunnen bieden. In de huidige trainer-coach-opleidingen komen deze aan bod.

⁸ Bij de Yngling slotwedstrijden ligt de toeschouwersboot naast de gate in de zandloperbaan.

⁹ Athletic Skills Model (ASM) waar veel sporten in Nederland hun jeugdopleiding op baseren.

Aanbevelingen

18. Benoem de RS Feva als opleidingsklasse. Daarmee is er voor jonge zeilers en hun verenigingen een duidelijke opleidingslijn met ook voor starters de mogelijkheid om samen te varen. In bijlage 4 staan alle overwegingen om de RS Feva aan te wijzen als opleidingsklasse.

19. Maak de vereniging voor ouders aantrekkelijk met activiteiten die zij leuk vinden waardoor ook zij zich thuis gaan voelen bij de club.

20. Breid het programma voor alle wedstrijdzeilers uit met beweegtraining aan de wal. Goed voor de motorische ontwikkeling en in de winter een manier om jonge zeilers extra te binden aan de club. Het Watersportverbond zou moeten ondersteunen met uitgewerkte voorbeeldprogramma's en scholing voor trainers.

De kracht van watersport is dat we op heel veel verschillende manieren kunnen bewegen op het water. Dit zouden we voor de jeugd nog veel meer in kunnen zetten om het leuk en nuttiger te maken. Met beweegprogramma's voor op de wal, in de lokale gymzaal, in het clubhuis enz. is er ook 's winters een sportaanbod. Hiermee wordt zeilen een volwaardige sport die het gehele jaar door kan worden beoefend en hiermee vergelijkbaar wordt met andere sporten. Het is ook voor jonge zeilers leuk en nuttig. Dit soort trainingen kunnen ook samen met andere lokale sportverenigingen georganiseerd worden. Trainer-coaches in de zeilsport zijn over het algemeen nog niet vertrouwd met dit soort trainingen. Het vraagt om extra scholing.

Programma bij zwaar weer: start van SUP-teamrace

Fun factor 5 - Winnen door groei

Zoals gezegd is het gevoel van steeds beter worden een groot deel van de lol. Willen winnen geeft sommigen een extra stimulans, ze gaan extra 'aan'. Veelal is deze motivatie om te presteren een korte termijn prikkel. Voor anderen is nadruk op resultaat een rem op groei. Winnen kun je leren, vanaf middelbare schoolleeftijd zijn zeilers hier goed in te coachen. Vanaf dan kan competitie een duidelijkere rol krijgen. Het gaat om een balans in vaste- en groei mindset, meer hierover in bijlage 6 over de invloed van selectie op talentontwikkeling.

Nu: elitesport met prestatiecultuur

Op dit moment ligt er al bij het kennismaken met wedstrijdzeilen in onze ogen teveel nadruk op competitie. Enkelen worden hierdoor uitgedaagd, voor anderen werkt het negatief op de motivatie. Verderop in de zeilloopbaan - vooral in het landelijke Optimisten circuit - overheerst een prestatiecultuur en heeft het zeilen het imago van een elitesport. Door dit perspectief haken jonge zeilers en ouders sneller af. Of ze beperken het zeilen tot één van hun sporten en niet zeilen als hoofdsport. Voor deze zeilers ontbreekt het een volwaardig regionaal circuit waar je gewoon lekker kunt zeilen als één van je sporten.

Aanbeveling

21. 'De training gaat altijd door!'

Maak dit vanzelfsprekend bij alle jeugdtrainingen. Als door slecht weer en/of harde wind niet gezeild kan worden, dan is beweegtraining op de wal of op het water een goed en leuk alternatief. Materialen daarvoor (bijv. supboards) maken dat nog beter en leuker. Het vraagt om een investering of samenwerken met vaarscholen/ andere partijen.

10. Kansen bij de starters

Zoals gezegd is er heel veel potentieel: grote aantallen deelnemers bij Optimist on Tour en CWO-locaties. En dat is nog maar het topje van de ijsberg, er liggen legio kansen. Advocaat van de duivel: die kansen liggen er al jarenlang en tot nu toe zijn ze nog niet ‘verzilverd’. In dit hoofdstuk zoomen we hier op in en geven we aanbevelingen voor de korte en de lange termijn.

Een belangrijke nieuwe kans dient zich aan: de Marit Bouwmeester Academie. Marit start na de Olympische Spelen haar academie om de zeilsport toegankelijker te maken voor de jeugd. Zo’n boegbeeld kan samen met een doordacht programma veel impact hebben. Verderop meer.

Het gaat in dit hoofdstuk nog niet over wedstrijdzeilen maar over de twee fasen daarvoor:

- Eerste kennismaking - in aanraking komen met watersport (blauwe laag)
- Enthousiast voor de watersport - leren zeilen/ surfen (roze laag).

Vaak gebeurt dit tegelijkertijd: een kind gaat voor het eerst naar een vaarschool, leert de beginselen van het zeilen en wordt enthousiast voor de watersport. Soms is het ook heel gescheiden van elkaar, bijv. Optimist-on-Tour en daarna leren zeilen bij een vaarschool. Beide fasen nemen we onder de loep.

Kinderen beginnen om verschillende redenen met zeilen. Wellicht gestimuleerd door ouders (die zelf zeilden?) of vrienden en vriendinnen. Bij deze eerste kennismaking is het belangrijk dat zowel de ouders als de kinderen die minder bekend zijn met de zeilsport rustig kunnen ‘wennen’ aan het zeilen en de vereniging. De kosten moeten binnen de perken blijven, de belasting voor het gezin in tijd en energie is laag. De jonge zeiler wordt enthousiast voor de activiteit op het water, voelt zich thuis en leert spelenderwijs de boot of plank onder controle te krijgen. Dit alles bij elkaar motiveert om meer te willen varen, er ontstaat een liefhebber.

Ouders vinden het ook leuk

De ouders gaan zich thuis voelen op de vereniging en zien hun kind genieten van de sport. De trainer en meer ervaren ouders kunnen hier een mooie rol in spelen; kijk eens hoe zelfstandig je kind wordt, lekker buiten, geen beeldscherm discussie enz.. Gewoon lekker varen en het leuk gaan vinden, samen met hopelijk een leuk groepje kids (en ouders).

De ouders zijn een belangrijk deel van het succes. Als zij zich verbonden voelen met de vereniging dan wordt watersporten een activiteit van het hele gezin. En daar leent de watersport zich heel goed voor. Ouders kunnen ook het water op en de sport op hun manier beleven. De zeilers hebben sneller het gevoel ergens bij te horen en door alle betrokken ouders is er ook direct een grotere pool vrijwilligers¹⁰. Bij de vereniging watersport uitdragen en organiseren als **familie**

¹⁰ De Flitsclub in Sneek (80 zeilers!) is succesvol o.a. omdat ouders vanaf het begin betrokken zijn bij de club.

IN HET KORT

Startleeftijd 4-6 jaar

Winstpunten voor:

- Optimist on Tour
- Mobiele zeilles
- Schoolzeilen

Beginnerslessen gemakkelijk vol

Duidelijk pad laten zien

levert in onze ogen grote kansen op. Zie ook hoofdstuk 9 over Saamhorigheid en hoofdstuk 18 Vitale vereniging.

Een duidelijk pad

Als de eerste kennismaking goed verloopt, komt er hopelijk een vervolg. De relatief zware belasting werd in de gesprekken vaak genoemd als reden om, nog voordat dat kinderen goed en wel zijn begonnen, af te haken. De onduidelijkheid over kosten, materiaal en tijdsinvestering helpt niet mee.

Kinderen komen nu op heel verschillende manieren, plekken en leeftijden in aanraking met zeilen (zeilschool, vereniging, Optimist on Tour, Scouting). En ook nog in heel verschillende boten (1-persoons zwaardboot, open kielboot, jacht, surfplank, enz.). Die diversiteit maakt het lastig om een goed 'instroombeleid' op te zetten, laat staan uit te voeren. Desondanks is het duidelijk dat hier toch behoefte aan is. Dit blijkt uit de gesprekken met de verschillende verenigingen. Er is naast beleid ook behoefte aan uitgewerkte voorbeeldprogramma's en scholing die vooral het kennismaken met het zeilen de nodige handen en voeten geven. Het helpt de vele vrijwilligers bij verenigingen; zij hebben concrete voorbeelden van wat te doen en daarmee hoeft niet altijd het wiel opnieuw uitgevonden te worden.

De eerste aanraking met het zeilen is uiteraard van groot belang. Het afbreukrisico is hoog. Slecht weer, te harde/zachte wind, regen, koud; in je eentje in een Optimist is opeens niet zo aantrekkelijk meer. Hier waren de meeste geïnterviewden wel duidelijk en eensgezind over: kennismaken met zeilen kan het beste met lekker weer, dus niet te vroeg of te laat in het seizoen. Dit lijkt een open deur, maar het blijkt toch nog geregeld fout te gaan waardoor kinderen afhaken. Een aantal verenigingen start pas in juni of juli. Zij laten het seizoen van het late voorjaar tot het volgende voorjaar lopen. In de zomer en nazomer leren de kinderen zeilen, in de winter binden ze de kinderen met alternatieve activiteiten om dan in het vroege voorjaar de draad weer op te pakken. Meer hierover in hoofdstuk 12 over het omdraaien van het seizoen.

Startleeftijd: vanaf 4 of 6 jaar?

Op welke leeftijd kun je kinderen kennis laten maken met watersport? Bij bijna alle clubs moeten kinderen eerst één of twee zwemdiploma's hebben voordat ze kunnen gaan varen. En ja, als ze daadwerkelijk alleen in een boot zitten of op een plank staan, is dat voor de veiligheid een must. Kinderen al kennis laten maken met watersport en de vereniging kan echter al op jongere leeftijd. *Je hoeft de boot niet te kunnen optuigen, het verschil tussen bakboord en stuurboord te weten of een mastworp te kunnen leggen om fun op het water te hebben.* Voorbeeld is de Spetterclub bij WSV Wolphaartsdijk voor kinderen vanaf 4 jaar¹¹. Ook al hebben kinderen nog geen zwemdiploma, met zwemvest kunnen ze op en rond het water allerlei spelletjes doen waarmee je hen en hun ouders enthousiast maakt en de eerste verbinding met de vereniging wordt gelegd. Het Watersportverbond kan ondersteunen met een serie uitgewerkte spelletjes en activiteiten. Behoorlijk wat

Aanbevelingen

22. Clubs kunnen watersport nog veel duidelijker neerzetten als jeugdsport net als voetbal, hockey enz: een pad vanaf 6/7 jaar met duidelijke stappen voor verschillende leeftijden. Met een duidelijk pad weten ouders en kinderen waar ze aan toe zijn. Aan het einde van hoofdstuk 6 hebben we een route geschetst, elke vereniging kan dat concreet maken voor de eigen situatie. Geef daarbij aan wat elke fase kost aan tijd en geld.

23. Niet de hele jeugdopleiding hoeft door de club verzorgd te worden, door samenwerking met andere partijen ontstaat er een volwaardig programma. Zorg vanaf het allereerste seizoen voor wekelijkse activiteiten zodat kinderen na enkele jaren zeggen: "Ik zit op zeilen!"

24. Overweeg om kinderen van 4 tot 6 jaar al in aanraking te laten komen met watersport en de club. Dat kan met waterspelletjes op en rond de haven of een serie zwembadtrainingen (in de winter)

¹¹ Spetterclub WSV Wolphaartsdijk: www.wsvw.com/jeugd/#spetterclub.

verenigingen organiseren in het voorjaar de bekende zwembadtraining om kinderen vooral vertrouwd te maken met een omgeslagen boot. Er is - mede door nieuwe materialen als sups en sit-on top kajaks - nog veel meer leuks te doen in het zwembad. Met een **hele serie van zwembadtrainingen** krijgt het jonge kind goede motorische training en kan het met vriendjes en vriendinnetjes lekker spelen in het water. Je bindt de kinderen al op jongere leeftijd aan de vereniging én je hebt een langer seizoen.

Optimist on Tour

Optimist on Tour (OOT) bestaat al 10 jaar. 20.000 deelnemers per jaar is veel en het sluit met alle verschillende activiteiten (zeilen, surfen, kanoën, suppen) aan bij onze visie van breed motorisch bewegen op het water. Hierbij plaatsen we een kritische noot; de kinderen zijn hier slechts één moment, één uur. En dan? Het levert maar weinig blijvende sporters op.

De formule lijkt nu door Allianz en de gemeenten vooral (city)marketing-gedreven. Zij zien het nog niet als een instrument voor sportstimulering en een opportunity voor het verhogen van instroom bij de verenigingen. Wij zien twee winstpunten die het tot een échte succesformule kunnen maken:

- **Vervolgaanbod:** Als vanaf het eerste contact tussen OOT en gemeente óók de lokale vereniging, scouting of vaarschool betrokken is, dan kan direct een vervolg bij de club of vaarschool aangeboden worden. Laat de trainers en instructeurs van de betrokken clubs en vaarscholen ook meehelpen bij de OOT. Voor kinderen (en ouders) wordt de vervolgstap daarmee meer vertrouwd. Overigens legt OOT wel de link met de lokale club of vaarschool maar het komt nog onvoldoende uit de verf. Dat komt mede doordat het vervolgaanbod bij de vereniging ontbreekt.
- **Andere doelgroep:** Nu is een groot deel van de deelnemers bij OOT 9-12 jaar, scholen zijn welkom met hun groep 5 t/m 8. Veel van deze kinderen hebben reeds hun sport reeds gekozen en gaan door één leuke dag niet zomaar hun favoriete sport inruilen. Met een aanpak voor kinderen van 6-10 jaar (groep 3 t/m 6), een paar jaar jonger dus, is de kans groter dat kinderen kiezen voor zeilen als sport. Deze aanpassing vraagt veel van OOT want een jongere doelgroep vraagt andere begeleiders en deels ook andere activiteiten.

Schoolzeilen

Ook hier ligt een kans. Uit veel gesprekken bleek dat verenigingen het nut van schoolzeilen inzien maar simpelweg niet genoeg capaciteit hebben om dit goed te regelen. Verenigingen draaien op vrijwilligers voor wie het organiseren van schoolzeilen te veel tijd vraagt: contact zoeken met de juiste scholen, de juiste mensen op school vinden, hen overtuigen van de zeilsport, begeleiders vinden enz.

Samen met Buurtsportcoaches Watersport (nieuw concept, zie hoofdstuk 21) kan het Watersportverbond een bijdrage leveren. Het Verbond kan helpen door een 'toolbox' of voorbeeldprogramma's op te stellen. De activiteiten en het materiaal bij Optimist on Tour kunnen een leidraad zijn. Jaren geleden was er in regio Zuid en Noord een schoolprogramma 'Bewegen op water', materiaal en spelvormen daarvan kunnen ook helpen. De lokale uitvoering - acquisitie bij scholen,

Aanbevelingen

25. Stel bij elke Optimist on Tour ook tot doel om meer instroom bij lokale vereniging of vaarschool te krijgen. Check in alles of de opzet er voldoende aan bijdraagt. Een helder, toegankelijk en passend vervolg bij de vereniging of vaarschool is een must. Werk ook toe naar een jongere doelgroep (6-10 jaar).

26. Stop energie in schoolzeilen als er genoeg capaciteit is om het, samen met een passend vervolgaanbod bij de club, te organiseren. Het Watersportverbond zou moeten helpen met voorbeeldprogramma's.

samenwerking met de club en de organisatie - kan onder aanvoering van de Buurtsportcoach Watersport gebeuren. Net als bij OOT zou ook bij schoolzeilen de focus op de doelgroep 6-10 jaar moeten liggen waarbij een vervolgaanbod een 'must' is.

Mobiele zeilles

De formule van de mobiele zeilles is 5 weken lang 1x per week 1,5 uur zeilles bij een pop-up locatie. In Den Haag was er twee jaar lang veel belangstelling en wisten de jonge zeilers daarna ook de verenigingen te vinden. Deze formule kan in allerlei varianten succesvol worden.

Bijvoorbeeld:

- Verenigingen met hun locatie ver weg van de bebouwde kom organiseren de mobiele zeilles in een waterrijke woonwijk.
- Verenigingen die geen geschikt vaarwater hebben voor jonge starters organiseren de mobiele zeilles op toegankelijk ander vaarwater.
- Verenigingen zonder trainers en/of materiaal om kinderen kennis te laten maken, helpen met de mobiele zeilles op eigen locatie.
- Enz.

De genoemde Marit Bouwmeester Academie lijkt een uitwerking van dit beproefde concept. Het is fantastisch dat zij zich hiervoor in gaan zetten en het is een grote kans voor een impuls. Verenigingen met eigen materiaal, een coachboot en een trailer kunnen zelf een mobiele zeilles opzetten. Zelf of in samenwerking met een Buurtsportcoach Watersport (zie hoofdstuk 21, Professionals) die dan ook met de kinderen het water op gaat.

Niet wachten!

Bovenstaande aanbevelingen realiseren gaat tijd kosten. Verenigingen hoeven er niet op te wachten. We zien dat kinderen ook best gemakkelijk te porren zijn om kennis te komen maken met watersport. Veel verenigingen die we spraken krijgen de lessen voor beginners met weinig wervingsactiviteiten vaak al gemakkelijk vol¹². De beperking ligt eerder in de beschikbaarheid van vrijwilligers, trainers en/of materiaal.

Het heel toegankelijk, laagdrempelig, kort en krachtig houden van deze opzet maakt het succesvol. Als een vereniging geen eigen boten heeft dan is het materiaal van de lokale zeilschool misschien te huren.

Aanbevelingen

27. Watersportverbond, ondersteun de Marit Bouwmeester Academie (MBA) volop. Richt de formule zó in dat:

- ook hier de doelgroep 6-10 jarigen wordt,
- er breed motorische watertraining wordt aangeboden,
- lokale verenigingen vanaf het begin direct aangesloten zijn met o.a. een vervolgprogramma en doorstroom naar wedstrijd sport.

28. Verenigingen kunnen met wat creativiteit gemakkelijk ouders en kinderen bereiken. Maak kennismaking en het eerste jaar trainen toegankelijk, kort en krachtig. Het Watersportverbond kan voorbeeldprogramma's uitwerken.

¹² Zo was dit voorjaar in Muiden een oproep in de lokale krant en een bericht in twee Whatsapp-groepen genoeg voor 14 kinderen op de kennismakingsdag. Zes daarvan schreven daarna in voor de zeillessen.

11. Samenwerking met zeilscholen

Veel jeugd is bij vaarscholen¹³ aan het watersporten. De stap naar wedstrijd sport wordt nauwelijks gemaakt dus hier ligt ook een enorme kans. Zoals gezegd: *Als maar 2% van al deze jeugdzeilers de stap naar wedstrijdzeilen maakt, dan hebben we een verdubbeling van het aantal startende wedstrijdzeilers.*

Helaas hebben we nauwelijks gesprekken gevoerd met vaarscholen. Door de scheiding tussen CWO/ Watersportdiploma (WSP) en het Nationaal Watersport Diploma (NWD) afgelopen winter werd ons verzocht om ons terughoudend op te stellen; gesprekken over vaarschool en wedstrijd sport zouden in dat proces verwarrend werken. De enkele gesprekken die we hebben gevoerd leverden ons wel ideeën op die we in dit hoofdstuk graag delen. Ongetwijfeld zijn er nog veel meer mogelijkheden van samenwerking tussen verenigingen en vaarscholen dan we hier noemen, verdere uitdieping is noodzakelijk.

Hamvraag

Met verenigingen en vaarscholen hebben we twee verschillende werelden die zich niet zomaar laten verenigen. Voor een gezonde samenwerking is de hamvraag *‘Wat levert het de afzonderlijke partijen op?’* Voor de vereniging is dat best duidelijk. Bijvoorbeeld, de vereniging hoeft niet het programma ‘leren zeilen’ in te richten waardoor alle aandacht naar de wedstrijd sport uit kan gaan. Of de vereniging gebruikt boten, huurt boten of huurt locatie van de vaarschool. Of de vereniging zet instructeurs van de vaarschool in.

Andersom is het lastiger: vaarscholen zien de vereniging vaak als een bedreiging, zijn bang dat de cursist overstapt naar de vereniging. Voor de vaarschool gaat het erom dat de cursist een aantal jaren terugkomt (terugkeerpercentage). Het wordt win-win als door samenwerking met een vereniging een nieuwe groep klanten wordt aangeboord die vervolgens ook enkele jaren de vaarschool bezoekt. Samenwerking met een vereniging kan naast extra cursisten ook andere voordelen opleveren:

- Instructeurs maken op de vereniging extra zeiluren, ze worden beter
- Extra uren dat er lesgegeven kan worden in voor- en naseizoen (extra omzet)
- Verhuur van boten of locatie aan de vereniging

Grote diversiteit

De grote diversiteit in vaarscholen is ook een factor van belang. Bij de vaarscholen buiten de Randstad komt het overgrote deel van cursisten van buiten de provincie. De cursist komt 1 of 2x per jaar naar de vaarschool en heeft geen behoefte aan binding met een vereniging vlakbij die vaarschool. In het midden en westen van het land is dat anders; cursisten komen veel meer uit de buurt. De zeilers én de instructeurs kunnen hier veel gemakkelijker bij zowel een vereniging als de vaarschool varen.

¹³ De termen ‘zeilschool’ en ‘vaarschool’ gebruiken we door elkaar. Vaarscholen hebben in de regel een breder aanbod dan alleen zeilen.

IN HET KORT

Ook opbrengsten voor de vaarschool?

Krachten bundelen waar

- *cultuurverschillen niet te groot zijn*
- *cursisten uit de buurt komen*

Aanbevelingen

29. Kijk bij de vereniging wat lesgeven aan beginnende zeilers oplevert. Als het te veel menskracht vraagt en te weinig oplevert, overweeg dan de samenwerking met een lokale vaarschool.

30. Leg in het jeugd beleid, zowel landelijk als bij verenigingen, waar mogelijk een link tussen recreatie- en wedstrijd sport. Vaarscholen en wedstrijd sport zijn onterecht heel gescheiden werelden. Wedstrijd sport kan veel leren van vaarscholen en vice versa. Ondersteun initiatieven waar vaarscholen en wedstrijd sport samenwerken.

31. Vereniging en vaarschool, bundel de krachten op plaatsen wanneer cultuurverschillen niet al te groot zijn en waar cursisten uit de buurt komen. Watersportverbond, ondersteun kansrijke samenwerkingen, volg ze nauwgezet en geef er bekendheid aan.

Cultuurverschillen

Dit soort rationele argumenten om samen te werken zijn gemakkelijk aan te voeren. Er zijn ook voorbeelden waar samenwerking tussen vaarschool en vereniging goed werkt of heeft gewerkt. Niet te onderschatten zijn de cultuurverschillen. Wedstrijdzeilen heeft bij een aantal vaarscholen een heel negatief imago. Wedstrijdzeilers worden soms als arrogant ervaren, vinden dat ze beter kunnen zeilen terwijl menig wedstrijdzeiler veel kan leren van een goede toerzeiler. Het zou mooi zijn als beide groepen meer vanuit *de totale watersport* gaan denken en kijken. Watersport, met daarbinnen alleen al het zeilen, kan op zoveel manieren en dat maakt het ook zo leuk: droogvallen op het Wad is heel wat anders dan een een half uur lang racen rond de boeien. We willen met z'n allen dat de jeugd liefhebber wordt van watersport en voor ieder is er wat wils. Als we door deze bril kijken, dan wil je de jeugd laten kennismaken met alle facetten van watersport. Als vaarschool en vereniging kun je elkaar daarin enorm goed aanvullen.

Gemakkelijk gezegd, maar cultuurverschillen overbrug je niet door het centraal aan te sturen of op te leggen. Ons advies is: *bundel de krachten tussen vereniging en vaarschool op plaatsen waar cultuurverschillen niet al te groot zijn en waar cursisten uit de buurt komen*. Sommige vaarscholen willen niets te maken hebben met wedstrijdzeilen en dat is óók prima. Goed om wél succesvolle samenwerkingen bekendheid te geven. Het brengt anderen op ideeën en stimuleert om voor de eigen situatie samenwerking op te zoeken. Iedere situatie is anders, met een centrale aanpak of formule zouden we de plank misslaan. Het begint met onderling vertrouwen hebben of opbouwen. Het vertrouwen hebben dat je samen een grotere groep bereikt en elkaar aanvult bij uitdagingen zoals bijv. het tekort aan instructeurs, trainers of materiaal.

Een centrale actie die wel kan helpen is in het diplomasysteem een duidelijke plaats inruimen voor wedstrijdzeilen. Het kan de samenwerking tussen de vaarschool en vereniging een stimulans geven. Het gaat enorm helpen om de brug te slaan tussen vaarschool en vereniging. Meer daarover in hoofdstuk 16, Eén diplomalijn.

Aanbeveling

32. Vereniging en vaarschool, bundel de krachten op plaatsen wanneer cultuurverschillen niet al te groot zijn en waar cursisten uit de buurt komen. Watersportverbond, ondersteun kansrijke samenwerkingen, volg ze nauwgezet en geef er bekendheid aan.

12. Enthousiast maken voor wedstrijden

Van de 13.000 jeugdzeilers die elk jaar een CWO-diploma halen, gaan slechts 200 zeilers wedstrijdzeilen in de Combi Groen: *hier is de grote slag te slaan!*. De crux ligt in de fun-factor: een wedstrijd is nu gewoonweg niet leuk genoeg. Zoals eerder genoemd zien wij fun als een combinatie van 5 factoren. In dit hoofdstuk zijn ze de rode draad: wat maakt de eerste keren wedstrijdzeilen nou zo leuk?

Het wedstrijdzeilen begint klein op de club. Al vrij snel wil je - net als bij andere sporten - *samen* op pad naar een 'uitwedstrijd'. Het Combi-circuit voorziet in deze eerste stappen van het wedstrijdzeilen. Veel winst is te boeken met duidelijkheid voor startende wedstrijdzeilers, hun ouders en de organiserende verenigingen.

Duidelijkheid met voortouw vanuit het Watersportverbond

De Combi's worden georganiseerd door verenigingen die door een overkoepelende Combi-organisatie bij elkaar worden gebracht. In de regio's Amsterdam en Rotterdam werkt dit; mede door de grootte van de verenigingen zijn er vrijwilligers om genoeg zeilers op de been te krijgen. In andere regio's zijn de Combi-wedstrijden verdwenen of worden ze met veel moeite en heel kleine groepen in de lucht gehouden. De Combi-organisatie staat vaak (te) ver van de verenigingen af.

Er is weinig samenwerking tussen regio's. Begrijpelijk ook, want er is geen afhankelijkheid van elkaar. De succesvolle regio's zijn aan het doorontwikkelen wat we enorm toejuichen. Tegelijkertijd bestaat hiermee het risico dat iedere regio zijn eigen gang gaat en er nog meer verwarring komt over wat het gangbare pad is voor beginnend wedstrijdzeilen.

Landelijk beleid kan veel duidelijkheid opleveren in o.a.:

- **Instapniveau Groen** - Dit overal gelijk trekken. Met CWO 2 of soortgelijk diploma/ ervaring kun je starten met wedstrijdzeilen.
- **Benamingen** - Uit alle feedback blijkt dat het op dit moment niet echt een heldere aanduiding is van de verschillende categorieën o.b.v. leeftijden en niveaus. De term Optimist Groen is wel duidelijk bedoeld voor kennismaken met wedstrijdzeilen. Ons voorstel is om deze term te behouden en de andere benamingen te herzien (zie ook hoofdstuk 13, Namen van categorieën)
- **Promotieregelingen** voor doorstroom na Groen - deze verschillen per regio.
- **Verantwoordelijkheden** - Wie organiseert de Combi-wedstrijden? De (financiële) verantwoordelijkheid ligt bij de vereniging, tegelijkertijd is het niet altijd duidelijk wie welke verantwoordelijkheid heeft bij de uitvoering. Bijvoorbeeld: Wie bepaalt het wedstrijdformat? Wat doet een coach bij Optimist Groen?
- Verenigingen hebben nu hun eigen visie op jeugdzeilen en die strookt niet altijd met wat de Combi-organisatie voor ogen heeft. Voor de zeilers (en ouders) levert het onduidelijkheid op.

IN HET KORT

*Landelijk beleid
Maak Combi belangrijk
Clubs en klassenorganisaties samen
Format Optimist Groen
Omdraaien seizoen
Zondag zeildag
Ook starten in 2-persoonsboot*

Aanbevelingen

33. Combi-organisaties en deelnemende verenigingen, werk samen en onder leiding van het Watersportverbond toe naar een eenduidig landelijk beleid voor de Combi's.
34. Watersportverbond, neem met een medewerker Jeugd het voortouw bij het belangrijk maken van de Combi-wedstrijden zodat er (weer) een volwaardig wedstrijdformat ontstaat. Ondersteun de Combi-organisaties en deelnemende verenigingen met kennis, materiaal, ervaringen uit de andere regio's, communicatie, ICT, opleiding van wedstrijdcomités enz. Landelijk beleid met actieve, professionele en eenduidige marketing/ communicatie is cruciaal (zie ook hoofdstuk 20, Branding van de watersport).

- Het **jaarlijkse sluitstuk** - We hebben nu de *Slot Combi* van regio Amsterdam op de Braassem en de *Combi Finale* in Hoorn. Verwarrend en dubbelop. Voor Optimist Groen zou een landelijke afsluiting op binnenwater het beste zijn. Voor alle junior klassen is buitenwater een mooie ervaring en opstap richting landelijk zeilen. Met deze vaarwaters sluit je aan bij de doelgroepen. Aan de andere kant is een landelijke afsluiting ook een kans om alle jeugdzeilers (en families) bij elkaar te brengen. De ervaren zeilers kunnen hun enthousiasme overbrengen, Optimist Groen zeilers zien wat hun toekomst in de zeilsport kan zijn. Denk aan een landelijk festival zonder toelatingscriteria; iedereen is welkom op dit feest. WSV Hoorn wil hun Combi Finale behouden. Het overleg met alle betrokken partijen moet in onze ogen weer aangezwengeld worden.

Landelijk beleid gaat werken als het voortkomt uit een **gezamenlijke visie** van betrokken verenigingen, Combi-organisaties en Watersportverbond. Erken daarbij regionale verschillen en pas wedstrijdformats aan op wat werkt. Dit geldt niet alleen voor Combi Groen maar voor alle Combi-niveaus (zie ook hoofdstuk 13). In dit rapport doen wij als taskforce een aantal aanbevelingen voor alle deelnemende klassen in de Combi's. Ze zijn bedoeld als aanzet. Voor Optimist Groen zijn we meer richtinggevend omdat het hier 'alle hens aan dek' is.

Landelijk Combi-beleid is een deel van de oplossing. De wedstrijdorganisatie zal altijd bij de verenigingen blijven liggen. Afgevaardigden van verenigingen zitten in een regio nu in het gunstigste geval 2x per jaar bij elkaar; meer tijd is nodig om op één lijn te komen. Vervolgens zullen zij ook de bagage moeten krijgen (toolbox?) die nodig is om binnen hun vereniging de wedstrijdleiders, rescue, bestuurders en coaches mee te nemen in de manier van werken.

Doelgroep Optimist Groen

Als de kinderen kennis hebben gemaakt met het zeilen en er echt enthousiast voor zijn geworden, dan komt de fase waarin wedstrijdzeilen één van de sporten kan worden. Het blijkt uit bijna alle gesprekken met verenigingen dat het lastig is om een goede consistente 'doorstroom' te organiseren van de zeillessen en kampen, naar wedstrijdjes varen. *Door in de allereerste lessen er al direct spelenderwijs ook wat wedstrijdelement in te brengen, wordt zeilen al sneller als sport beleefd.* Met

Aanbevelingen

35. Organiseer één landelijk festival als afsluiting van het Combi seizoen waar iedereen welkom is. Met voor alle doelgroepen passend vaarwater.

36. Besturen van alle jeugdklassen-organisaties (met Optimist Club Nederland voorop), stop veel tijd en energie in de stap naar wedstrijdzeilen. Het betekent vooral ondersteunen van verenigingen en Combi's met duidelijke voorlichting over het pad van wedstrijdsport. Besteed in het bestuur veel tijd hieraan onder aanvoering van een bestuurslid Instroom & Regionale wedstrijdsport (o.i.d.). Een klasseccoach in of bij het bestuur kan hierbij helpen (zie hoofdstuk 21, Professionals).

37. Benoem als instapniveau bij Optimist Groen CWO 2 of vergelijkbare ervaring als instapniveau. Richtlijn is dat kinderen tijdens hun Optimist Groen periode 10 dagen/ 20 dagdelen per jaar trainen. Met minder hebben de zeilers te weinig controle over de boot bij hardere wind en/ of op de drukke wedstrijd baan (is niet leuk).

wedstrijdelement bedoelen we hier niet competitie waarbij je vergelijkt met anderen, het gaat vooral om jezelf verbeteren in spel- en wedstrijdvormen. Met vooral heel veel plezier. We hoeven wedstrijd sport niet te verstoppen totdat het kind heeft leren zeilen.

Een CWO 2 of vergelijkbaar diploma/ervaring is dan voldoende om aan te sluiten bij Optimist Groen. Het ene kind wil wat sneller wedstrijdjjes varen dan de ander. Een kind (en ouders) wil je niet het gevoel geven de boot gemist te hebben als ze na CWO 2 niet direct voor wedstrijdzeilen kiezen; later kennismaken met wedstrijdzeilen is ook heel normaal. Het gaat veel meer om de tijd die een kind op het water wil zijn: met ca. 10 dagen/ 20 dagdelen training per jaar heeft de zeiler in de regel genoeg skills om in Optimist Groen zelfstandig mee te doen. Dat komt in het seizoen neer op 1x per week een dagdeel training wat vergelijkbaar is met andere sporten in deze fase van FUNDamentals (zie ook hoofdstuk 6).

Format Optimist Groen

Als taskforce hebben we een format beschreven waarmee we denken dat veel winst te halen is. Een aanpak die gericht is op de ontwikkelingsfase van de jonge zeiler en het hebben van plezier. Niet dat alle andere aanpakken slecht waren. Ervaringen uit alle regio's hebben we gebundeld, voor een aantal regio's is er ook niet veel nieuws. Bij Combi Amsterdam hebben we vanaf najaar 2023 een aantal aanpassingen uitgetest. In bijlage 3 is het format uitgebreid beschreven. Dit gaat verder dan aanbevelingen. Als Taskforce vinden we dat dit prioriteit heeft. Het format is nog niet af, er zijn nog vragen en verbeterpunten.

Samengevat komt het format voor Optimist Groen op het volgende neer:

- Windkracht max. 15 knopen. Bij meer wind wordt een alternatief programma gevolgd, bij voorkeur wel op het water. De dag gaat altijd door.
- Altijd dezelfde, simpele wedstrijd baan: 2x driehoek zodat gijpmoment bepaald is.
- Een set simpele wedstrijdregels waar we het mee doen (andere regels gelden niet).
- Groeigericht - betekent vooral creëren van succeservaringen. Helpen is toegestaan, doel van hulp is veld dicht bij elkaar houden.
- Prestatie meer naar de achtergrond - minder vergelijk met de ander, geen jaarklassement, wel klassement per dag/ weekend.
- Iedereen wordt gezien: een aandenken voor iedereen
- Prijzen zijn allemaal gelijkwaardig waarin zeilers op positieve manier getypeerd worden: de doorzetter, de zelfstandige zeiler, de eerlijke zeiler, de teamplayer enz. Ook prijzen voor beste jongens en meisjes, die krijgen evenveel aandacht/ waarde als alle andere prijzen.
- Elk dagdeel voor- en achteraf een briefing met de hele groep.
- Overzichtelijke start
- Achterin het veld actief coachen.
- Doorstroom naar Optimist Junior in overleg met de trainer-coach. Richtlijn is dat zeiler met windkracht 5 zelfstandig een wedstrijd baan kan varen. In de regel kan dit na 6 wedstrijddagen en in het seizoen wekelijks trainen.

Aanbevelingen

38. Formuleer een duidelijke set, eenvoudige wedstrijdregels voor Optimist Groen. Voer deze officieel door, samen met de andere regelwijzigingen eind 2024.

39. Voer het format voor Optimist Groen in alle regio's in. Slijp de aanpak met alle betrokkenen nog verder fijn. Werk toe naar een groep vaste coaches die de Optimist Groen wedstrijden begeleidt vanuit dezelfde visie.

Het is zeer wenselijk dat er bij Optimist Groen het hele seizoen een vaste coach (of groepje van coaches) is. Voor zeilers wordt het daarmee vertrouwd en voorspelbaar. De vaste coach informeert de ouders en overlegt met clubcoaches en wedstrijdcomités.

Bovenstaande aanpak is voor veel mensen nieuw, dit uitleggen en laten ervaren is voorwaarde voor succes. Misschien zelfs wel workshops voor ouders met o.a. 'Hoe vang ik mijn kind na de wedstrijd op, wat zeg ik?' Met "Hoeveelste ben je geworden?" is het resultaatgericht wat kan leiden tot een vaste mindset. Met "Hoe was het? Wat ging goed? Wat heb je uitprobeerde? Wat heb je geleerd?" stimuleren we een groei-mindset en wordt het sneller een succeservaring¹⁴.

Omdraaien seizoen?

Enkele verenigingen draaien bewust het seizoen om: instroom voor wedstrijdzeilen begint kort voor of direct na de zomervakantie. Het weer maakt het leuker voor de jonge kinderen. Zeilers hebben in de zomervakantie (bijv. op de vaarschool) veel geleerd en ontdekt dat zeilen wel écht heel leuk is. In september en oktober is het water nog warm, het is vaak aantrekkelijker dan varen in april. Ander voordeel is dat het seizoen gelijk oploopt met het schooljaar en de seizoenen van veel andere sporten. Ook in het landelijk zeilcircuit - verderop in de zeilloopbaan - is deze opzet normaal. Er is ook steeds betere zeilkleding, voor ervaren zeilers is dit een zinvolle investering. Uitdaging in de winter is, zeker voor beginnende wedstrijdzeilers, voldoende activiteiten te bieden zodat zeilers contact houden met elkaar en de vereniging.

Wij geloven dat de omkering van het seizoen voor wedstrijdporters meer aanmeldingen kan opleveren. Een omkering van het seizoen nu overal consequent doorvoeren zet wel veel op z'n kop. Het betekent wedstrijdseries met een winter ertussen, een ander moment van wedstrijden inplannen, dit stroomlijnen met wedstrijden voor volwassenen, een degelijk winterprogramma, enz. Voor vrijwilligers bij verenigingen - die het al zo druk hebben - is het een grote ommezwaai. Voor de lange termijn zien wij het als een verandering die veel kan brengen, het is de moeite waard te onderzoeken hoe de omkering van het seizoen de standaard kan worden. Onze suggestie voor verenigingen nu is een instroommoment net voor of net na de zomer te organiseren met in het najaar wedstrijden voor de startende wedstrijdzeilers.

Zondag zeildag

Om goede zeilers te krijgen moedigen we hen aan om zo lang mogelijk ook andere sporten te doen. Daarnaast zien we in de maatschappij een trend van korter en bondiger sporten. En watersport als familiesport is een manier om jeugd met hun ouders te binden. Dit zijn zo een paar redenen om te pleiten voor de zondag als zeildag. Op zaterdag zijn er tenslotte veel andere jeugdsporten. Als we hele weekenden blijven varen, dwingen we jeugd tot een keuze voor één sport en dat is voor zeilen een groot risico. Bij Combi Rotterdam werken de zondagen goed; weinig clashes met andere hobby's, relatief goed te doen voor gezinnen.

¹⁴ Vaste mindset en groei-mindset zijn in onderwijs, bedrijfsleven en (top)sport steeds meer een uitgangspunt bij talentontwikkeling.

Aanbevelingen

41. Overweeg de start van het seizoen direct voor of na de zomervakantie i.p.v. het vroege voorjaar. Voor de lange termijn is het goed te onderzoeken hoe dit de standaard kan worden.

42. Organiseer de regionale en lokale wedstrijden in april, mei, september en oktober zoveel mogelijk op zondagen i.v.m. andere sporten. Juni/ juli kan hier de climax van het seizoen zijn met langere wedstrijdweekenden.

Natuurlijk hebben evenementen van één dag ook nadelen. Veel ‘hassle’ voor die ene dag, zeker als er een stuk gereden moet worden. Met extra inspanning kunnen de ‘wedstrijdplanners’ daar op inspelen. Boten laten staan en de week daarna weer een zondag racen op dezelfde plek scheelt veel gesjouw. En in de maanden juni en juli kunnen de weekenden volop benut worden, dan staan andere sporten op een lager pitje.

Begin op de club en al snel samen naar de Combi

Proeven aan wedstrijdzeilen begint op de eigen club. Niet alleen in trainingen maar ook in een (heel eenvoudige) wedstrijd setting. Voorbeeld is de ‘Pastawedstrijden’ bij WV Binnenmaas: vanaf eind april 1x per week zeiltraining, vanaf half juni op een aantal middagen korte races met samen eten na afloop.

Als de zeilers een klein beetje weten wat een wedstrijd inhoudt, dan komt het moment dat ze ‘van de plas afgaan’. Samen, want dat is een groot deel van de lol.

Starten in een 2-persoons boot

De Optimist blijft de meest gebruikte boot voor de jeugd. Tegelijkertijd ligt er een enorme kans bij de kinderen die juist vanaf het begin in een 2-persoons boot varen; zij komen nu moeilijk in aanraking met wedstrijden. Denk aan alle zeilers bij vaarscholen die in 2-persoons zwaardboten varen. Daarnaast zijn er ook Optimist-zeilers van 40-45 kg die snel uitgekeken zijn op in je eentje in de boot.

Goed om voor de junioren onder 16 jaar naast een 1-persoons opleidingsklasse (Optimist) ook een 2-persoons opleidingsklasse aan te wijzen. Uiteindelijk vinden wij dat de **RS Feva** het meest voor de hand ligt. In hoofdstuk 19 en vooral bijlage 4 staan de overwegingen. Met de RS Feva kan een nieuwe groep zeilers enthousiast gemaakt worden voor wedstrijden. Voor jonge beginners (< 40kg) in de RS Feva is in Italië een kleiner wedstrijdtuig ontwikkeld. En bij zeilscholen vaart oudere jeugd in 2-persoons boten die ook enthousiast gemaakt kunnen worden voor wedstrijden¹⁵. Deze groep is ouder dan gemiddelde Optimist Groen zeiler, het vraagt een andere benadering maar zijn wel nog beginnende wedstrijdzeilers. Twee doelgroepen die op een eigen manier Trainers, verenigingen en de klassenorganisatie kunnen een formule voor *RS Feva Groen* ontwikkelen.

Aanbeveling

43. Richt het wedstrijdcircuit bij clubs en de Combi's zó in dat het ook toegankelijk wordt voor startende wedstrijdzeilers in een 2-persoons boot. Leg als vereniging de link met vaarscholen die RS Feva's of andere 2-persoons jeugdboten hebben. Ontwikkel bij de Combi's een formule voor RS Feva Groen.

¹⁵ Bij Combi Noord was ca. 8 jaar geleden de RS Feva zeilschool Cup onderdeel van het Combi circuit. Omdat in Friesland de cursisten bij zeilscholen vooral van buiten de regio komen, was er maar een enkele keer voldoende deelname.

13. Regionale circuits versterken

Combi for Youth

Als zeilers kiezen voor wedstrijdzeilen als één van hun sporten en je wilt hen een programma bieden dat lijkt op andere sporten, dan komt dat neer op zo'n 10 tot 15 wedstrijddagen per seizoen. Met de Combi's hebben we de infrastructuur maar zoals gezegd zijn er maar twee regio's waar genoeg zeilers meedoen. Aangevuld met jeugdwedstrijden op de eigen plas komen deze zeilers tot een redelijk gevulde kalender. Waar verenigingen aanvullend op de Combi verder niets organiseren, is zeilen iets wat je erbij doet en geen volwaardige sport. De gevolgen zijn tweeledig:

- Zeilers die echt *hebben gekozen* voor zeilen vinden in de regio te weinig aanbod. Ze stromen sneller door naar het landelijke circuit waar het té intensief wordt. Voor een aantal is deze overgang te groot, te moeilijk, te tijdrovend en dwingt het hen te vroeg te kiezen voor zeilen als hoofdsport. De echte 'die hard' overleeft, de rest stopt.
- Zeilers die het zeilen *erbij doen* haken af omdat andere sporten en hobby's meer te bieden hebben. Als ze dan uit de Optimist groeien is het niet de moeite waard te investeren in een nieuwe boot. Je moet ook nog eens leren die boot onder controle te krijgen.

Noem het *Combi for Youth*: juist in de regio wedstrijdzeilen moet genoeg zijn om de basis te leggen voor *Sailor for life*. Doorstromen naar het landelijk circuit zou daarvoor niet nodig hoeven zijn. Dat bereiken we met een *herkenbaar, volwaardig en uitdagend regionaal wedstrijdcircuit* in heel Nederland. *Investeren in de Combi's en clubwedstrijden voor de jeugd is van levensbelang. Aanbevelingen uit het vorige hoofdstuk over duidelijkheid in de structuur en beleid vanuit een gezamenlijke visie bij de Combi's gelden ook hier.*

Voor de zeilers die een paar jaar regionale wedstrijden varen is een sleutel voor succes ook *variatie*. In onze gesprekken hoorden we dat zeilers afhaken omdat het saai wordt. Het vaste wedstrijdformat dat beginners heel fijn vinden, gaat bij de meer ervaren zeilers het sportplezier in de weg zitten. Kortom, in de randvoorwaarden willen we meer voorspelbaarheid, herkenbaarheid en duidelijkheid, op het water meer variatie.

Namen van categorieën

Uit alle feedback blijkt dat er op dit moment geen heldere structuur is in de gebruikte namen van verschillende categorieën. Bij de Optimist wordt de term 'Junior' gebruikt en daarbinnen nog 'Benjamin'. De grens voor Benjamin is niet eenduidig. Combi Amsterdam gebruikt verder Optimist A, B en C vanwege de grotere velden. Bij andere jeugdklassen is er alleen een leeftijdsgrens of deelt men ook in naar niveau (A, B en C). Gevolg van de grotere leeftijdsverschillen in de vloot is overvraging van de 'jonkies' en moeilijk aan kunnen sluiten bij de grote verschillen in de sportbeleving.

Het gaat duidelijkheid opleveren als de categorieën bij tenminste de opleidingsklassen eenduidig worden. Ons voorstel is om - net als bij andere sporten - de categorieën primair in te delen op leeftijd. Met daarbij 'Groen' als categorie die toegankelijk is voor alle jeugd die komt kennismaken met

IN HET KORT

'Combi for Youth'

Landelijk beleid, FUN voorop

Namen leeftijdscategorieën eenduidig

Variatie in wedstrijdformats

Aanbeveling

44. Werk toe naar een eenduidige benaming die aansluit bij andere sporten in Nederland. Duid de verschillende leeftijdscategorieën aan met 'Onder 10, 12 enz.', laat de oude benamingen (m.u.v. Groen) vervallen.

wedstrijdzeilen. Gebruik voor de grenzen als peildatum 31 december: Bijv. O12 is op 31 december van het betreffende jaar 11 jaar of jonger. Het is daarbij handig om elk jaar opnieuw het geboortjaar te benoemen ('Geboren in 2023 of later').

Prijzen kunnen per leeftijdscategorie uitgereikt worden. Grote velden (zonder kwalificaties/ finales) kunnen eventueel gesplitst worden op basis van leeftijd. Zeilers die meer uitdaging nodig hebben kunnen vervroegd overstappen naar een volgende leeftijdscategorie.

Bij de jongere jeugd (Optimist, RS Feva) stellen we voor om veel categorieën te benoemen omdat hier elk ervaringsjaar veel verschil maakt. Het komt dan op het volgende neer:

- Groen voor kennismaken met wedstrijdzeilen.
- Junior categorieën: Onder 10, O12, O14, O16.

Bij de oudere jeugd volgen we de internationale standaarden die per klasse verschillen. In hoofdstuk 19 over 'Klassenorganisaties' staat een overzicht.

Variatie daagt uit

Eenmaal een beetje ervaren hebben jonge zeilers behoefte aan nieuwe prikkels. Variatie is zo'n prikkel. Degenen die steeds vooraan varen hebben dat minder, de goede resultaten motiveren wel. Maar zeilers die midden of achteraan varen, leven weer op bij een ander soort wedstrijd. Net als bij het surfen¹⁶ kunnen bij zeilen verschillende soorten wedstrijden ingezet worden. Op dit regionale niveau kunnen dit bijvoorbeeld sprintraces, een hindernisbaan, speed record (harde wind), achteruit racen, slalom of marathon zijn. Moderne technieken zoals trackers kunnen helpen om het leuker te maken. Waar een Combi een heel weekend beslaat, kan standaard één dagdeel met een ander soort wedstrijd ingevuld worden.

Erken de verschillen in de regio's

Bij de Combi's bestaan grote verschillen tussen regio's. Vooral in aantallen zeilers en deelnemende klassen. In tegenstelling tot het vaste format voor Optimist Groen is voor de rest van de Combi's veel vrijheid gewenst. Waar we met Optimist Groen een landelijke standaard kunnen hanteren, is dat voor het vervolg niet werkbaar. Regio's kunnen wel van elkaar leren en kopiëren, vrijheid is noodzakelijk om in te kunnen spelen op de lokale situatie. Bijvoorbeeld: De regio met kleine velden voegt zoveel mogelijk samen, de Combi met grote velden splitst de vloot juist in startgroepen. Het is niet veel anders dan wat nu gebeurt, maar wel goed te benadrukken dat een grote mate van vrijheid hier gewenst blijft.

Aanbevelingen

45. Experimenteer bij de Combi's per klasse met verschillende wedstrijdformats voor meer variatie.

46. Voor elke Combi-regio kunnen sessies worden georganiseerd door het Watersportverbond. Doel is de Combi-organisaties te helpen hoe we in hun regio meer de fun-factor erin kunnen brengen. Een check op de 5 fun factoren, binnen de mogelijkheden die er per Combi of verenigingen zijn.

¹⁶ Bij IQFoil zijn er steeds drie soorten wedstrijden mogelijk in een evenement: Course racing, Sprint slalom en Marathon. De keuze hangt van de wind af, de intentie is om alle drie de disciplines te varen.

De huidige Combi-organisaties hebben fun ook zeker als insteek. Tegelijkertijd is vernieuwing mogelijk. Zowel bij de uitvoering als in de communicatie. De vijf fun-factoren (hoofdstuk 9 en bijlage 2) kunnen leidraad zijn om te kijken waar winst te boeken is. Per regio kunnen enkele sessies met bestuurders, jeugdcoördinatoren, wedstrijdleiders en trainer-coaches een boost geven aan het Combi circuit. Goed als het Watersportverbond hiertoe het initiatief neemt.

14. Landelijk: geleidelijk naar intensief

De zeilers (en ouders) die na de club en Combi-wedstrijden nog steeds enthousiast zijn, worden meer en meer buiten de club actief. Het blijkt dat van regionaal naar landelijk zeilen nu, opnieuw, als een significante stap wordt ervaren. Er vallen veel zeilers af. En van de zeilers die blijven, verliest een belangrijk deel het contact met hun club.

Met een team het land in

Verenigingen proberen zeilers wel te blijven begeleiden in het landelijke circuit. Met uitzondering van de wat grotere verenigingen blijkt dat toch lastig. Er is geen voorspelbare doorstroom en soms zelfs niet eens echt een motivatie vanuit de club. Sommige verenigingen zien de landelijke zeilers als een last omdat er veel wordt gevraagd (bijv. ribs voor rescue) en het de club niet direct iets oplevert.

Er zijn, mede daardoor en daarvoor, bijvoorbeeld in de Optimist klasse diverse soorten teams ontstaan. Sommige grote verenigingen hebben nog wel eigen teams maar er bestaan ook niet verenigingsgebonden teams¹⁷. Deze teams hebben verschillende karakters. Het ene team is veel fanatieker dan het andere team. Er zijn ook zeilers die (nog) niet aangesloten zijn bij een team, het is ook geen 'must'.

De diverse teams kunnen fantastisch werken, maar er moet voor een hokjescultuur gewaakt worden. Het zijn kinderen en het speelveld is relatief klein.

De dialoog tussen de teams, klassenorganisatie en de verenigingen is essentieel.

Eigenbelang ligt, op zich niet vreemd, op de loer en dit kan tot conflicten leiden. Het is van groot belang dat het in deze nog 'prille' landelijke scène hoe dan ook superleuk is voor zeilers én ouders. De drijvende kracht achter teams zijn enthousiaste ouders. Het referentiekader voor deze ouders is het eigen kind. Dit kan ertoe leiden dat onderlinge verwachtingen en verplichtingen scheef groeien. In extreme gevallen leidt dit ertoe dat onbetaalbare of onrealistische eisen worden gesteld aan teamleden.

Aansluiten bij een team

Hoe laten we alle teams optimaal functioneren? Zorgen we ervoor dat niemand buiten de boot valt? Dat we meer kinderen bereiken? Belangrijk is dat verenigingsbesturen en het Watersportverbond alert blijven op de inclusiviteit van de teams. Het mag geen spending race zijn.

Bij de club- en commerciële teams zal het flexibeler in kunnen stromen (meerdere aanmeld-momenten) enorm helpen om zeilers geleidelijk te laten wennen. Flexibele oplossingen zoals het aansluiten ter kennismaking of voor een periode van 6 weken (i.p.v. direct commitment voor een half jaar of jaar vragen) is nodig voor de zeilers die nog niet weten wat hun hoofdsport wordt. Aan de andere kant

IN HET KORT

*Belasting geleidelijk verhogen
Niet te vroeg naar buitenland
Meer fun → grotere velden
Grotere velden → hoger niveau
Clubs en klassenorganisaties samen*

Aanbeveling

47. De samenwerking tussen teams, klassenorganisaties en verenigingen gaat werken als er naast de vergadertafel ook op het water wordt samengewerkt. Denk aan regiotrainingen, gezamenlijke clinics, gezamenlijke kampen. Gecoördineerd door de klasseccoach en gegeven in samenwerking met NTT-coaches en clubcoaches. Primair doel is het leuk maken door zeilers te verbinden en beter te maken. Als dat lukt zullen ouders, bestuurders, coaches vertrouwen krijgen in samenwerken.

¹⁷ De grotere teams zijn nu de 'Royals' (een combi van KNZ&RV en KVV Loosdrecht), Team Rotterdam 1 (regionale Stichting World Port Sail), Racing Team Braassemermeer en De Vrijbouter, maar ook commerciële ploegen zoals 8-days-a-week en Coach-4-Sailing. Daarnaast hebben de klassenorganisaties hun NTT.

geldt natuurlijk ook dat commitment voor de meer fanatieke teams gevraagd wordt om coaches vast te leggen, een kalender vast te stellen etc. Als clubteams te klein dreigen te worden, dan is samengaan met een ander clubteam noodzakelijk. Beter een wat groter team dan zeilers te veel verplichtingen op te leggen waar ze nog helemaal niet aan toe zijn.

Selectie en toelatingseisen kunnen niet door direct betrokken ouders gemaakt moeten worden (heel belangrijk). Die noodzakelijke onafhankelijkheid bereiken we bij de NTT's door die sporttechnisch te laten vallen onder Topzeilen van het Watersportverbond. Bij de ILCA en DHPS is dat nu al zo. Bij de OCN is die wens ook in de ledenvergadering uitgesproken. Zie ook hoofdstuk 19, Klassenorganisaties.

Stap-voor-stap naar hoofdsport

Om lekker en intensief te kunnen zeilen is het niet nodig om heel veel in het buitenland te varen. Voor de *Optimist* geldt dat als alle Nederlandse zeilers bij elkaar zijn, de competitie sterk genoeg is om een goede stap te maken naar een volgende opleidingsklasse. In de junioren-leeftijd (O16) is het voor velen nuttiger en leuker om naast het zeilen een andere, aanvullende sport te beoefenen. In de *Optimist* zijn de huidige programma's van sommige teams bijna net zo intensief als het NTT-programma. Voor een zeiler die begint met het landelijk circuit is dit te veel. Regelmatig in het buitenland varen voegt pas na een paar jaar wat toe. Bij de *ILCA 6,7* en *29er* is het juist andersom; de huidige programma's bij de club kunnen best wat intensiever omdat deze zeilers ouder zijn en het hun hoofdsport is. Een goede samenwerking tussen verenigingen en klassenorganisaties is belangrijk voor een optimale kalender.

Belasting op wedstrijddagen

Ook op landelijk niveau is het goed om naar de belasting van de evenementen te kijken. Hoeveel wedstrijden wil je in een weekend stoppen? Hoe lang moeten kinderen op het water zijn? De jeugdtop ziet vaak graag - begrijpelijk - veel wedstrijden en kan dit ook goed aan. Maar de jongere en minder ervaren zeilers vinden dit nog vaak best pittig. En hun ouders ook. Het kan afschrikken en dat is niet in het belang van de zeilsport.

We willen voorkomen dat zeilers en ouders afhaken. Hier moet simpelweg meer aandacht voor komen, want het is een essentieel onderdeel van de terugloop in het aantal deelnemers in het landelijke circuit. Een recente vermindering van het aantal wedstrijden per dag bij de Easter Regatta op de Braassem werd breed ondersteund. Het recente voorstel voor de *Optimist*-klasse om bij alle landelijke wedstrijden in principe drie wedstrijden per dag te varen ondersteunen wij als Taskforce.

Bij met name de *Optimist* zijn zeilers lang op het water voor relatief weinig wedstrijden. Dat komt vooral door de vele terugroepen bij de start door de grote startgroepen. De OCN is druk doende om hier verbetering in te krijgen zodat het minder wachten, meer zeilen wordt.

Aanbevelingen

48. Geef de zeiler die net komt kijken in het landelijke circuit en die ook nog een andere sport ernaast beoefent, de ruimte om te ontdekken of zeilen écht de leukste sport is als hoofdsport. Eenmaal gekozen, geef nog steeds ruimte voor andere, aanvullende sporten. (Eerst atleet, dan specialist)

49. Stel regionale en landelijke programma's af zodat ze elkaar versterken, over en weer.

50. Laagdrempelige, landelijke, gezamenlijke en open clinics en kampen helpen om Combi-zeilers kennis te laten maken met groot water en het landelijk circuit. Hier kan en moet de klassenorganisatie samen met het Watersportverbond een coördinerende rol vervullen. Deze activiteiten kunnen ook dienen als opstapdagen voor een andere klasse. Alle jeugdopleidingsklassen zouden hierin gezamenlijk op moeten trekken.

51. Overweeg in het landelijke circuit minder wedstrijden op een dag.

Fun vergroot velden en verhoogt niveau

Er is duidelijke consensus dat er ook bij landelijke wedstrijden meer nadruk mag en zelfs moet liggen op FUN. Zelfs in het fanatieke circuit van de selectiewedstrijden van de OCN begint dit duidelijk door te dringen. Maar ook bijvoorbeeld de Dutch High Performance Sailing klasse benadrukte dit. Initiatieven als beach borrels, zeilershappen etc. zijn onderdeel van een kentering.

Meer fun zorgt ervoor dat meer jeugd doorstroomt van regionaal naar landelijk en het vervolgens leuk blijft vinden. Het gaat inmiddels om sporten op een relatief hoog niveau, maar hoe kunnen we het met z'n allen leuk houden? Hoe leuker het is, hoe meer zeilers, hoe groter de velden. Grotere velden zorgen ervoor dat het niveau omhoog gaat.

Op landelijk niveau zijn resultaten niet onbelangrijk. Goede resultaten stimuleren ook. Voor kinderen in de basisschoolleeftijd willen we dit nog niet benadrukken, zeilers van middelbare schoolleeftijd zijn eraan toe om uit resultaten een gezonde motivatie te putten. Nederlandse jeugdzeilers die vervolgens internationaal goed presteren hebben ook 'aantrekkingskracht'. Maar er mag geen 'up or out' cultuur ontstaan en voor zover die al ontstaan is, moet die aangepakt worden. Voor velen die landelijk zeilen is het doel nu om het NTT te halen. Die huidige cultuur in bijna alle opleidingsklassen heeft ook een negatieve uitstraling richting zeilers die nog niet landelijk zeilen. Het beeld van zeilen als hoofdsport is voor velen die in de Combi's varen niet zo aantrekkelijk. Zwart-wit gezegd: veel trainen, presteren, veel tijd, veel geld, veel kilometers.

Het is zoeken naar de juiste balans. Op dit moment ligt in meerdere klassen te veel nadruk op het topsegment. Het is niet vreemd dat dit zo is, aangezien die zeilers en ouders er de meeste tijd en het meeste geld in stoppen. Maar de blik moet breder. Er is ook leven naast het zeilen. Het is van belang dat we 'sailors for life' creëren. Van de top-jeugdzeilers stopt een aanzienlijk deel met de sport¹⁸. Dus ook intensieve programma's leiden niet per definitie tot 'sailors for life'.

Link vereniging en landelijke zeilers

Feedback vanuit de verenigingen is dat zeilers, als ze eenmaal 'van de plas af' zijn, ook niet zo vaak meer terugkomen. Dit is al een decennia oude uitdaging, maar het blijft relevant. Het zou goed zijn als zeilers af en toe terug blijven komen, bijvoorbeeld bij de Combi op hun vereniging, als co-trainer, assistent wedstrijdleader, jury of iets dergelijks. Verenigingen zouden er goed aan doen om zeilers die een vereniging verlaten te stimuleren om in contact te blijven met de eigen vereniging.

Aanbevelingen

52. Onderzoek voor de Optimist-klasse hoe we structureel toe kunnen werken naar minder terugroepen bij de start en minder uitstel om de baan te verleggen.

53. Denk bij het opzetten van de wedstrijdkalender goed na over activiteiten (wedstrijden-trainingen) op de eigen vereniging. Vervreemd de sporter niet van de eigen club.

54. Richt het hele systeem zó in dat er veel meer aandacht komt voor de overstap naar een andere klasse. Bij jongeren tussen 13 - 16 jaar is dit de kritieke fase in de doorstroom. Het gaat om een overstap naar een nieuwe omgeving (ander team, andere coach) wat een aanleiding is om te stoppen.

¹⁸ Van alle Nederlandse deelnemers aan EK en WK Optimist in de periode 2008-2018 is bijna 35% gestopt met wedstrijdzeilen.

15. Wat kost wedstrijdzeilen?

Zeilen is en blijft een sport waarbij materiaal een belangrijk onderdeel is. Op den duur, als je echt in de wedstrijdsport verder wilt, zal men een boot moeten aanschaffen. Ook lidmaatschap van een vereniging, ligplaats, eventueel trailer, licentie, training, coaching en deelname aan evenementen kosten geld. Elke sport kost geld, de mate waarin we bij het zeilen het geld uitgeven kent vele varianten. Van enkele honderden euro's tot veel grotere bedragen.

In Nederland bestaan enkele verenigingen/commerciële instellingen die een huur/lease-constructie aanbieden voor wedstrijdboten. Of zo'n concept toekomst heeft als business model is moeilijk te definiëren. Wij hebben dit dan ook niet onderzocht.

Fase enthousiast worden voor watersport

Algemeen gezien leeft de gedachte bij mensen die kennis willen maken met de zeilsport, dat dit kostbaar is. *Daar gaat iets fout.* Het onderzoek bij de verenigingen laat zien dat elke club wel een kennismakingsmodel heeft met lage entreekosten, leen-/huurbootjes, gebruik kleding en vele andere mogelijkheden. De eerste stap om kennis te maken met zeilen is vergelijkbaar met andere sporten. Je hoeft niet direct een bootje te kopen. Er zijn verenigingen met meer leenbootjes dan jeugdleden. Toch weten we dit niet goed uit te leggen en te communiceren; er is geen transparantie. Een zoektocht langs vele sites van verenigingen en Watersportverbond leert dat er nergens echt duidelijk is wat wedstrijdzeilen kost. Een vaarschool heeft altijd simpele uitleg, duidelijke communicatie over de prijs, het diploma dat je gaat halen, enz. Je weet direct waar je aan toe bent.

De kosten op een rij

De kosten van onze sport zitten dus niet in de kennismaking. Ook het eerste jaar wedstrijdzeilen (in bijv. Optimist Groen) hoeft niet heel duur te zijn. Een aantal verenigingen stelt ook voor de eerste wedstrijden hun leen-/huurboot beschikbaar. Wanneer zeilen als sport wordt gekozen (regionaal) dan gaan de kosten oplopen, wordt het vergelijkbaar met sporten als wielrennen en paardrijden. Vervolgens, bij deelname aan het landelijke circuit, kunnen kosten snel oplopen of zelfs uit de hand lopen. In bijlage 5 staat een overzicht van alle kosten per jaar, inclusief boot (aankoop/ afschrijving), onderhoud, lidmaatschappen, inschrijfgelden, licentie, uitrusting, kleding, training, coaching, reis en verblijf. Alles op een rij komen we tot de volgende bedragen:

- Kennismaken met wedstrijdzeilen: € 600 - € 900 per jaar (10 trainingsdagen, 6x wedstrijd)
- Regionaal: ca. € 2.000 per jaar (30 dagen trainingsdagen, 10-15x wedstrijd)
- Landelijk: € 4.500 per jaar (40 dagen training, 20x wedstrijd)
- Nationaal Training Team: ca. € 10.000 (70 dagen trainen, 30x wedstrijd)

De bedragen zijn voorzichtig ingeschat, hier zou het mee moeten kunnen. We weten dat met name op landelijk niveau de realiteit anders is. Bijvoorbeeld bij het NTT 29er/ ILCA bestaat het programma nu uit 120 dagen i.p.v. de 100 waar wij vanuit zijn gegaan.

Starten met wedstrijdzeilen behapbaar

IN HET KORT

Kosten kennismaken t/m Groen zijn behapbaar

Landelijk wedstrijdzeilen veel te duur
Kosten training/ coaching heel verschillend

Betaalbaar houden is must

Aanbevelingen

55. Vereniging, zorg altijd dat er een laagdrempelig kennismakingsprogramma is, makkelijke instap, leenbootjes, lage kosten, simpel, fun. Dit kan ook in samenwerking met een lokale zeilschool.

56. Starten met zeilen is op veel plaatsen in Nederland prima betaalbaar. Zorg t/m Combi voor duidelijkheid, transparantie over het kostenplaatje. Doe dat op Jip en Janneke manier, snel bereikbaar op de site en herhaal deze boodschap regelmatig. Hier ligt ook een marketing opgave voor het Watersportverbond hoe we onze zeilsport gezamenlijk en eenduidig aan de man brengen. Veel verenigingen kunnen daar hulp bij gebruiken.

De meest gebruikte boot is de Optimist. Een goede gebruikte Optimist voor de startfase (eerste 2 à 3 jaar) is op de markt voor € 750 tot € 1.000. Dat hoeft weinig mensen tegen te houden om na de kennismaking de volgende stap te zetten. Temeer omdat het aanschafbedrag bijna statiegeld is: de afschrijving na 2 à 3 jaar is € 200 à € 300. Alles bij elkaar zijn de kosten van wedstrijdzeilen tot en met de regionale circuits te overzien.

Landelijk circuit te duur

Landelijk varen is in één keer fors duurder. Dat zit 'm vooral ook in materiaal en steeds meer dagen waarmee het totaalbedrag wel oploopt.

Het jeugd-topzeilen (richting NTT) wordt door velen als te duur beschouwd en schrikt mensen af. Er komen veel nieuwe kosten bij: een nieuwe boot, veel meer trainingen, buitenlandse events, verblijf, reiskosten, een rib, etc... Een gehoord gezegde is: je rijdt je kind het NTT in. In onze ogen zijn deze kosten niet nodig om een goede zeiler te worden.

Het gevaar: als de top onbereikbaar wordt voor vele mensen hun portemonnee gaan ze ook niet beginnen aan de sport. Te hoge kosten voor de topjeugd kunnen de breedte tegenhouden. Een ander gevaar: de jeugd vaart niet meer vrijuit, ze ervaren veel druk omdat hun ouders er zoveel geld in stoppen (zal niet snel worden uitgesproken). De intrinsieke motivatie van de liefhebber kan omslaan in *moetivatie*.

Kosten training en coaching heel verschillend

De kosten voor training en coaching verschillen heel erg per vereniging en per regio. Sommige verenigingen vragen voor een dag training € 10, anderen € 40. Dat verklaart ook hierboven de grote variatie in de totaalbedragen bij vooral het beginnen en regionaal wedstrijdzeilen. De kosten zitten 'm vooral in de trainer-coach en de coachboot. Een goede trainer-coach mag ook wat kosten, al moet het wel vergelijkbaar blijven met andere sporten. Hierbij geldt ook weer dat zeilen arbeidsintensieve begeleiding vraagt: met zes boten een hele dag op het water is veel duurder dan een elftal dat een uur op een veld traint. Richtlijnen voor tarieven van trainer-coaches kunnen hier meer richting in geven.

Aanvullende bronnen aanboren

Het is niet te ontkennen: eenmaal gekozen voor wedstrijdzeilen als hoofdsport, dan wordt het een dure sport. Verenigingen die jeugdzeilen hoog in het vaandel hebben staan, zouden structureel geld uit contributies, sponsors, subsidies moeten investeren in hun jeugdzeilen. We zien gelukkig een heel aantal verenigingen die dit zonder aarzeling doen. Er zijn ook verenigingen waar het jeugdzeilen 'de eigen broek moet ophouden'. Gevolg is te veel druk op vrijwilligers, geen tijd voor goede organisatie, te veel zeilers per trainer, niet kunnen behouden van trainer-coaches, enz. Onze conclusie: jeugdwerdijdszeilen bereikbaar, betaalbaar en van voldoende niveau houden kan niet alleen met de bijdragen van deelnemers. *Aanvullende geldbronnen zijn altijd nodig.*

Aanbevelingen

57. Werk toe naar een landelijk, eensluidend startprogramma met vergelijkbare kosten en vaaruren om de jeugd enthousiast te maken voor watersport. Zorg dat na de kennismakingsfase duidelijk is wat de verschillende andere fasen ongeveer kosten en wat men daar voor terug krijgt. De huidige hoge bedragen voor landelijk zeilen zijn individueel en moeten niet de norm zijn.

58. De bedragen tot en met regionaal zeilen zijn te behappen, daarna wordt het uitdagend en zal serieus naar de kosten en andere inkomstenbronnen gekeken moeten worden. Klassenorganisaties en verenigingen moeten er alles aan doen om dingen te organiseren die bereikbaar en betaalbaar zijn. Externe bronnen van financiering zijn daarvoor nodig.

59. Stel richtlijnen op voor de vergoedingen aan trainer-coaches op de verschillende niveaus.

16. Eén diplomalijn

Grote winst is te halen met één diplomalijn waarbij wedstrijdzeilen onderdeel is van de huidige diploma's. Er zijn hiertoe al wel wat pogingen gedaan maar in de praktijk leidt het niet tot meer instroom bij jeugdwedstrijden. Een heldere diplomalijn geeft duidelijkheid voor jonge zeilers, ouders en ook de opleidingslocaties zelf. Belangrijk is het motiverende effect van een diploma, steeds is er weer een succesbeleving na een periode van les of training. Bovendien, één diplomalijn kan de samenwerking tussen recreatiesport en wedstrijdvaart aanjagen. Vaarscholen en verenigingen kunnen de handen ineen slaan voor een compleet aanbod. Eén diplomalijn voor de instructeurs en trainer-coach opleidingen geeft ook veel meer duidelijkheid en kruisbestuiving. In dit hoofdstuk gaat het over de 'consumentendiploma's, in hoofdstuk 17 gaan we verder in op opleidingen voor trainer-coaches.

Verschillende diplomalijnen

Een aantal verenigingen werkt nu naar tevredenheid met CWO/ Watersportpaspoort (WSP). Een andere groep verenigingen ziet CWO niet zitten: te hoge kosten, onhaalbare eisen aan het vrijwillige kader en te weinig aandacht voor wedstrijdvaardigheden zijn de belangrijkste redenen hiervoor. Deze verenigingen hanteren hun eigen opleidingssysteem. Sinds kort is er bij 11 vaarscholen ook het Nationaal Watersportdiploma (NWD), door het Watersportverbond erkend. Hier is nog geen vereniging bij betrokken. Het Watersportverbond is geen eigenaar van de diplomalijnen wat de link met verenigingen en wedstrijdvaart lastiger maakt.

Modules wedstrijdzeilen

De bestaande diploma-systemen zijn bedoeld voor recreatief zeilen. Zowel CWO en NWD bieden wel de mogelijkheid om een module wedstrijdzeilen aan de diploma's toe te voegen. Het gaat om kennismaken met racen, de invulling daarvan is heel summier. Het is nog te weinig gericht op echte sportbeleving en heeft veel te weinig inhoud om op te leiden tot goede wedstrijdzeilers. Deze modules bedoeld als eerste kennismaking kunnen prima door de zeilschool verzorgd worden. Om een goede basis voor wedstrijdzeilen te leggen is meer nodig.

Het kan veel opleveren wanneer er uitgebreidere of extra modules komen met skills om goed te leren racen omdat ook de jonge wedstrijdzeiler het leuk vindt om een diploma te krijgen. Als waardering, beloning en doel om naartoe te werken. Een diploma geeft ook richting. Niet alleen voor de zeiler maar ook voor trainers en verenigingen. Het gaat dan om de eindtermen en leerlijnen in de opleidingsklassen: Wat behandel je met Optimist Groen? Welk niveau diploma is dat? Wat doe je met Optimist Junior in de Combi? Hoe geldt dat voor beginnend RS Feva wedstrijdzeilers? Enz.

De wedstrijdgerichte benadering kan het ook leuker maken voor de recreatieve zeiler. De basis van hoe je leert zeilen kan anders waardoor ook bij de recreatieve zeiler sneller bootcontrole heeft en meer uitgedaagd kan worden. Het CWO-systeem is gericht op veiligheid, wat het bewegen aan boord en het

IN HET KORT

Eén diplomalijn incl. wedstrijdzeilen
Onderscheid in
- Kennismaken met wedstrijdzeilen
- Goed leren racen
Korte termijn: leerlijnen racing skills uitwerken

Aanbeveling

60. De modules wedstrijdzeilen die nu (facultatief) aan de diploma's toegevoegd worden, zijn van groot belang voor de jeugdwedstrijdsport en zouden veel meer inhoud moeten krijgen. Met een complete diplomalijn voor wedstrijdzeilen wordt de stap naar wedstrijden vanzelfsprekender.

ontwikkelen van bootgevoel beperkt. Bijvoorbeeld: de jonge wedstrijdzeiler zit vanaf het begin in de Optimist op het kantje en stuurt met de joystick. Bij CWO is dit pas later in de opleiding vereist. Als kinderen al vroeg op het kantje zitten kunnen ze met hardere wind ook goed varen en worden ze motorisch meer uitgedaagd. Op het eerste gezicht lijkt de visie van het NWD meer aan te sluiten bij de visie die we vanuit wedstrijdzeilen hebben.

Diplomalijn kan samenwerking stimuleren

Als de module wedstrijdzeilen onderdeel is van de reguliere diplomalijnen, (CWO/WSP en NWD) dan kan het de samenwerking tussen vaarscholen en verenigingen enorm stimuleren: de vaarschool leidt op om de boot onder controle te krijgen, bij de trainingen op de vereniging leert de jonge zeiler racen. Ook alle verenigingen die alleen tot recreatief zeiler opleiden, kunnen door een dergelijke diplomalijn gemakkelijker samenwerken met de wedstrijdzeilende vereniging.

Aanbeveling

61. Voordat de diploma's voor wedstrijdzeilen er zijn (duurt nog even), is er dringend behoefte aan leerlijnen voor de verschillende niveaus van wedstrijdzeilen. Het geeft trainer-coaches een heldere richting en ook officials, ouders en verenigingen hebben duidelijkheid waardoor ze beter kunnen aansluiten bij het niveau.

17. Scholing trainer-coaches en officials

Trainer-coaches zijn cruciaal: zij zetten de toon, maken de jeugd enthousiast en zijn zeer bepalend of kinderen werkelijk kiezen voor watersport als sport. Daarnaast hebben officials grote invloed op hoe jeugd de wedstrijden beleeft. Aansluiten bij de (huidige) behoeften van de jeugd is de uitdaging. Nu leiden de opleidingen op tot startbekwaam, met bijscholing en inspiratie-sessies wordt het kader echt toegerust om de steeds complexere taak uit te voeren.

Trainer-coaches

De opleidingen voor *zeil*trainer-coaches zijn de afgelopen jaren nieuw leven ingeblazen. Zeiltrainer-coach 3 en 4 staat. De uitdaging blijft om voldoende leercoaches in het veld te vinden die de trainer-coaches in hun eigen praktijk begeleiden. Onlangs zijn *Zeiltrainer 1* (e-learnings) en *Zeiltrainer 2* (bij de vereniging) hieraan toegevoegd. Hiermee krijgen trainers al vanaf het eerste begin heel laagdrempelig de bagage mee om een veilige, georganiseerde en leuke training te geven. Doel van deze laagdrempelige trainersopleiding is ook dat deelnemers enthousiast worden voor het training geven en verder zouden willen. Mooi als ze dan Trainer-coach 3 en 4 gaan volgen.

Klassenorganisaties en enkele verenigingen weten de weg naar deze opleidingen wel te vinden, maar in het overgrote deel van het veld is het nog lang niet vanzelfsprekend om als startend trainer een opleiding te volgen. Het is niet overzichtelijk hoeveel tijd en geld een opleiding kost en wat het de club en de trainer-coach oplevert. Het Watersportverbond geeft sowieso veel te weinig bekendheid aan de bestaande opleidingen. Het wordt bijna het ‘best kept secret’.

Het opleiden van *wedstrijdsurf* trainer-coaches gebeurt nauwelijks terwijl we zeggen dat de jeugd op een andere manier wil sporten en er bij boardsports grote kansen liggen. Een grote uitdaging voor deze trainer-coaches is om de surfjeugd de stap naar wedstrijd sport te laten maken, hen de kick van het racen te laten ervaren en het vervolgens te laten omarmen als hun sport¹⁹.

Naar vakbekwaam: certificering

Trainer-coach zijn is een vak. Na de opleiding zijn trainer-coaches *startbekwaam*. ‘Ze hebben hun rijbewijs, kunnen verantwoord de weg op’ en gaan zich vanaf nu ontwikkelen tot *vakbekwaam*. Er is voor clubcoaches weinig stimulans om ook werkelijk bij te scholen en met elkaar beter te worden. De clubcoachedagen die het Watersportverbond nu 2x per jaar organiseert, zijn een goed begin. Ook wordt nu gewerkt aan een kennisbank voor trainer-coaches wat al richting geeft in wat vakbekwaam betekent voor trainer-coaches op de verschillende niveaus.

Veel andere sporten hebben een systeem waarbij trainer-coaches hun certificering behouden als ze een x-aantal licentiepunten vergaren. Zo’n systeem dwingt

¹⁹ Dat hangt niet alleen van trainingen af, er zullen voor verschillende disciplines (wind-/ wing-/ kitesurfen) ook wedstrijd circuits moeten komen bij de clubs/ spots en regionaal. Grotere (landelijke) evenementen laten zien dat er veel potentie is.

IN HET KORT

*Sinds kort ook Trainer 1 & 2
Bijscholing net zo belangrijk
Officials met specialisatie jeugd
Meer bekendheid geven*

Aanbevelingen

62. Watersportverbond, blij leidend in de opleidingen. Goede opleidingen geeft het Verbond meerwaarde.

63. Geef de opleidingen en bijscholingen veel meer bekendheid. Werk daarnaast aan een netwerk van leercoaches die trainer-coaches in hun praktijk kunnen begeleiden en tegelijkertijd nieuwe trainers kunnen motiveren om een opleiding te volgen.

bijscholing meer af. Er zal dan wel een infrastructuur met een helder aanbod moeten zijn van passende bijscholingsactiviteiten. Voor sportoverstijgende onderwerpen kan externe bijscholing worden aangeboord (NLCoach, NOC*NSF enz.), de sportspecifieke bijscholingen zal het Watersportverbond zelf aan moeten bieden.

Zoals gezegd, een grote kans ligt in het enthousiast maken voor wedstrijdsport. Wedstrijdsport vraagt **trainer-coaches**, recreatiesport vraagt **instructeurs**. Met een trainer-coach opleiding ben je nog geen instructeur en vice versa. Met enkele extra modules zijn hiaten op te vullen en kan de instructeur ook een trainer-coach worden en vice versa. Het helpt enorm om dit veel overzichtelijker te presenteren. Er zou toegewerkt moeten worden naar één opleidingslijn voor instructeurs, trainers en coaches.

Officials

De huidige structuur van opleidingen voor wedstrijdcomité, jury en protestcomité voldoet voor wedstrijden voor volwassenen. Jeugdklassen vragen een andere benadering en daar is te weinig aandacht voor. Met inspiratiesessies, werkgroepen, bijscholingen en intervisie met coaches zou een deel van de huidige groep officials zich kunnen specialiseren in jeugdwedstrijdsport²⁰. Het gaat dan bijv. om:

- kindvriendelijk jureren
- arbitrage en protesten
- nieuwe wedstrijdformats ontwikkelen om jeugd te blijven boeien

Aanbeveling

64. Opleidingen bij het

Watersportverbond richten zich nu alleen op het opleiden tot startbekwaam. Voeg hieraan toe:

- *Bijscholen* van trainer-coaches en officials. Werkt toe naar een licentie-systeem voor trainer-coaches.
- Intervisie, ook tussen trainer-coaches en officials.
- Kennisbank voor kader op alle niveaus (ook voor kader dat geen diploma heeft).

²⁰ Voorbeeld is de pub quiz over omgaan met regels bij de komende Zeeland Regatta. Deze is voor zeilers, trainer-coaches en ouders.

18. Vitale verenigingen

De verenigingen zijn de achterban van het Watersportverbond en de thuisbasis van alle wedstrijdzeilers. Daarmee zijn zij ook een van de belangrijkste loketten voor de zeilers. Het is dus extreem belangrijk dat verenigingen zich voor de wedstrijdsport willen blijven inzetten en er als vereniging ook beter van worden.

Watersport in Nederland is breed en het Watersportverbond heeft diverse doelen en dient diverse meesters: van motorboten tot aan opblaasboten tot zeegaande motorjachten, zeilboten in plezier- en wedstrijdvarianten in alle vormen en maten, kano's, windsurf planken, kites, etc etc . Het is een belangenvereniging en verschillende sportbonden ineen.

De verenigingen zitten hierdoor met vergelijkbare uitdagingen. Naast facilitator van de diverse watersporten, zijn besturen van de meeste verenigingen grootgrondbezitter van havens, loodsen en clubgebouwen, zijn ze horecaondernemer, belangenbehartiger van motorboten en zeilboten, sportclub en vrijetijdclub, evenementenbureau, vaarschool, enz. De veelzijdigheid op soms grote schaal vraagt om een bedrijfsmatige aanpak en ervaring met HRM, ICT, juridische zaken, marketing, lobbywerk enz. En dat allemaal onder het mom van 'vrijwillig, maar niet vrijblijvend'.

Wanneer we hierbij vooral de instroom van de zeilsport en doorstroom naar de wedstrijdsport binnen de vereniging bekijken, zien we dat de vrijwilligers heel veel doen op een manier die voor hen vaak al jaren werkt. Gaan deze vrijwilligers stoppen, dan verdwijnt er kennis. Resultaat kan zijn dat bij verenigingen de jeugdafdeling verdwijnt. Of dat zelfs de vereniging het lidmaatschap van het Watersportverbond opzegt en verdwijnt. We zien nu dat er slechts 25 tot 30 verenigingen in Nederland zijn die zich op het vlak van jeugd nog een beetje staande weten te houden. Daarvan hebben maar 10 tot 12 verenigingen een jeugdwedstrijd team. Het schort vaak ook aan brede steun voor de jeugd *binnen* de vereniging.

Visie

Verenigingen hebben ieder een eigen identiteit en eigen cultuur. Wat voor vereniging wil je zijn? We zien grote verschillen tussen verenigingen. De ene vereniging zet in op familie, de andere wil vooral de jeugd leren zeilen. Sommige verenigingen hebben heel scherp wat voor vereniging ze willen zijn, anderen nog niet. Een duidelijke plaats voor de jeugd is cruciaal want jeugdsport garandeert het voortbestaan van de vereniging: *de jeugd heeft de toekomst*. Waarbij wij als Taskforce denken dat watersport voor de hele familie iets te bieden heeft.

En ook binnen de vereniging werken vele soms ogenschijnlijk tegenstrijdige belangen. Een verenigingsvisie en een centrale water- en zeilsport visie zou kunnen helpen om de vereniging op weg te helpen. Hiervoor is het van uiterst belang dat er **focus** binnen de sport komt waarop de verenigingen hun visie kunnen baseren - welke boten in de hoofdlijn, hoe en waar vandaan stromen we in en welke mogelijkheden zijn er voor doorstroom? De aanbevelingen in dit rapport zijn

IN HET KORT

Elke vereniging eigen visie
Continuïteit in (sporttechnisch) beleid
Vrijwilligersbeleid
Sponsoring

voorstellen daarvoor die nog bekrachtigd moeten worden. Daarna komt de vertaalslag naar de eigen vereniging (met een eigen identiteit): wat halen we eruit om onze eigen vereniging meer te laten bloeien? Hoe kan wedstrijd sport onze vereniging versterken en wat betekent het voor onze jeugd? Hoe krijgen we leden verbonden met elkaar? Als startpunt vinden wij het filmpje van de KNVB over back to basics van het verenigingsleven inspirerend²¹. Het Watersportverbond zou verenigingsbestuurders in sessies kunnen helpen om de visie van de vereniging en de rol van wedstrijd sport daarin helderder te krijgen.

Beleid en continuïteit

Het gaat werken als er op grond van de eigen visie beleid wordt gevoerd. Een plan van A tot Z voor de jeugd, tot de genoemde '*sailor for life*'. Dit beleid dient gedragen te worden door de vereniging en continuïteit wil je gewaarborgd hebben. Besturen en bestuursleden komen en gaan waarmee elk nieuw bestuur en bestuurslid vaak een eigen stempel drukt. Uiteenlopend van niets doen, via op de winkel letten tot progressief eigen visie en beleid ontwikkelen. Het helpt dan wanneer er bij wisseling van de wacht een leidraad is en er mogelijkheden zijn om te blijven monitoren hoe de vereniging zich ontwikkelt. Voor wedstrijd sport kan een sporttechnisch beleidsplan reden zijn om een vereniging vanuit het Watersportverbond of klassenorganisatie actief te ondersteunen.

Zoals benoemd heeft de vereniging ook een externe rol, als lid van het Watersportverbond maar vooral in de uitvoering van evenementen en het organiseren van wedstrijden. Kortom het faciliteren van de sport. De vereniging als zodanig is een continue factor binnen de jeugdsport: de wedstrijd comités en verenigingsbesturen zijn feitelijk aanjagers en belanghebbenden bij de sport. Zij zouden actiever in de rol kunnen worden door ook bij de klassenorganisaties en evenementen verantwoordelijkheden te krijgen, beleid te maken en/of te bewaken.

Vrijwilligers vinden door te verbinden

Het geven van opleidingen, de organisatie en uitoefening van de sport is in Nederland primair gedreven en wordt veelal geregeld door vrijwilligers. De betaalde hoofdcoach of (sporttechnisch) manager is een uitzondering. Het commerciële (in tegenstelling tot professionele, want daarvan zijn er vele) wedstrijdcomité is in Nederland bijna niet te vinden.

De vrijwilligers waren in de jaren 80 en 90 niet te stoppen. Diverse clubs konden grote evenementen organiseren - deze evenementen waren op hun beurt weer druk bezocht - denk aan het optreden van Anouk bij NSR in Scheveningen. In de afgelopen 15 jaar is niet alleen het aantal zeilers sterk teruggelopen, maar ook het aantal vrijwilligers: de traditionele vrijwilliger lijkt uit te sterven. Net als bij andere sporten.

Factoren die tellen voor de moderne vrijwilliger zijn een afgebakende taak, vrijheid in de agenda, commitment voor niet al te lange tijd en er zelf ook iets aan hebben.

Aanbevelingen

65. Met watersport voor de hele familie zijn ouders er heel goed bij te betrekken. Het betekent op hetzelfde moment brede watersportactiviteiten op de club. Bij veel verenigingen is er alleen een jeugdcommissie. Dit kan gezamenlijke activiteiten belemmeren.

66. Ondersteun verenigingen met een sporttechnisch plan, pro-actief vanuit de klassenorganisaties en het Watersportverbond.

²¹ [Film KNVB - Modern verenigingsbestuur Back to Basics](#)

Belangrijk is dat de persoon wordt gevraagd, niet alleen om wát hij of zij kan maar ook om wíe hij of zij is. Met elkaar in een goede sfeer iets neerzetten geeft voldoening en nog meer verbinding.

De traditionele vrijwilligers gedreven door de gezamenlijke passie worden schaarser. Zo zien we bij watersportverenigingen steeds minder vrijwilligers die zelf wedstrijden zeilen of gezeild hebben. Het helpt als de moderne vrijwilligers met minder achtergrond als wedstrijdzeiler de lol van het wedstrijdzeilen gaan inzien (of zelf beleven) zodat ze zich ook voor wedstrijdsport sterk gaan maken.

Wat voor vrijwilligers er ook zijn, duidelijk is dat de druk op hen verlicht moet worden. Verenigingen zijn erg geholpen met allerlei vormen van materiaal, voorbeeldprogramma's en ook betaalde krachten. Zodat de vrijwilligers die er zijn kunnen doen wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn.

Samenwerken voor een volledig aanbod

Uit de gesprekken is duidelijk geworden dat een aantal verenigingen wel weten wat ze moeten doen om jonge kinderen te laten kennismaken met watersport. Maar daarna is het lastiger. Wat voor programma? Welke trainers? Welk materiaal? Wat mag het kosten? Wat kost een trainer? Het kan helpen om standaardprogramma's te ontwikkelen en te publiceren waarop de clubs een beroep kunnen doen. Programma's met richtlijnen voor vergoedingen, modelcontracten en andere hulpmiddelen.

Een aantal verenigingen weet ook niet hoe kinderen aangetrokken kunnen worden. Zij zijn geholpen met wervingsmateriaal uit een landelijke marketingcampagne en de koppeling met Optimist on Tour, Mobiele zeilles of schoolzeilen. Acties en activiteiten die succesvol zijn bij andere verenigingen kunnen hen vooral ook op een spoor zetten.

Op het water blijft het leuk als de programma's voor de verschillende fasen van wedstrijdsport op elkaar zijn afgestemd. Zoals eerder gezegd, de kampen zijn bij een aantal verenigingen zeer succesvol. Ook omdat alle verschillende zeilers en hun trainers samen optrekken. Samenwerking tussen verschillende verenigingen lijkt daarnaast van levensbelang. Goede afspraken over hoe je in de regio - en daarbuiten - zaken aanpakt en samen optrekt. De aanwas van zeilers lijkt overal in golven te komen, dus wanneer we op de juiste manier samen kunnen werken, kunnen we de dieptepunten overleven.

Clubmateriaal

Bij clubs met een succesvol jeugdprogramma is veel (divers) materieel beschikbaar: Club-Optimisten, sup- en surfplanken, foilboards, meerpersoons boten in diverse vormen en maten en kielboten of kajuitboten - en zelfs platbodems.

Kleinere clubs hebben deze mogelijkheden vaak niet. Zoals eerder gezegd, voor de toegankelijkheid van de sport is het aan te raden om dit wel ter beschikking te stellen. Afspraken met andere clubs, een zeilschool of leveranciers kunnen helpen.

Aanbeveling

67. Verlicht de druk op vrijwilligers met automatisering, voorbeeld programma's, wervingsmateriaal etc.

Sponsoring houdt kosten in de hand

Er lijkt de afgelopen jaren een vlucht naar de top geweest te zijn, waarbij de druk op de zeilers en hun materiaal is toegenomen. Dit is onherroepelijk richting de beginners ook doorgesijpeld. Enerzijds zijn de kosten voor landelijk zeilen onnodig gestegen, anderzijds is de perceptie van de kosten voor beginnend wedstrijdzeilen veranderd. In hoofdstuk 15 over de kosten van wedstrijdzeilen hebben we gesteld dat jeugdwedstrijdzeilen alleen mogelijk blijft als er externe geldbronnen beschikbaar komen.

Bijna geen enkele vereniging die we hebben gesproken heeft sponsors of een actieve sponsorcommissie. Tekenend is dat zelfs de hoofdsponsor van het Watersportverbond de Optimist als klasse heeft uitgesloten. Tegelijkertijd biedt deze lacune een kans om op landelijk niveau een sponsor voor het jeugdwedstrijdzeilen te vinden. De middelen die daaruit vrijkomen zouden direct beschikbaar gesteld moeten worden aan verenigingen met een degelijk sporttechnisch jeugdbeleid. Tegelijkertijd zouden clubs ook zelf hun sponsoring moeten activeren zodat ze trainer-coaches en/of de sporttechnisch manager kunnen betalen. Enkele clubs die we spraken vonden het vrij gemakkelijk om sponsors te vinden voor jeugdboten. De bedragen zijn te overzien en de gunfactor speelt ook een rol. Deze boten zijn alleen voor starters bruikbaar.

Overigens hoeft bij sponsoring niet alleen aan het bedrijfsleven worden gedacht. Succesvolle verenigingen en evenementen in het buitenland worden ook vanuit regio's (Trentino, Genève) en stichtingen/ fondsen (Heinz Nixdorf) gefinancierd.

Kortom

Uit de vele gesprekken zijn diverse zaken te halen die voor de ene club werken en voor de andere minder. Iedere club is anders. De meesten kunnen advies en hulp gebruiken, waarbij clubs elkaar ook enorm kunnen helpen. Richtinggevend kan een menukaart of blueprint zijn met onderwerpen als:

- Wat voor vereniging willen we zijn? Welke waarden passen bij de club?
- Wat bindt onze leden?
- Wat is ons sponsorbeleid?
- Welke programma's? Trainingen en clubwedstrijden?
- Hoe organiseren we voldoende menskracht?
- Budgetten voor jeugdopleidingen en wedstrijd sport
- Communicatie met omgeving, zeilers en ouders
- Trainers, officials. Waar vandaan? Hoe leiden we ze op? Vergoedingen enz?
- Boten en ander materiaal
- Samenwerking vaarscholen en andere verenigingen

Voor de toekomst van de wedstrijd sport zijn de clubs cruciaal. Andersom, de wedstrijd sport kan juist ook flink bijdragen aan de bloei van de vereniging. Elke week laagdrempelige clubwedstrijdjes voor jong en oud geeft extra leven, maakt het gezellig op de club.

Aanbevelingen

68. Voor clubs zonder clubboten of -planken voor de jeugd is het de moeite waard te onderzoeken hoe deze wel aan te schaffen. Bedrijven die nauw verbonden zijn aan de club schrikken niet van de benodigde sponsorbedragen.

69. Sponsoring bij verenigingen activeren. Wat is de propositie, wat biedt de vereniging voor de sponsor? Denk niet altijd te groot, kijk bv naar je eigen leden bestand, de ondernemers, de club van 100, etc.... Stop geld in opleiding en niet alleen in materiaal.

19. Klassenorganisaties: focus

De klassenorganisatie vertegenwoordigt de klasse en hun sporters. Ze staan vrijwel altijd los van de verenigingen en hebben een minder diepgaande relatie met het Watersportverbond dan de verenigingen. De rol is het promoten van één en soms enkele zeilklassen. Vaak is dat in wedstrijdverband, waarbij de klasse een vereniging vraagt om wedstrijden en kampioenschappen te organiseren. De klassenorganisatie houdt ook contact met de internationale klassenorganisatie, die de klasse regels bepaalt en uitdraagt.

Hardwerkende ouders besturen

Er is een groot verschil tussen klassenorganisaties voor jeugd en volwassenen: bij de jeugdklassen zijn vrijwillige ouders de drijvende krachten. Heel begrijpelijk 'groeien zij met hun kinderen mee' en zijn ze na enkele jaren weer uit beeld. Door de vele wisselingen in besturen is het moeilijk om een meerjarig beleid goed neer te zetten. Daarnaast zijn bestuurders vaak ouders van zeilers die intensief zeilen in het landelijk circuit. Ook hier weer begrijpelijk, de focus van bestuurders ligt al snel op de landelijke wedstrijden, terwijl nu vooral aandacht nodig is voor de beginnende en regionale wedstrijdzeilers. Daarbij moet gezegd worden dat de *huidige bestuurders* van OCN, RS Feva, ILCA en DHPS heel graag de focus op instroom en doorstroom willen leggen. Gebrekkig contact met elkaar en de verenigingen maakt het lastig om in korte tijd iets structureels voor elkaar te krijgen.

In de structuur van klassenorganisaties zit een fundamentele drempel waardoor samenwerking met verenigingen moeizaam tot stand komt: de leden van de klassenorganisaties zijn de (ouders van) zeilers en niet de verenigingen. Een ledenvergadering beslist wat de klassenorganisatie moet doen. Het belang van de zeiler is hiermee leidend, het landelijke en verenigingsbelang is vaak ondergeschikt. Voor klassen met volwassenen werkt het prima als een klasse de zeilers vertegenwoordigt. Voor jeugdklassen is dit niet gewenst vanwege gebrek aan continuïteit en te eenzijdige focus op het landelijk circuit.

De klassenorganisaties hebben statuten, rechten en plichten waar we ons aan te houden hebben. Op de korte termijn kunnen we verenigingen formeel niet meer invloed geven bij jeugd-klassenorganisaties. Het zou voor de *lange termijn* goed zijn om deze kaders tegen het licht te houden en te onderzoeken of verenigingen ook lid kunnen worden van een jeugd-klassenorganisatie. Of een andere formele verbintenis waarbij de vereniging ook invloed of stemrecht heeft. Wellicht kunnen zeilers via hun vereniging lid worden van een klassenorganisatie? Op wijzigingen in een reglement hoeven we niet te wachten, voor de *korte termijn* en informeel kunnen we verenigingen al meer betrokken bij het beleid van de jeugd-klassenorganisaties. De huidige bestuurders delen deze visie, bij hen zeker geen onwil.

Uit de gesprekken bleek ook dat het steeds lastiger wordt voor de klassenorganisaties om vrijwillige bestuurders te vinden. Het noodzaakt tot inkrimping van activiteiten. 'Op de winkel passen' vergt al genoeg tijd. Daarmee

IN HET KORT

*Focus op instroom en doorstroom
Bundelen van klassenorganisaties
RS Feva ook opleidingsklasse
NTT's bij Topzeilen*

Aanbevelingen

70. Elke jeugd-klassenorganisatie zal ook een instroom- en doorstroombeleid moeten opzetten.

71. Zorg er bij de opleidingsklassen voor dat verenigingen meer invloed en betrokkenheid krijgen bij het beleid van de jeugd-klassenorganisaties. Onderzoek hoe dat ook statutair belegd kan worden.

72. Om te beginnen, organiseer een besturenborrel o.i.d. zodat bestuurders van klassenorganisaties elkaar leren kennen.

verdwijnt het opstarten van noodzakelijke nieuwe initiatieven voor beginnende en regionale wedstrijdzeilers.

Sportergericht in plaats van klassebelang

Een ander knelpunt is het feit dat een klassenorganisatie zich **richt op de eigen klasse** terwijl jeugdzeilers gaandeweg pas duidelijk krijgen op welke manier ze hun sport willen beoefenen. Concreet: kinderen starten vaak in de Optimist, een belangrijk deel daarvan wil uiteindelijk niet in hun eentje in een boot. Ze haken af als ze niet in aanraking komen met een 2-persoons jeugdboot. Om werkelijk aan te sluiten bij wat de jonge sporter wil, zullen we het kind centraal moeten stellen en niet het promoten van de klasse. Sterker nog, nu zien we jeugdklassen concurreren met elkaar ten koste van de sporter.

RS Feva als 2-persoons opleidingsklasse

In 2-persoons jeugdboten is een flinke diversiteit: RS Feva, Cadet, Flits, Pluis of Laser Pico. Te veel klassen zorgt voor versplintering. Met dit rapport willen we ook een duidelijke visie neerleggen over welke 2-persoons boot een opleidingsklasse²² kan worden. Deze discussie ligt gevoelig en er zijn diverse argumenten voor het ene type, maar ook voor de andere. Ondanks het feit dat er binnen de Taskforce ex-Cadet en ex-Flits zeilers zitten die nog steeds een zwak voor die klasse hebben, is dat volgens henzelf geen goede raadgever. *Onze aanbeveling is om de RS Feva als opleidingsklasse te benoemen.* In bijlage 4 staan alle voor- en tegenargumenten op een rij. Het uiteindelijke doel is dat op veel meer locaties jeugd kan kiezen tussen een 1- en 2-persoons boot. Met veel laagdrempelige mogelijkheden om te switchen en zo zeilers te laten ontdekken wat het beste past.

Aanbeveling

73. Benoem de RS Feva als opleidingsklasse.

²² De term *voorkeurslijn of -klasse* willen we vervangen door *opleidingslijn of -klasse*. Het heeft onze voorkeur dat zoveel mogelijk jeugd gaat watersporten, met wat voor boot of plank dan ook. We willen dus geen enkele klasse uitsluiten. Om tegelijkertijd focus aan te brengen spreken we van *opleidingsklassen*. Die klassen vormen een doorgaande opleidingslijn (met fun!) richting zeilen als hoofdsport in boten die internationaal de standaard zijn of tot zeilen als mede sport in een internationale of nationale/erkende klasse.

De inrichting van de jeugdklassen ziet er dan als volgt uit:

Opleidings klasse	Optimist																	
	RS Feva																	
	ILCA 4																	
	ILCA 6 ♂♀														♀			
	ILCA 7 ♂																	
	29er																	
	49er/ FX																	
Leeftijd	7	8	9	10	11	12	IQFoil Junior				IQFoil							
	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
Erkende klasse organisaties	Splash RS Aero																	
	Flits	Cadet					Vaurien Schakel					FJ	RS 500					
	Nacra 15																Nacra 17	
	(Youth) Funboard, Shortboard, Longboard																	
	Wingfoil Open Racing										GWA Wingfoilboard							
	GKA Kiteboard																	

Overkoepelende klassenorganisatie

Een belangrijke aanbeveling is bij de opleidingsklassen een bundeling van alle klassenorganisaties. Belangrijkste reden daarvoor is het klassebelang naar de achtergrond brengen en de jeugdsporter op de voorgrond. Doel is dat het **sportergericht** wordt: het maakt niet uit of je in een 1- of 2-persoonsboot vaart. Voor iedereen is er een goed programma, je gaat met je hele vereniging naar dezelfde wedstrijden in de regio, er zijn gemeenschappelijke op- en overstapdagen enz. enz.

Minstens zo belangrijk is dat er **gezamenlijke focus** ontstaat op de beginnende en regionale zeiler: alle opleidingsklassen werken samen om in- en doorstroom bij de clubs en de Combi's een impuls te geven.

Mooie bijvangst is dat het ook energie bespaart. Uit gesprekken met diverse klassenorganisaties blijkt dat samenwerking met het Watersportverbond, verenigingen en andere jeugdklassen veel beter kan. Er is veel te winnen in efficiency wat vrijwillige bestuurders ook ontlast. Afzonderlijke klassenorganisaties kunnen backoffice ook de krachten bundelen waardoor tijd en geld te winnen is.

Ideaal zou misschien zijn om één klassenorganisatie te hebben voor alle opleidingsklassen. De grote verschillen in statuten, aantallen leden, beschikbaar geld, materiaal enz. maakt dit op korte termijn niet haalbaar. Voor verenigingen, zeilers en hun ouders is **één loket** (website), **gezamenlijke activiteiten en wedstrijden** eerst het allerbelangrijkste. Concreet kan een bundeling van de opleidingsklassen er zo uitzien:

- Eén website met Optimist, RS Feva, ILCA, 29er, 49er (FX) en IQFoil (?) met ieder een eigen portaal. Allemaal dezelfde uitstraling, dezelfde aanpak.

Aanbeveling

74. Bundel de klassenorganisaties van de opleidingsklassen zodanig dat er één loket, één aanspreekpunt ontstaat voor zeilers, ouders en verenigingen. Overweeg om toe te werken naar één organisatie voor alle jeugdopleidingsklassen.

- Twee klassecaches (voor O16 en O23) als aanspreekpunt voor instroom en doorstroom. De klassecache adviseert, geeft clinics, helpt trainer-coaches, organiseert in- en overstapdagen, ondersteunt actief het Combi-circuit, enz.. Alle activiteiten organiseren zij samen met en voor de verenigingen. (Zie ook hoofdstuk 20, Professionals).
- Gezamenlijke communicatie in alle verschillende media.
- Toewerken naar één secretariaat.
- Ondersteund door het Watersportverbond met leerlijnen, kennis over talentontwikkeling, bijscholing, financiën, materialen enz.

Het Watersportverbond zou in onze ogen het voortouw moeten nemen om de genoemde klassenorganisaties bij elkaar te brengen.

Alle NTT's bij Watersportverbond Topzeilen

Voor zeilers die zich in de opleidingsklassen onderscheiden bestaan er nu de Nationale Training Teams (NTT's). Bij de ILCA, 29er/ 49er/ FX en IQFoil vallen de NTT's sporttechnisch onder Topzeilen van het Watersportverbond. De programma's sluiten op elkaar aan, coaches worden aangesteld door Topzeilen. Samen met de klassenorganisaties worden logistiek en financiën geregeld.

Het NTT bij de Optimist valt onder de OCN waar Topzeilen wel adviseert, kennis en ervaring inbrengt. Ons advies is ook hier de NTT-coaches samen met het hele sporttechnische beleid onder Topzeilen te laten vallen. Belangrijke redenen zijn (1) de bestuurders te ontlasten (zodat ze kunnen focussen op instroom en doorstroom), (2) een neutraal aanspreekpunt te hebben voor zeilers/ ouders, (3) samenwerking met de andere NTT's is veel gemakkelijker en (4) de kennis over talentontwikkeling bij Topzeilen wordt optimaal gebruikt. De Optimist kan hiermee echt de opstap worden naar ILCA 4, 29er of IQFoil. Belangrijk daarbij is wel dat de aanpak van de oudere NTT's niet wordt gekopieerd naar de jonge Optimist zeilers. Er is voldoende kennis en ervaring bij Topzeilen om het programma aan te laten sluiten bij de jongere leeftijd. Overigens zijn geen van de NTT-programma's topsport. We willen dat jeugdzeilers zich geleidelijk en veelzijdig ontwikkelen (incl. school) en uitgroeien tot gedreven liefhebbers van de sport. De oudere NTT'ers leren ook te presteren. Met die basis kunnen ze in de Topzeilacademie (TZA) kennismaken met topsport.

Het JTT (voormalige jeugdploeg) bij de OCN is voor zeilers van O13/O12. Het is ook goed om dit programma tegen het licht te houden. De jongste jeugd ontwikkelt zich grillig, op deze leeftijd is niet te voorspellen wie goed gaat worden. Selectie kan voor *alle* jonge zeilers negatief uitwerken: de geselecteerden worden gezien als talent wat vaak een rem is op ontwikkeling. Degenen die niet geselecteerd worden, kunnen motivatie verliezen, komen vaak in een minder uitgebreid trainingsprogramma en lopen daarmee onnodig achterstand op. En de hele jonge zeilers gaan resultaten al vroeg in hun loopbaan belangrijk vinden omdat ze ook geselecteerd willen worden. Zie ook bijlage 6, Invloed van selectie. Het zou goed zijn als alle jonge, gemotiveerde zeilers in aanraking kunnen komen met training en coaching van dezelfde intensiteit als bij het huidige JTT.

Wanneer een RS Feva een NTT krijgt zou ook dat onder Topzeilen moeten gaan vallen. Om allerlei goede redenen is er nu geen NTT voor de RS Feva, zie bijlage 4.

Aanbevelingen

75. Breng de sporttechnische verantwoordelijkheid van alle NTT's onder bij Topzeilen van het Watersportverbond, inclusief het aanstellen van de NTT-coaches.

76. Organiseer voor de Optimist en de RS Feva die landelijk varen open clinics en kampen zodat alle zeilers een goede basis krijgen om door te kunnen stromen naar een vervolklasse. Clubcoaches en NTT-coaches kunnen deze mee verzorgen onder aanvoering van de klassecache.

77. Overweeg om de leeftijdsgrens voor jeugdopleidingsklassen door te trekken naar onder 23 jaar. Zeilers die gaan studeren blijven langer ondersteund en betrokken, voor talentontwikkeling levert het een grotere pool op en ook voor degenen die niet in een NTT zitten is er meer perspectief.

Link met alle andere erkende jeugdklassen

Los van de opleidingsklassen wil je geen enkele andere jeugdklasse uitsluiten. Daar zijn relatief grote groepen jeugdzeilers actief die zich óók ontwikkelen tot sailor for life. Ambitieuze zeilers uit een andere jeugdklasse wil je de kans bieden om gemakkelijk de overstap naar een opleidingsklasse te kunnen maken²³.

Andersom, de paden van een opleidingsklasse naar een andere erkende klasse (in de witte, omgekeerde piramide) zijn onduidelijk. Wat kan een zeiler als hij of zij een andere uitdaging op het water zoekt? Er zijn ook zoveel mogelijkheden! Veel duidelijker kan het worden als:

- clubs zich hierin gaan onderscheiden door duidelijke keuzes te maken²⁴.
- het Watersportverbond de mogelijkheden inzichtelijk maakt.
- trainer-coaches zicht hebben op de mogelijkheden om sporters te adviseren.
- na of naast het zeilen de stap naar andere watersporten (windfoilen, wingfoilen, kitesurfen, kitefoilen, suppen, kanosport) gestimuleerd wordt. (Ook deze mogelijkheden zijn slecht zichtbaar. Het is op de meeste locaties in Nederland zijn zeilen en boardsports een heel andere wereld.)

²³ Het RS Feva programma bij KWS Sneek voor Flits-zeilers is een voorbeeld hiervan.

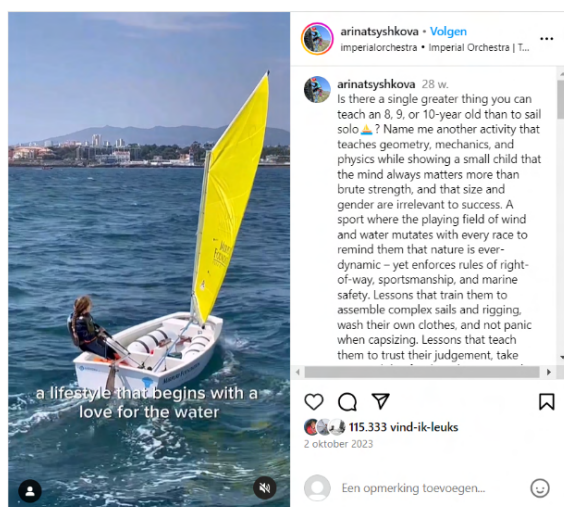
²⁴ Bijvoorbeeld GWS De Vrijbouter die het Yngling Nationale Jeugdzeilplan en FJ Students Cup promoot.

20. Branding van de watersport

De branding van Team Allianz en Topzeilen is in goede handen, het Watersportverbond zet onze helden ook nadrukkelijk in om wedstrijdzeilen te promoten. Echter, topsporters zijn voor de jonge kinderen die we enthousiast willen maken een ver-van-hun-bed-show. Het gaat de meeste kinderen en ouders om het hier-en-nu: wat maakt watersporten nou zo leuk voor een kind van 7, 10 of 13 jaar? Dat verhaal zou in beeld gebracht moeten worden voor verschillende leeftijdsgroepen. Met als aparte doelgroep de ouders. Wij pleiten voor branding en een marketingcampagne gericht op de jeugd met de waarden van watersport en wedstrijden. Een campagne ontwikkeld door professionals.

Door de bril van kind en ouder

Er zijn voorbeelden uit binnen- en buitenland die tot de verbeelding spreken. Het filmpje van Arina Tsyshkova²⁵ op Instagram is aanstekelijk. En 'Unplug your child' van de OCN is heel aansprekend voor ouders, de jonge zeiler zelf zal dit niet als reden noemen om te gaan zeilen. Bijlage 7 bevat een Amerikaanse lijst met waarden van wedstrijdzeilen voor de jeugd. Ook deze is gericht op ouders. Van belang is dat in de branding gekeken wordt door de bril van het kind.

Onze topzeilers vertellen ook vaak over hun 'beginnersgeest', hoe leuk ze het vonden in het begin en hoe ze passie kregen voor de sport. Heel waardevol als een *klein deel* van een campagne gericht op de jeugd. In de branding van de watersport overheerst nu het topzeilen. Het imago van een prestatiecultuur wordt hiermee bevestigd. Voor de jongere jeugd willen we **alle fun factoren** meer naar voren brengen, presteren is slechts een daarvan.

²⁵ https://www.instagram.com/arinatsyshkova/reel/Cx49Ti2tKGp/?next=%2Fadriansalgado_hairstylist%2F&hl=es

IN HET KORT

*Branding JEUGD watersport
Aparte doelgroepen, ook ouders
Alle fun-factoren in beeld brengen
Materiaal om clubs te ondersteunen*

Aanbeveling

78. Kom met branding en een duidelijk marketingverhaal voor de jeugd. Wat maakt watersport en wedstrijden zo leuk? Vooral ook door de bril van het kind. Breng de waarden in beeld waarbij alle facetten uit dit rapport naar voren komen.

Wervingsmateriaal

In onze gesprekken met verenigingen hoorden we vaak de wens naar wervingsmateriaal: filmpjes, foto's, berichten, (digitale) flyers enz. waar de vereniging eventueel een eigen stempel op kan zetten. Vrijwilligers willen heel graag het jeugdzeilen bij de vereniging naar buiten brengen, maar het kost veel tijd om dat ook nog aantrekkelijk te maken. Vaak blijven berichten nu beperkt tot de functionele informatie.

Boodschap waarmaken door de verenigingen

Goede branding en marketing zien wij als een kritische succesfactor. Tegelijkertijd gaat het pas werken als in de praktijk - bij de vereniging - de boodschap of belofte ook waargemaakt wordt. Input vanuit de verenigingen die het materiaal gaan gebruiken blijft daarvoor wezenlijk. *Branding en marketing zijn vooral bedoeld om de verenigingen te versterken.*

Aanbeveling

79. Ondersteun verenigingen met materiaal waarmee ze hun jeugdzeilen kunnen promoten.

21. Professionals

Vrijwilligers verzetten bij clubs en klassenorganisaties ontzettend veel werk. Met hart en ziel besturen ze en organiseren ze trainingen en wedstrijden. Naast het grote aantal uren dat zij eraan besteden, hebben vrijwillige commissie- en bestuursleden ook grote verantwoordelijkheden. Met name bij de jeugdopleidingsklassen. Er wordt gewerkt met flinke begrotingen, er zijn steeds meer regels en het rondkrijgen van de bezetting (trainers, coaches, rescue, wedstrijdleiding enz.) vraagt veel tijd.

Stabiliteit ontbreekt

Bij de jeugd nemen over het algemeen ouders van fanatieke zeilers het vrijwillige bestuurs- en commissiewerk op zich. Na enkele jaren dragen ze - heel begrijpelijk - alweer het stokje over omdat hun kind doorstroomt naar een volgende klasse, ander team enz. Nieuwe vrijwilligers zijn nog niet goed ingewerkt of gaan - goed bedoeld - het wiel opnieuw uitvinden. De stabiliteit die jeugdwedstrijdzeilen nodig heeft kunnen we in de huidige opzet van deze vrijwilligers niet verwachten.

Klimaat verhardt

Bij sommige jeugdklassen verhardt het klimaat. Ouders laten zich horen. Hier is niks mis mee als het in het belang van de totale groep is. Hun verwachtingen zijn hoog met als inzet optimale talentontwikkeling. De energie van bestuurders gaat hierdoor snel naar de groep ervaren zeilers. Terwijl de klassenorganisatie of vereniging zich eigenlijk zou moeten richten op alle lagen van de piramide. En in deze tijden vooral bij instroom en doorstroom onderin. Spanningen lopen ook op omdat bestuurders en commissieleden in een lastige positie zitten; zij moeten soms beslissingen nemen ten nadele van sporters die de volgende dag weer naast hun eigen zoon of dochter varen.

Professional ondersteunt vrijwilliger

Het vinden van vrijwilligers is niet alleen lastig omdat veel tijd vraagt, ook de verantwoordelijkheden en het verharde klimaat houdt ouders tegen om m.n. bestuurswerk te doen. Al deze redenen pleiten voor meer professionals in de jeugdsport. In veel andere sporten is het normaal dat sportprofessionals en vrijwilligers elkaar aanvullen. Professionals zorgen voor continuïteit en zijn onafhankelijk. Vrijwilligers besturen en doen het organisatorische werk dat in de avonduren en weekenden gedaan kan worden. De professional ondersteunt de vrijwilligers met raad en vooral daad, neemt het werk op zich dat zeilkennis/-ervaring vraagt en is (neutraal) aanspreekpunt voor ouders en zeilers.

In onze sport zijn al op enkele plaatsen hoofdcoaches in deze rol actief maar op de meeste plekken zijn echte professionals nog niet vanzelfsprekend. De neiging bestaat om de hoofdcoaches te betalen voor hun uren op het water terwijl het organiseren van training, voorlichting geven, aansturen van (jonge) trainers enz. het verschil gaat maken.

Wij zien voor de toekomst drie soorten professionals die voor een wezenlijke groei van de wedstrijdsport kunnen zorgen:

IN HET KORT

Sporttechnisch manager (bij de club)
Klassecoach (voor in- en doorstroom)
Buurtsportcoach Watersport

- Sporttechnisch manager bij grote verenigingen
- Klassecoach bij de klassenorganisaties voor opleidingsklassen
- Buurtsportcoach Watersport

Hieronder is voor elke rol in het kort een functieprofiel uitgeschreven.

We beschrijven ook het profiel van de NTT-coach. Dat is niet zo nieuw. Wat we in dat profiel weglaten is het bevorderen van instroom en doorstroom. Tot nu toe was dat één van de taken van de NTT-coach. Het blijkt naast het begeleiden van het eigen team ondoenlijk met als gevolg dat dit belangrijke werk blijft liggen. Zoals in hoofdstuk 19 gezegd, ons voorstel is om alle NTT-coaches volledig door Watersportverbond Topzeilen aan te laten sturen. Zij concentreren zich op talentontwikkeling van alle zeilers die 'ervoor gaan'.

Het aanstellen van een professional vraagt ook om *budget* en dat is er vaak niet. Of anders bekeken, er wordt geen budget gezocht. Als taskforce-groep denken we dat er mogelijkheden zijn. Per functie schetsen we de opties die wij zien om budgetten vrij te maken.

Sporttechnisch manager

Deze rol is bij een grote vereniging de spil voor alle trainingen en coaching. Zorgt voor sporttechnisch beleid, organiseert programma's op alle niveaus (voor jongste jeugd tot senioren), geeft voorlichting aan ouders en leiding aan de trainer-coaches. Doel is continu instroom van nieuwe (jeugd)sporters, programma's die op elkaar aansluiten en daarmee een volwaardig sportprogramma. Geeft af en toe zelf training, is daarnaast vooral trainer-coaches aan het aansturen en begeleiden. Zet samenwerkingsverbanden op in de regio.

- 0,8-1,0 FTE
- Wordt betaald door de vereniging die budget haalt uit sponsoring, de inschrijfgelden van de wedstrijdzeilers, trainingen voor senioren, kampen voor jeugdzeilers, activiteiten voor gemeenten (sportstimulering, schoolzeilen enz.), uitbaten van clubhuis of andere faciliteiten.

Klasse-coach bij opleidingsklassen

Richt zich op instroom en doorstroom binnen de betreffende opleidingsklasse en doorstroom naar een volgende klasse. Stimuleren de overstap van single-handed naar double handed en vice versa. Organiseert hiervoor samen met verenigingen kennismakingsdagen, clinics, kampen voor alle lagen in de piramide (tot aan NTT). Zorgt voor impuls aan het Combi-circuit. Heeft een groot netwerk en verbindt goede initiatieven tot jaarlijks terugkerende activiteiten. Coacht niet de zeilers maar trainer-coaches, officials, bestuurders en coördinatoren. In hoofdstuk 19 over klassenorganisaties spreken we over een bundeling van de jeugd-opleidingsklassen: met deze opzet kunnen twee klasse-coaches aan de slag: één voor de jongere jeugd (O16) en één voor de oudere jeugd (O23). De klasse-coaches geven er samen met verenigingen, Combi's en klassenorganisatie handen en voeten aan de nieuwe visie op jeugdwedstrijdsport.

- 0,6 -1,0 FTE
- Wordt betaald door de klassenorganisatie die het geld o.a. haalt uit eigen middelen, inschrijfgelden van wedstrijden of clinics, sponsoring, bijdrage Watersportverbond.

Aanbeveling

80. Ga als vereniging en klassenorganisatie, actief ondersteund door het Watersportverbond, op zoek naar budgetten voor de Sporttechnisch Manager, Klassecoaches en Buurtsportcoach Watersport.

- Laat de klasseccoach deel uitmaken van het bestuur van de klassenorganisatie. Geef hem of haar een vooraanstaande rol in het bundelen van de klassenorganisaties voor opleidingsklassen.

NB: De naam 'klasse-coach' dekt nog niet de lading. Het kan voor nu een werktitel zijn tot er een betere naam bedacht is ('Nationale jeugdcoach?')

Trainer-coach Nationaal Training Team (NTT)

De NTT-coaches richten zich hoofdzakelijk op hun eigen team. Belangrijkste taak is het trainen van hun sporters en coachen bij wedstrijden. Elk NTT heeft enkele van deze trainer-coaches. Er is een eindverantwoordelijke hoofdcoach die overzicht houdt, het programma opstelt, voorlichting geeft, scout, selectiebeleid mee bepaalt, experts erbij betreft enz. Samenwerken en samen trainen met de andere NTT's heeft grote meerwaarde. Een sporter kan naast het NTT-programma ook ergens anders extra trainen of wedstrijden; de sporter is voor het grootste deel verbonden aan het NTT, de hoofdcoach richt dit met de sporter en ouders samen in. Daarnaast is de hoofdcoach als specialist betrokken bij de activiteiten voor instroom en doorstroom die de *klasseccoach* organiseert. De logistieke uitdagingen worden op aangegeven van de NTT-coach door de klassenorganisatie en Topzeilen ingevuld.

- 0,6 - 0,8 FTE
- Wordt betaald door Watersportverbond Topzeilen die het geld haalt uit sponsoring en de bijdragen van de zeilers.
- Ook de uren op de wal (coördinatie, voorlichting enz.) worden betaald.

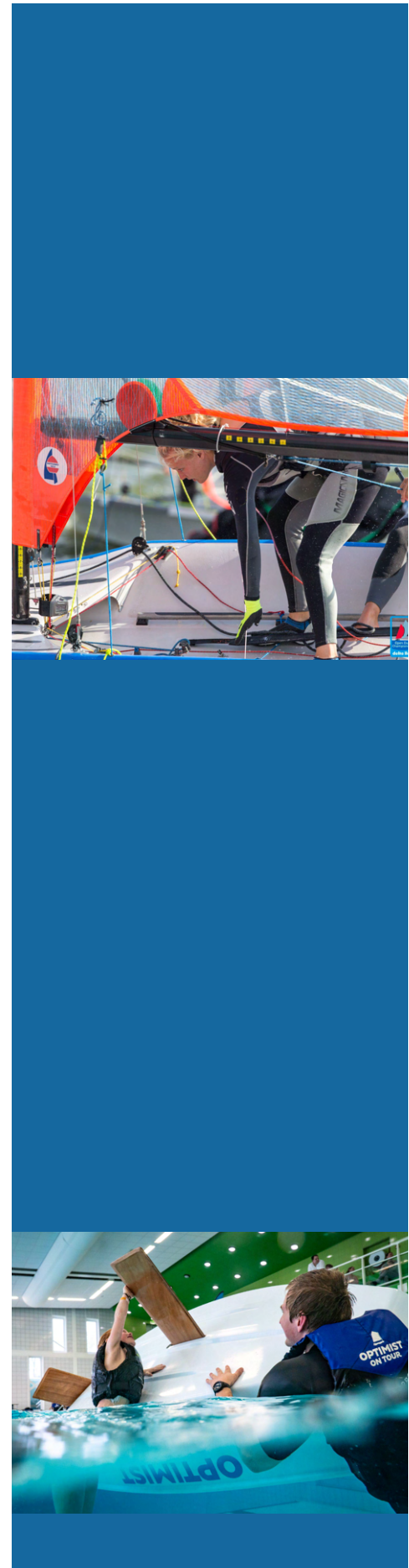
NB: voor de RS Feva klasse is een NTT zoals in de andere opleidingsklassen (nog) niet wenselijk. De fanatieke zeilers die nu boven de groep uitsteken kunnen wel door een coach wat extra worden begeleid. Dit kan een opmaat zijn voor een NTT, zoals gezegd is belangrijk dat een NTT altijd ten goede komt aan de groei van de klasse bij verenigingen.

Buurtssportcoach-watersport

Deze richt zich op sportstimulering in de watersport. Hij/zij organiseert in dienst van de gemeente (Sportservice o.i.d.) en samen met de watersportverenigingen kennismakingsactiviteiten voor allerlei watersporten. Schoolzeilen, Optimist-on-Tour, de mobiele zeilles en de Marit Bouwmeester Academie zijn programma's die de buurtssportcoach mee opzet en daarbij ook op het water actief is als trainer.

Doel voor de *gemeente* is sportstimulering en profileren als water(sport)gemeente. Doel voor de *vereniging* is meer instroom krijgen. Het gaat om alle vormen van watersport, ook surfen, wingen, suppen, roeien enz. en hoeft zich niet te beperken tot jeugd. Ook herintreders, mensen met een beperking en senioren kunnen op het water sporten. De grote uitdaging voor de buurtssportcoach is dat de starters ook de stap naar wedstrijdssport maken. In de gemeente en samen met de verenigingen kan bijv. een laagdrempelig wedstrijdscircuit opgezet worden.

- 0,4-1,0 FTE
- Wordt betaald door de gemeente. Eventueel aangevuld door de provincie.

- Kan een combinatie-functie zijn met sport-technisch manager bij een vereniging.

Kip en ei

Terechte vraag is: 'Zijn er ook *geschikte kandidaten* voor dit werk als professional?'. Het antwoord: Ja, die zijn er. Ontwikkeling is wel nodig: de ene coach zal moeten groeien als leidinggevende, de ander als inspirator en een derde als organisator. Het is natuurlijk ook mogelijk meerdere personen samen één functie te laten vervullen. Ervaring als wedstrijdsporter is een vereiste, een heel groot track-record op dit vlak is niet nodig. Senioriteit is van groter belang.

Bij de zoektocht naar professionals geldt het kip en ei mechanisme. Als er budget is, dan zullen mensen (een deel van) hun huidige baan in willen ruilen voor dit werk. Passie voor de sport en het werken met jeugd zijn dan de grote drijfveren. Andersom, zonder kandidaten zal een vereniging of klassenorganisatie minder snel energie stoppen in de zoektocht naar budget. Deze status quo is alleen te doorbreken als aan beide kanten een stevig begin wordt gemaakt.

Aanbeveling

81. Zet een opleiding *sport-technisch manager niveau 4* op. Alle drie de soorten genoemde professionals kunnen hieraan meedoen, er is veel overlap in de benodigde competenties. Het is niet alleen een opleiding maar het creëert ook een pool van vakmensen die samen - in alle lagen van de piramide - de impuls voor de wedstrijd sport in Nederland kunnen geven.

22. Kernpunten

Meegaan in maatschappelijke ontwikkelingen

Jeugd wil individueler, korter, meer gemak, minder competitie, meer vrijheid. / jongste jeugd wil nog steeds georganiseerd sporten / teruglopen vrijwilligerswerk → het is zoals het is, meegaan in de tendens

Betekent...

> Breedte beleid (instroom)

Geldt voor alle betrokkenen met name Combi's, klassenorganisaties en verenigingen / beleid maken met aanbod in alle lagen van piramide / laagdrempelig / herkenbaar / duidelijke paden / format Optimist Groen

> Fun-factor

Meer en ander soort sportplezier / zelf doen / meer variatie / meer samen / minder (prestatie)druk, meer nadruk op groei / meer bewegen

> Familie

Volledig aanbod voor familie / betrokkenheid ouders / onderdeel van de sportbeleving/ gezelligheid / horeca / voor ieder wat wils

> Samenwerking

Dit is niet alleen op te lossen er zal constant samenwerking tussen Watersportverbond - verenigingen - klassenorganisaties - Combi's - Vaarscholen - Scouting gezocht moeten worden

> Vaarscholen

13.000 CWO diploma's in 2023 / hoe (gezamenlijk in goed overleg) te benaderen / samenwerking / creëer opbrengsten voor alle partijen.

> Eén opleidingslijn

Voor sporters , voor instructeurs en trainers / cruciale rol voor Watersportverbond / eenduidigheid / bekendheid geven

> Structuur en focus

RS Feva ook opleidingsklasse/ opleidingsklassen bundelen als één eenheid / duidelijkheid, kosten-tijd-toekomst / gezamenlijke look / NTT's objectief, neutraal en kennis van zaken bij Topzeilen/ klassenorganisaties focus op instroom en doorstroom o.a. door bereikbaar houden

> Budget

Structureel op alle niveaus budget creëren om met hulp van professionals continu instroom en doorstroom te genereren.

> Kansen

Vaarschool / anders doen / durf en ga veranderen / OOT (doelgroep 7-10) / mobiele zeilschool / duidelijkheid / omdraaien seizoen/ vele generaties / de sport heeft veel te bieden → branding

23. Aanbevelingen op een rij

Hieronder alle aanbevelingen nog eens op een rij. Met erachter voor wie ze bedoeld zijn:

BO = Watersportverbond

VE = Vereniging

KL = Klassenorganisatie

CO = Combi organisatie

Bij HOOFDLETTERS is de aanbeveling primair voor deze organisatie bedoeld, bij een kleine letter ondersteunt de betreffende partij. Er is ook een excel-bestand waar de aanbevelingen gesorteerd zijn voor elke organisatie.

1	Richt vanuit het Platform Wedstrijdsport bij het Watersportverbond een permanente jeugdcommissie die zich richt op instroom en doorstroom in de wedstrijdsport.	BO	
2	Watersport heeft veel in zich om aan te sluiten bij de behoefte aan variatie. Verenigingen kunnen veel meer de verschillende mogelijkheden met zeilen, roeien, kano, suppen, surfen, wing foilen enz. verkennen. Het Watersportverbond zou kunnen ondersteunen met uitgewerkte voorbeeldprogramma's voor de (jongste) jeugd. Een diploma 'Brede watersport' voor starters (i.p.v. beginnen in één discipline) kan verenigingen op dit spoor zetten.	VE	
3	Ook andere sporten kunnen de watersportvereniging aantrekkelijker maken. Fitness, droogtraining, bootcamp, survival enz. enz. zijn mooie sporten om te combineren met watersport.	VE	
4	Organiseer jeugdwedstrijden vooral op zondagen en door-de-weekse avonden zodat de jeugd op zaterdag ook de andere sporten kan beoefenen. In juni liggen de grote buitensporten (voetbal, hockey) stil, Combi- en clubwedstrijden kunnen dan ook op de zaterdag.	VE	CO
5	Kort en snel voor beginnende zeilers kan door Optimisten bijna opgetuigd klaar te hebben liggen: rompen bij de helling, zeilen aan de mast en giek ergens binnen.	VE	
6	Kampen in vakantieweken zijn populair, ouders kunnen dan werken en kinderen zijn 'onder de pannen'. Dit hoeven geen kampen te zijn met overnachtingen: overdag op het water en 's avonds in eigen bed vraagt veel minder van begeleiders en is toegankelijker voor de allerjongste jeugd.	VE	
7	Besteed extra aandacht aan de jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar. Voor clubs in buurt van studentensteden: investeer in materiaal en programma's die passen bij een studentenleven. Clubs kunnen ook actief samenwerken met studenten-zeilverenigingen. De club heeft voor studenten de boten en de accommodatie, de studentenzeilvereniging heeft instructeurs en trainers voor vereniging.	VE	
8	Ontwikkel als vereniging ook beleid om vrijwilligers te binden en te boeien. Verschillende doelgroepen (ouders, gepensioneerden, oudere jeugd) vragen om een verschillende benadering.	VE	
9	Racen met wingfoilen kan een grote toekomst hebben (vanaf middelbare schoolleeftijd). Om die kans te benutten is het zaak betrokken te raken bij de wedstrijd circuits die er nu ontstaan, een Nederlandse klassenorganisatie op te richten, volle aandacht te besteden aan instroom van jeugd met gemakkelijke doorstroom naar racen.	BO	kl

10	Zorg voor structurele toepassing van de AVG-regel.	BO	VE	KL	CO
11	Benadruk het aanleveren van (complete en correcte) data door verenigingen.	BO	ve		
12	Maak het vastleggen bij het Watersportverbond van leden van klassenorganisaties en wedstrijdteams mogelijk.	BO		kl	
13	Vergemakkelijk het aanleveren en verwerken van deelname-informatie en uitslagen.	BO	ve		co
14	Leg als vereniging of klassenorganisatie de huidige aanpak voor de jeugd eens langs de 5 fun factoren. In welke fun factor blinken jullie uit? In hoeverre benadruk je dat ook in je werving? Welke fun factor kan meer aandacht krijgen?		VE	KL	CO
15	Creëer voor Optimist Groen een voorspelbare omgeving waar ze de boot en het racen onder controle hebben, zelfstandig varen en succeservaringen hebben. Stimuleer de saamhorigheid, laat kinderen veel bewegen en leg in alles de nadruk op groei in plaats van resultaat. Zie ook hoofdstuk 12 en bijlage 3 met de opzet van Optimist Groen.		VE		CO
16	Rescue heeft bij jeugdwedstrijden een heel belangrijke rol. Het gevoel van veiligheid is voorwaarde om lekker te kunnen varen. Zorg dat rescue kindvriendelijk is.		VE		CO
17	Breng variatie bij wedstrijden voor meer ervaren jeugdzeilers. De voorspelbaarheid die Optimist Groen vraagt maakt het later juist saai voor de meer ervaren en vaak oudere zeilers. Innoveer door verschillende wedstrijdformats toe te voegen zoals sprint, achteruit, obstakelrace, marathon, slalom, snelheidsrecord, teamzeilen enz.		VE		CO
18	Benoem de RS Feva als opleidingsklasse. Daarmee is er voor jonge zeilers en hun verenigingen een duidelijke opleidingslijn met ook voor starters de mogelijkheid om samen te varen. In bijlage 4 staan alle overwegingen om de RS Feva aan te wijzen als opleidingsklasse.	BO		KL	
19	Maak de vereniging voor ouders aantrekkelijk met activiteiten die zij leuk vinden waardoor ze zich ook thuis gaan voelen bij de club.		VE		
20	Breid het programma voor alle wedstrijdzeilers uit met beweegtraining aan de wal. Goed voor de motorische ontwikkeling en in de winter een manier om jonge zeilers extra te binden aan de club. Het Watersportverbond zou moeten ondersteunen met uitgewerkte voorbeeldprogramma's en scholing voor trainers.	bo	VE		
21	'De training gaat altijd door!' Maak dit vanzelfsprekend bij alle jeugdtrainingen. Als door slechte wind niet gezeild kan worden dan is beweegtraining op de wal of op het water een goed en leuk alternatief. Materialen daarvoor (zoals bijv. supboards) maken dat nog beter en leuker. Het vraagt om een investering of samenwerken met vaarscholen/ andere partijen.		VE		
22	Clubs kunnen watersport nog veel duidelijker neerzetten als jeugdsport net als voetbal, hockey enz: een pad vanaf 6/7 jaar met duidelijke stappen voor verschillende leeftijden. Dit pad vervolgens ook uitdragen in alle media van de club.		VE		
23	Niet de hele jeugdopleiding hoeft door de club verzorgd te worden, door samenwerking met andere partijen ontstaat er een volwaardig programma. Zorg vanaf het allereerste seizoen voor wekelijkse activiteiten zodat kinderen na enkele jaren zeggen: "Ik zit op zeilen!"				

24	Overweeg om kinderen van 4 tot 6 jaar al in aanraking te laten komen met watersport en de club. Dat kan met waterspelletjes op en rond de haven of een serie zwembadtrainingen (in de winter)		VE		
25	Stel bij elke Optimist on Tour ook tot doel om meer instroom bij de lokale vereniging of vaarschool te krijgen. Check in alles of de opzet er voldoende aan bijdraagt. Een helder, toegankelijk en passend vervolg bij de vereniging of vaarschool is een must. Werk ook toe naar een jongere doelgroep (6-10 jaar).	BO	ve		
26	Stop energie in schoolzeilen als er genoeg capaciteit is om het, samen met een passend vervolgaanbod bij de club, te organiseren. Het Watersportverbond zou moeten helpen met voorbeeldprogramma's.	bo	VE		
27	Watersportverbond, ondersteun de Marit Bouwmeester Academie (MBA) volop. Richt de formule zó in dat: ook hier de doelgroep 6-10 jarigen wordt, er breed motorische watertraining wordt aangeboden, lokale verenigingen vanaf het begin direct aangesloten zijn met o.a. een vervolgprogramma en doorstroom naar wedstrijdsport.	BO	ve		
28	Verenigingen kunnen met wat creativiteit gemakkelijk ouders en kinderen bereiken. Maak kennismaking en het eerste jaar trainen toegankelijk, kort en krachtig. Het Watersportverbond kan voorbeeldprogramma's uitwerken.	bo	VE		
29	Bij veel verenigingen is winst te halen door kort en duidelijk te presenteren wat (wedstrijd)zeilen in de verschillende fases inhoudt. Met een duidelijk pad weten ouders en kinderen waar ze aan toe zijn. Aan het einde van hoofdstuk 6 hebben we een route geschetst, elke vereniging kan dat concreet maken voor de eigen situatie. Maak daarbij duidelijk wat het kost aan tijd en geld.		VE		
30	Kijk bij de vereniging wat lesgeven aan beginnende zeilers oplevert. Als het teveel menskracht vraagt en te weinig oplevert, overweeg dan de samenwerking met een lokale vaarschool.		VE		
31	Leg in het jeugdbeleid, zowel landelijk als bij verenigingen, in alles waar mogelijk een link tussen recreatiesport en wedstrijdsport. Vaarscholen en wedstrijdsport zijn onterecht heel gescheiden werelden. Wedstrijdsport kan veel leren van vaarscholen en vice versa. Ondersteun initiatieven waar vaarscholen en wedstrijdsport samenwerken.	BO	VE	kl	co
32	Vereniging en vaarschool, bundel de krachten op plaatsen wanneer cultuurverschillen niet al te groot zijn en waar cursisten uit de buurt komen. Watersportverbond, ondersteun kansrijke samenwerkingen, volg ze nauwgezet en geef er bekendheid aan.		VE		
33	Combi-organisaties en deelnemende verenigingen, werk samen en onder leiding van het Watersportverbond toe naar een eenduidig landelijk beleid voor de Combi's.	BO	VE		CO
34	Watersportverbond, neem met een medewerker Jeugd het voortouw bij het belangrijk maken van de Combi-wedstrijden zodat er (weer) een volwaardig wedstrijdcircuit ontstaat. Ondersteun de Combi-organisaties en deelnemende verenigingen met kennis, materiaal, ervaringen uit de andere regio's, communicatie, ICT, opleiding van wedstrijdcomités enz. Landelijk beleid met actieve, professionele en eenduidige marketing/ communicatie.	BO			CO
35	Organiseer één landelijk festival als afsluiting van het Combi seizoen waar iedereen welkom is. Met voor alle doelgroepen passend vaarwater.	BO		KL	CO

36	Besturen van alle jeugdklassen-organisaties (met Optimist Club Nederland voorop), stop veel tijd en energie in de stap naar wedstrijdzeilen. Het betekent vooral ondersteunen van verenigingen en Combi's met duidelijke voorlichting over het pad van watersport. Besteed in het bestuur veel tijd hieraan onder aanvoering van een bestuurslid InStroom & Regionale watersport (o.i.d.). Een klassecoach in of bij het bestuur kan hierbij helpen (zie hoofdstuk 21, Professionals).		ve	KL	CO
37	Benoem als instapniveau bij Optimist Groen CWO 2 of vergelijkbare ervaring. Richtlijn is dat kinderen tijdens hun Optimist Groen periode 10 dagen/ 20 dagdelen per jaar trainen. Met minder hebben de zeilers te weinig controle over de boot bij hardere wind en/ of op de drukke wedstrijdbaan (is niet leuk).	BO	VE	KL	CO
38	Formuleer een duidelijke set, eenvoudige wijkregels voor Optimist Groen. Voer deze officieel door, samen met de andere regelwijzigingen eind 2024.	BO		KL	CO
39	Voer het format voor Optimist Groen in alle regio's in. Slijp de aanpak met alle betrokkenen nog verder fijn. Werk toe naar een groep vaste coaches die de Optimist Groen wedstrijden begeleidt vanuit dezelfde visie.	BO	VE	KL	CO
40	Organiseer voor Optimist Groen zeilers eerst heel kleine en laagdrempelige evenementen bij de club met heel simpele wedstrijdvormen. Ga vervolgens met z'n allen naar de Combi bij de club verderop (de uit-wedstrijd) waarbij de clubcoach altijd meegaat.	BO	VE		
41	Overweeg de start van het seizoen direct voor of na de zomervakantie i.p.v. het vroege voorjaar. Voor de lange termijn is het goed te onderzoeken hoe dit de standaard kan worden.	BO	VE	KL	CO
42	Organiseer de regionale en lokale wedstrijden in april, mei, september en oktober wedstrijden zoveel mogelijk op zondagen i.v.m. andere sporten. Juni/ juli kan hier de climax van het seizoen zijn met langere wedstrijdweekenden.		VE	kl	CO
43	Richt het wedstrijdscircuit bij clubs en de Combi's zó in dat het ook toegankelijk wordt voor startende wedstrijdzeilers in een 2-persoons boot. Benoem de RS Feva als opleidingsklasse. Leg als vereniging de link met vaarscholen die RS Feva's of andere 2-persoons jeugdboten hebben.	BO	VE	KL	CO
44	Werk toe naar een eenduidige benaming die aansluit bij andere sporten in Nederland. Duid de verschillende leeftijdscategorieën aan met 'Onder 10, 12 enz.', laat de oude benamingen (m.u.v. Groen) vervallen.	BO	VE	KL	CO
45	Experimenteer bij de Combi's per klasse met verschillende wedstrijdformats voor meer variatie.		VE	kl	CO
46	Voor elke Combi-regio kunnen sessies worden georganiseerd door het Watersportverbond. Doel is de Combi-organisaties te helpen hoe we in hun regio meer de fun factor erin kunnen brengen. Een check op de 5 fun factoren, binnen de mogelijkheden die er per Combi of verenigingen zijn	BO			CO
47	De samenwerking tussen teams, klassenorganisaties en verenigingen gaat werken als er naast de vergadertafel ook op het water wordt samengewerkt. Denk aan regiotrainingen, gezamenlijke clinics, gezamenlijke kampen. Gecoördineerd door de klassecoach en gegeven in samenwerking met NTT-coaches en clubcoaches. Primair doel is het leuk maken door		VE	KL	CO

zeilers te verbinden en beter te maken. Als dat lukt zullen ouders, bestuurders, coaches vertrouwen krijgen in samenwerken.				
48	Geef de zeiler die net komt kijken in het landelijke circuit en nog een andere sport ernaast heeft, de ruimte om te ontdekken of zeilen écht de leukste sport is als hoofdsport. Eenmaal gekozen, geef nog steeds ruimte voor andere, aanvullende sporten. (Eerst atleet, dan specialist)	VE		
49	Stel regionale en landelijke programma's af zodat ze elkaar versterken over en weer.	ve	KL	CO
50	Laagdrempelige, landelijke, gezamenlijke en open clinics en kampen helpen om Combi-zeilers kennis te laten maken met groot water en het landelijk circuit. Hier kan en moet de klassenorganisatie samen met het Watersportverbond een coördinerende rol vervullen. Deze activiteiten kunnen ook dienen als opstapdagen voor een andere klasse. Alle jeugdopleidingsklassen zouden hierin gezamenlijk op moeten trekken.	BO	ve	KL
51	Overweeg in het landelijke circuit minder wedstrijden op een dag.			KL
52	Onderzoek voor de Optimist-klasse hoe we structureel toe kunnen werken naar minder terugroepen bij de start en uitstel om de baan te verleggen.			KL
53	Denk bij het opzetten van de wedstrijdkalender goed na over activiteiten (wedstrijden-trainingen) op de eigen vereniging. Vervreemd de sporter niet van de eigen club.	VE	KL	CO
54	Richt het hele systeem zó in dat er veel meer aandacht komt voor de overstap naar een andere klasse. Bij jongeren tussen 13 - 16 jaar is dit de kritieke fase in de doorstroom. Het gaat om een overstap naar een nieuwe omgeving (ander team, andere coach) wat een aanleiding is om te stoppen.			KL
55	Vereniging, zorg <u>altijd</u> dat er een laagdrempelig kennismakingsprogramma is, makkelijke instap, leenbootjes, lage kosten, simpel, fun. Dit kan ook in samenwerking met een lokale zeilschool.	VE		
56	Starten met zeilen is op veel plaatsen in Nederland prima betaalbaar. Zorg t/m Combi voor duidelijkheid, transparantie over het kostenplaatje. Doe dat op Jip en Janneke manier, snel bereikbaar op de site en herhaal deze boodschap regelmatig. Hier ligt ook een marketing opgave voor het Watersportverbond hoe we onze zeilsport gezamenlijk en eenduidig aan de man brengen. Veel verenigingen kunnen daar hulp bij gebruiken.	BO	VE	KL CO
57	Werk toe naar een landelijk, eensluidend startprogramma met vergelijkbare kosten en vaaruren om de jeugd enthousiast te maken voor watersport. Zorg dat na de kennismakingsfase duidelijk is wat de verschillende andere fases ongeveer kosten en wat men daar voor terug krijgt. De huidige hoge bedragen voor landelijk zeilen zijn individueel en moeten niet de norm zijn.	VE		KL
58	De bedragen tot en met regionaal zeilen zijn te behappen, daarna wordt het uitdagend en zal serieus naar de kosten en andere inkomstenbronnen gekeken moeten worden. Klassenorganisaties en verenigingen moeten er alles aan doen om dingen te organiseren die bereikbaar en betaalbaar zijn. Externe bronnen van financiering zijn daarvoor nodig.	VE		KL
59	Stel richtlijnen op voor de vergoedingen aan trainer-coaches op de verschillende niveaus.	BO		

60	De modules wedstrijdzeilen die nu (facultatief) aan de diploma's toegevoegd worden zijn van groot belang voor jeugdwedstrijdsport en zouden veel meer inhoud moeten krijgen. Met een complete diplomalijn voor wedstrijdzeilen wordt de stap naar wedstrijden vanzelfsprekender.	BO		
61	Voordat de diploma's voor wedstrijdzeilen er zijn (duurt nog even), is er dringend behoefte aan leerlijnen voor verschillende niveaus van het wedstrijdzeilen. Het geeft trainer-coaches een heldere richting en ook officials, ouders, verenigingen hebben duidelijkheid waardoor ze beter kunnen aansluiten bij het niveau.	BO		kl
62	Watersportverbond, blijf leidend in de opleidingen. Goede opleidingen geeft het Verbond meerwaarde.	BO		
63	Geef de opleidingen en bijscholingen veel meer bekendheid. Werk daarnaast aan een netwerk van leercoaches die trainer-coaches in hun praktijk kunnen begeleiden en tegelijkertijd nieuwe trainers kunnen motiveren om een opleiding te volgen.	BO		
64	Opleidingen bij het Watersportverbond richten zich voor kader nu alleen tot opleiden tot startbekwaam. Voeg hieraan toe: (1) Bijscholen van trainer-coaches en officials. Werkt toe naar een licentie-systeem voor trainer-coaches, (2) Bijscholen van trainer-coaches en officials. Werkt toe naar een licentie-systeem voor trainer-coaches. (3) Intervisie, ook tussen trainer-coaches en officials. (4) Kennisbank voor kader op alle niveaus (ook voor kader dat geen diploma heeft).	BO		
65	Met watersport voor de hele familie zijn ouders erbij te betrekken. Het betekent op hetzelfde moment brede watersportactiviteiten op de club. Bij veel verenigingen is er alleen een jeugdcommissie, dit kan gezamenlijke activiteiten belemmeren.		VE	
66	Ondersteun verenigingen met een sporttechnisch plan proactief vanuit de klassenorganisaties en het Watersportverbond.	BO	VE	KL
67	Verlicht de druk op vrijwilligers met automatisering, voorbeeldprogramma's, wervingsmateriaal etc.	BO		
68	Voor clubs zonder clubboten of -planken voor de jeugd is het de moeite waard te onderzoeken hoe deze wel aan te schaffen. Bedrijven die nauw verbonden zijn aan de club schrikken niet van de benodigde sponsorbedragen.		VE	
69	Sponsoring bij verenigingen activeren. Wat is de propositie: wat biedt de vereniging voor de sponsor? Denk niet altijd te groot, kijk bv naar je eigen leden bestand, de ondernemers, de club van 100, etc.... Stop geld in opleiding en niet alleen in materiaal		VE	
70	Elke jeugd klassenorganisatie zal ook een instroom- en doorstroombeleid moeten opzetten.			KL
71	Zorg er bij de opleidingsklassen voor dat verenigingen meer invloed en betrokkenheid krijgen bij het beleid van de jeugd klassenorganisaties. Onderzoek hoe dat ook statutair belegd kan worden.	BO		KL
72	Om te beginnen, organiseer een besturenborrel o.i.d. zodat bestuurders van klassenorganisaties elkaar leren kennen.	BO		KL
73	Benoem de RS Feva als opleidingsklasse.	BO		KL

74	Bundel de klassenorganisaties van de opleidingsklassen zodanig dat er één loket, één aanspreekpunt ontstaat voor zeilers, ouders en verenigingen. Overweeg om toe te werken naar één organisatie voor alle jeugdopleidingsklassen.	bo		KL
75	Breng de sporttechnische verantwoordelijkheid van alle NTT's onder bij Topzeilen van het Watersportverbond, inclusief het aanstellen van de NTT-coaches.	BO		kl
76	Organiseer voor de Optimist en de RS Feva die landelijk varen open clinics en kampen zodat alle zeilers een goede basis krijgen om door te kunnen stromen naar een vervolgklasse. Clubcoaches en NTT-coaches kunnen deze mee verzorgen onder aanvoering van de klassecoach.		VE	KL
77	Overweeg om de leeftijdsgrens voor jeugdopleidingsklassen door te trekken naar onder 23 jaar. Zeilers die gaan studeren blijven langer ondersteund en betrokken, voor talentontwikkeling levert het een grotere pool op en ook voor degenen die niet in een NTT zitten is er meer perspectief.	BO		KL
78	Kom met branding en een duidelijk marketingverhaal voor de jeugd. Wat maakt watersport en wedstrijden zo leuk? Vooral ook door de bril van het kind. Breng de waarden in beeld waarbij alle facetten uit dit rapport naar voren komen.	BO	ve	kl
79	Ondersteun verenigingen met materiaal waarmee ze hun jeugdzeilen kunnen promoten.	BO		
80	Ga als vereniging en klassenorganisatie, actief ondersteund door het Watersportverbond, op zoek naar budgetten voor de Sporttechnisch Manager, Klassecoaches en Buurtsportcoach Watersport.	bo	VE	KL
81	Zet een opleiding <i>sport-technisch manager niveau 4</i> op. Alle drie de soorten genoemde professionals kunnen hieraan meedoen, er is veel overlap in de benodigde competenties. Het is niet alleen een opleiding maar het creëert ook een pool van vakmensen die samen - in alle lagen van de piramide - de impuls voor de wedstrijdsport in Nederland kunnen geven.	BO		

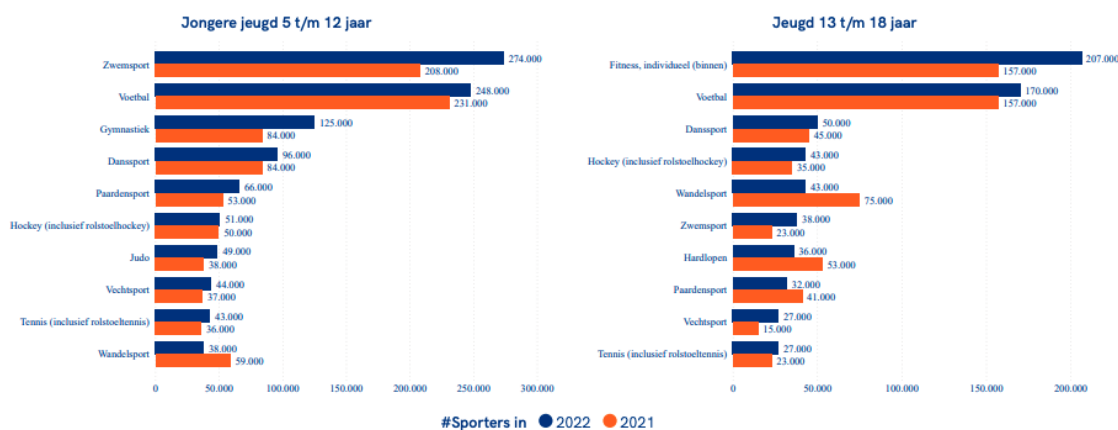
Bijlage 1 - Samenvatting Zo sport Nederland

NOC*NSF - 2022

Algemeen

- De sportfrequentie is in 2022 verder gedaald naar gemiddeld 8,1 keer sporten per maand. Voor de corona jaren zat de gemiddelde sportfrequentie rond de 9.
- In 2022 sport 72% van de jeugd (5-18 jaar) wekelijks. Dit is na twee jaar van forse daling door corona weer gestegen. Is nog steeds 6% minder dan voor corona (toen 78% sportdeelname)
- Na corona is meer jongere jeugd (5-12 jaar) gaan sporten 68% in 2021 naar 76% in 2022. Bij de jongeren (13-18 jaar) is een kleinere groei te zien in de wekelijkse sportdeelname (van 61% in 2021 naar 66% in 2022), de jongeren die sporten zijn wel méér gaan sporten).
- Top 10 meest beoefende sporten jeugd:

2.7.3 Top 10 meest beoefende sporten - jeugd

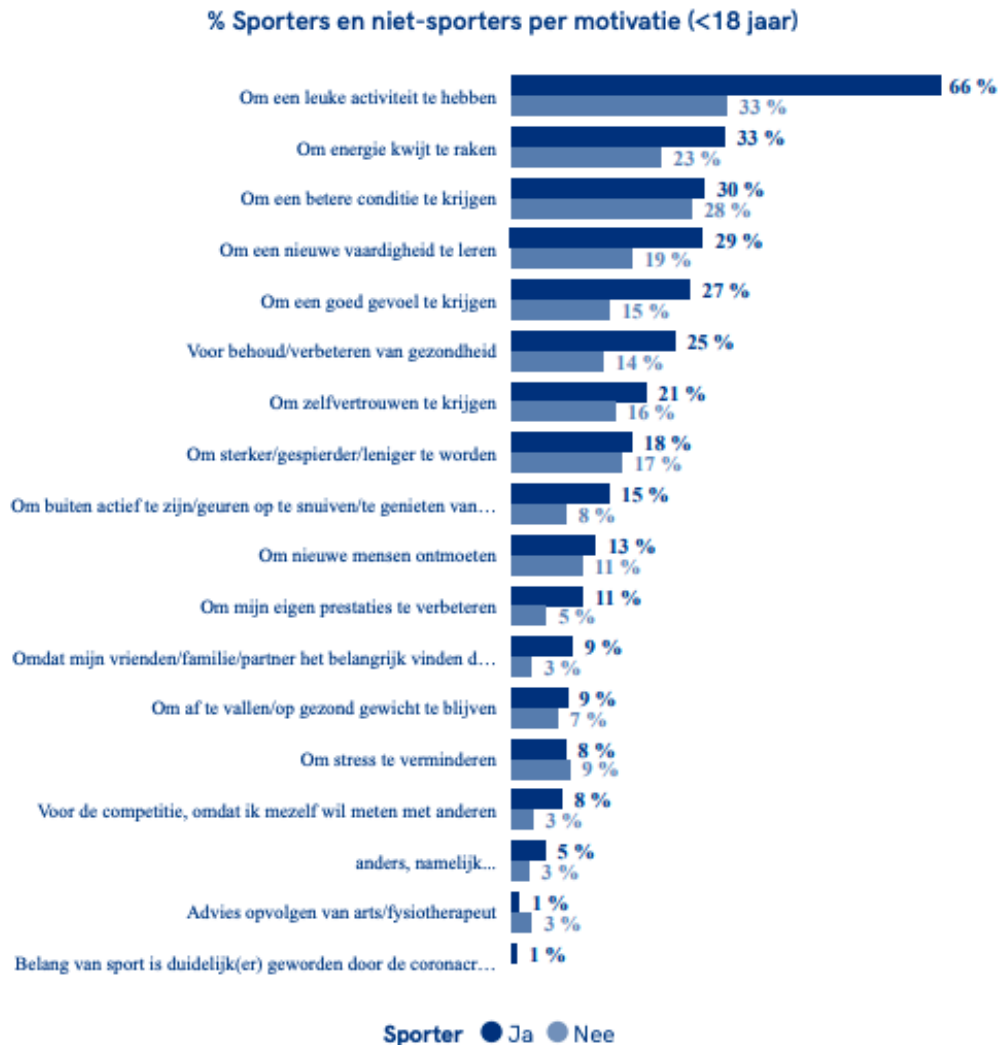

- Er is een duidelijk verschil in de manier van sporten tussen de jeugd (5-18 jaar) en volwassenen (19-80 jaar). Meer dan de helft van de jeugd sport als lid van een sportvereniging terwijl bij de volwassenen 'alleen, ongeorganiseerd' de meest voorkomende manier van sporten is.
- ??# leden Watersportverbond van 2017>2022: -10%. 2021>2022: +1% (Alle sportbonden bij elkaar van 2017 en 2021 > 2022: 0%)
- Meer dan de helft van de jeugd sport als lid van een sportvereniging terwijl bij de volwassenen 'alleen, ongeorganiseerd' de meest voorkomende manier van sporten is.
- Het 'alleen, ongeorganiseerd sporten' daalt zowel bij de jeugd (-3%) als bij volwassenen (-4%) in 2022 ten opzichte van 2021. Dit is vooral het gevolg van het einde van de maatregelen tijdens de corona periode. Sporten bij verenigingen groeit in 2022 vooral bij de jeugd (+6%), maar ook bij de volwassenen (+4%).

Tendensen jeugd

- Aantallen top 10 jeugdsporten van 2021 naar 2022:
 - Voetbal: +1%

- o Tennis: -4% (alleen minder jongens, #meisjes gelijk)
 - o Hockey: -8% (157K > 147K)
 - o Gymnastiek: +4% (toename van meisjes, # jongens -5%)
 - o Paardrijden: 0% (alleen meisjes)
 - o Atletiek: +3% (toename van alleen meisjes)
 - o Judo: 0% (alleen jongens)
 - o Zwembond: +6%
 - o Basketbal: + 16% (alleen jongens)
- Leuke activiteit verreweg belangrijkste motivatie voor jeugd:

→ Het grootste verschil tussen jeugd en volwassenen is dat de jeugd primair sport om een leuke activiteit te hebben.

Verenigingen

- Vrijwilligers (incl. bardiensten ed): gemiddeld heeft een sportclub van
 - 0-50 leden 1 vrijwilliger per 3,2 leden.
 - 101-500 leden 1 vrijwilliger per 4,3 leden
 - 500+ leden 1 vrijwilliger per 6,2 leden

Bijlage 2 - Toelichting bij de 5 fun factoren

Sportplezier is de brandstof voor motivatie. Het gaat om sportbeleving op het water, sportemotie losmaken. Steeds passend bij de leeftijdsfase. Hier een toelichting bij de 5 fun-factoren²⁶

IK KAN HET → COMPETENTIE

Als de sporter het gevoel van controle en competentie heeft ontstaat er plezier. Begint bij sommigen met angst wegnemen. Dat de sporter zich competent voelt. Eigenwaarde, draagt bij aan gevoel van plezier, intrinsieke motivatie en beter presteren. Als zeilers of surfers veel geholpen moeten worden is het blijkbaar te moeilijk en haken ze (later) af. Het gevoel van 'Ik kan het' motiveert om een volgende stap te maken. Uitgangspunten zijn bijv.

- De wedstrijd baan of training zó inrichten dat er voor 90% controle is.
- Een keer in overlevingsmodus is prima om te leren, wil je af en toe. Wel onder begeleiding en veilig voelen.
- Lekker weggkomen uit start geeft vertrouwen. Starten simpel en overzichtelijk houden. Kleine groepen, korte lijn.

IK KAN HET ZELF → AUTONOMIE

Zelf de regie hebben geeft veel plezier en is erg goed voor ontwikkelen van complete sporter. Het gevoel hebben dat je het zelf hebt gedaan geeft voldoening, trots. Gaat om zelf keuzes maken in omgaan met wind, golven, wedstrijd baan, materiaal enz. Zelf regie hebben geeft een gevoel van vrijheid, we willen dat zeilers en surfers lekker vrijuit kunnen racen. Ook goed voor ontwikkeling als sporter: zelfregulatie is bewezen voorwaarde om op latere leeftijd uit te kunnen blinken (in wat dan ook). Onze sport is bij uitstek geschikt hiervoor, laten we dat vooral ook inzetten. Bijv.

- Creëer een omgeving waarin de zeiler of surfer leert om zelf keuzes te maken. Als het te moeilijk is zorg dat ze hulp kunnen vragen.

²⁶ Afgeleid van: De talent formule, Tim Koning en Michiel van Schagen, Arko Sport Media, 2021

UITDAGING

Competitie zet je op scherp en daagt uit.

Ook *hard fun*: hard werken of een moeilijke oefening geeft voldoening.

Variatie geeft nieuwe prikkels.

UITDAGING

Uitdaging komt uit de moeilijkheidsgraad en variatie. Leuke training of wedstrijd is niet altijd gemakkelijk. *Hard fun*: hard werken en afzien kan veel voldoening opleveren. Door competitie kun je eigen skills vergelijken met die van een ander (tegenstander = spiegel), competitie daagt uit en daardoor leer je snel. Werkt alleen als de competitie aansluit bij het niveau van de sporters. Variatie geeft steeds nieuwe prikkels.

- Aandachts-spanningsboog U10 is 15-20 min, U12 is 30 min → korte wedstrijden
- Iedereen belonen voor hard werken
- Minder wachten, meer zeilen
- Variatie erin brengen als ze een normale baan onder de knie hebben.

Suggesties voor wedstrijden

- Veel variatie in wedstrijdformats bij meer ervaren zeilers/ surfers (Combi Benjamin/ Junior) → sprintraces, lange baan/ marathon, speed record, hindernisbaan enz. Vgl. IQFoil.
- Veel races stimuleert om dingen uit te proberen. Door meer risico's te nemen leren zeilers meer.
- Zoeken naar mogelijkheden om minder algemene terugroepen te hebben bij starts: kleinere startgroepen, kortere lijn, communicatie over generals moderner/ sneller, ...
- Zoeken naar mogelijkheden om baan en startlijn sneller te verleggen: pin op een rib ipv vaste boei, baan simpeler.

Suggesties voor verenigingen

- Verschillende materialen hebben (sups, sit-on-top kayaks enz) om andere spel- en wedstrijdvormen in te kunnen zetten bij geen of te veel wind. Zodat training altijd door kan gaan met uitdagende vormen (nu vaak theorie, daagt niet uit) → clinic/ sessie voor trainer-coaches met wat er mogelijk is?
- Brede watersport aanbieden voor de beginnende sporters zodat er vanaf begin variatie is.
- In seizoen elke week een vaste middag/ avond clubavond met wedstrijdjes. Geen training maar zelf racen in heel simpele wedstrijdvormen.

SAMEN

Velen hebben het beeld dat zeilen en surfen solosporten zijn. Bij 1-persoon boten en surfen is het individueel sporten in een groep. Bij 2-persoon boten is het bij meer ervaren teams intens teamwork. Vrienden en vriendinnen - sociale binding – is voor veel kinderen een heel belangrijke reden om te gaan sporten. Voelen ze zich thuis in de sport dan wordt het steeds meer een deel van hun identiteit. Wanneer zeilen/ surfen hoofdsport wordt dan wordt het meer-en-meer ook een leefstijl.

- Richten we het op het water en op de wal ook zo in dat we saamhorigheid stimuleren?
- Geven we teams een identiteit?
- Hoe werken we aan clubgevoel?

Suggesties voor wedstrijden

- Met z'n allen tegelijk het water op en er weer vanaf, elkaar helpen bij de helling is normaal
- Palaver met alle deelnemers (per vloot) bij elkaar
- Zeilers die zonder coach komen kunnen zich aanmelden en krijgen een plek bij een groep
- Bij Combi's clubteams die met elkaar samenwerken
- Bij alle uitslagen naam van de club bij de sporter vermeld

Suggesties voor verenigingen en trainer-coaches

- Meerdaagse kampen (incl. slapen) zijn enorme boost voor saamhorigheid.
- Teamkleding, hesjes, teamnaam versterkt teamgevoel.
- Bestuurders en coaches geven het voorbeeld van samenwerken door met elkaar samen te werken (en elkaar niet t.o. sporters/ ouders af te vallen).
- Bij een evenement kunnen comité, jury en coaches structureel samenwerken (de driehoek) en daarmee geven ze het voorbeeld. Gezamenlijke briefing helpt daarin.
- Ervaren groep helpt de minder ervaren zeilers/ surfers.
- Coaches en teambegeleiders kent de sporters en kunnen teamgevoel creëren. Ze zijn de spil hierin. Met hen aandacht besteden aan hoe team te ontwikkelen. Bijv. de vaste trainer (of groepje van trainers) ook altijd mee laten gaan naar de wedstrijden.

BEWEGEN

Bewegen op water en op de wal. Er is van alles mogelijk. Goed en leuk.

Watersport-atleet zijn is een goede basis voor 'sailor for life'.

Bewegen is ook gewoon lekker.

BEWEGEN

Een breed motorische ontwikkeling is beste basis om goede wedstrijdssporter te worden. Na de groeispurt begint pas het specialiseren. Ook voor topsport is dat een betere basis dan vroege specialisatie. Zeilen en surfen zijn steeds meer heel fysieke sporten, motorische ontwikkeling is cruciaal. Veel belangrijker nog is dat bewegen simpelweg veel plezier en voldaan gevoel oplevert. Met veel variatie in het bewegen wordt het breed motorisch. En de watersport heeft héél erg veel mogelijkheden in zich: veel vormen van bewegen kan op het water (met boten, SUPs, kano's, surfboards, foiling enz.).

- Meer bewegen (minder theorie)
- Specialisatie pas na de groeispurt, voor de groeispurt breed motorisch
- Vele mogelijkheden van bewegen op water worden benut

Suggesties voor wedstrijden

- Geen wind: bewegen op water met suprace, hindernisbaan, suppolo, kanopolo enz.
- Net teveel wind: trisail optimist, vloot opsplitsen, contact met coaches over wie kan en wil varen (driehoek coach-sporter-wedstrijdleiding)
- Veel teveel wind: vliegeren, wingsurfen, suprace in de luwte, hindernisbaan op planken

Suggesties voor verenigingen en trainer-coaches

- Warming up op de wal met veel verschillende vormen van bewegen. Daar (simpele) materialen voor hebben.
- Warming up op het water met in hoog tempo andere vormen van bewegen dan normaal
- Training gaat altijd door: alternatieve beweegprogramma's op de wal of op het water
- Vroeg kennismaken met nieuwe boot (Optimist daagt fysiek niet zo veel meer uit).
- Wedstrijden varen in verschillende boten (bijv. RSFeva en Optimist)

WINNEN DOOR GROEI

Steeds beter worden, iets nieuws leren en vooruitgang boeken levert veel voldoening op.

Willen winnen geeft sommigen een extra stimulans. Voor anderen is nadruk op resultaat een rem op groei. Winnen kun je leren.

© Laurens Morel • saltycolours.com

WINNEN DOOR GROEI → NADRUK OP ONTWIKKELING

Het gevoel dat je steeds beter wordt is voor veel sporters een belangrijke motivator om structureel te gaan sporten. Ergens vooruitgang boeken, iets nieuws leren en dat verder perfectioneren geeft veel voldoening. Velen denken dat winnen een van de belangrijke bron van sportplezier is. Dat is een misverstand! Staat bijv. op 10^e plaats in rangschikking als we kinderen vragen waarom zij sporten. (onderzoek onder 10.000 USA kinderen). Ook voor topsport is passie voor de sport en groei het fundament. Door te racen ga je vergelijken met anderen en leer je sneller. Je kijkt van een betere tegenstander af en/of je ziet jezelf groeien ten opzichte van tegenstanders. Winnaarsmentaliteit geeft *extra* motivatie, maakt scherper en dat willen we niet de kop in drukken. Als resultaat-denken gaat overheersen wordt het een demotivator en potentiële rem op groei. Motivatie wordt sneller moe. Programma's en systemen wil je zó inrichten dat we duurzame motivatie - passie voor de sport en beter willen worden - stimuleren. Gezonde passie voor presteren ontwikkelt zich in puberteit, hersenen ontwikkelen zich dan zo dat prestatiedrang goed ingezet kan worden.

Basisschool – Groei door spel en sportplezier

Met nadruk op sportplezier bieden we de basis om een leven lang liefhebber te worden. Uitdaging bieden door spelvormen en variatie. Ja, ook sommige kinderen hebben wil om te winnen nodig om extra 'aan' te gaan. Het werkt voor de korte termijn, is weinig duurzaam. In basisschoollleeftijd zijn veel hersenen er nog niet klaar voor om goed om te gaan met resultaten. Vroegbloeiers voelen zich al een talent en gaan alles doen om dat te bevestigen. Laatbloeiers voelen zich niet gewaardeerd. Beter om tot ca. 10 jaar vooral spelenderwijs bezig te zijn. Veel van de systemen in zeil- en surfsport zijn ingericht met nadruk op het resultaat. Is daarmee een sterke rem op de groei en demotiveert veel kinderen. Vergelijk andere sporten (hockey, voetbal, judo enz.) waar t/m 10 jaar zo min mogelijk klassementen en standen bij worden gehouden. Extreem: in Noorwegen zijn klassementen in de sport tot 12 jaar verboden. Zij hebben een hoge sportparticipatie (79% tov 61% in NED). Goed om na te denken waar in onze sport het 'systeem' voor basisschool-kinderen te veel de resultaten op voorgrond zet.

Middelbare school – Ook: winnen door groei

Echt leren presteren begint in de tienerjaren. Stap-voor-stap leren presteren, leren winnen is onderdeel van de sport en goed voor persoonlijke ontwikkeling. De hersenen zijn er meer klaar voor om te ontdekken dat willen winnen en groeien samen kunnen gaan. De wil om te winnen kan nu een *extra* motivatie geven om harder te werken.

Suggesties voor wedstrijden

- Bij Combi Groen en Benjamins prijzen door de vloot heen, prijzen waar een verhaal (in 2 zinnen) bij hoort (goede starter, goed kruisrak, goed downwinder, goede doorzetter (alle races uitgevaren), meeste grenzen verlegd, meeste progressie (grootste verschil eerst 2 en laatste 2 races) enz.. Subjectief en door coaches, comité en evt. jury samen te bepalen.
- Bij Optimist Groen geen prijzen voor resultaat. Iedereen een medaille.
- Bij Optimist Groen (en Benjamins?) geen klassement publiceren over verschillende evenementen.

Bijlage 3 - Format Optimist Groen

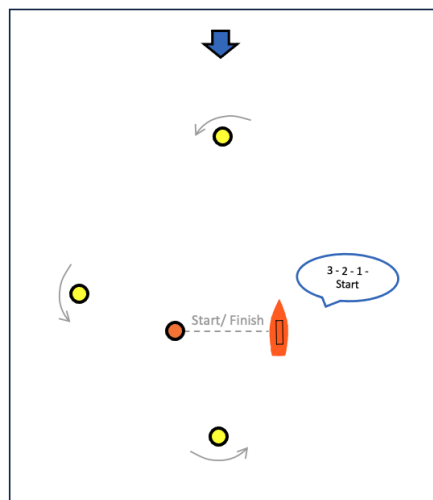
Doel van de Optimist Groen is de jonge zeilers enthousiast maken voor wedstrijden. Iedere zeiler willen we een succeservaring meegeven. Het beginniveau voor Optimist Groen is CWO 2 Jeugdzeilen of vergelijkbaar.

Uitgangspunten zijn:

- *Controle*: het is voorspelbaar en zó eenvoudig dat de zeiler zelfstandig de baan kan varen
- *Ik kan het zelf*: de zeiler maakt zelf keuzes
- *Korte aandachtsboog*: korte wedstrijden
- *Bewegen*: veel starts, veel actie
- *Samen*: briefing vooraf en achteraf
- *Iedereen wordt gezien*: vaste coaches spelen in op de zeilers
- *Nadruk op groei*: het gaat om leren en beter worden, resultaat op de achtergrond

De opzet is als volgt:

- Een driehoeksbaan met:
 - gijpboei zodat het gijpmoment bepaald is (overzicht, voorspelbaarheid)
 - start/ finish onder het midden zodat veld bij het bijbovenboei niet te druk wordt
 - 1 of 2 rondjes voor wedstrijdduur van 15 min
- Een set simpele wedstrijdregels waar we het mee doen (andere regels gelden niet). Welke regels precies is nog nader uit te werken. Denk aan aanvaring voorkomen, bakboord-stuurboord, loef- lij, voor-achter, ruimte bij boeien, boei raken, rondje(s) draaien bij overtreding.
- Overzichtelijke start met relatief lange lijn en 3 min voorbereiding signaal. Startschip telt tijd af. Bij OCS terugroepen/ aanwijzen en rondjes draaien (i.v.m. soms laat zeiler aan kunnen roepen).
- Streven is 6 wedstrijden per dag. Daarmee veel kansen om te proberen en te verbeteren.
- Startgroepen met max. 20 zeilers om start en bovenboei overzichtelijk te houden voor de zeilers. Bij meer dan 20 zeilers de vloot opdelen in (leeftijds)groepen.
- Max. windkracht 15 knopen. Bij meer wind volgt een alternatief programma, bij voorkeur wel op het water (bewegen!). De dag gaat altijd door als de andere Combi wedstrijden ook doorgaan.
- Helpen is toegestaan door trainer-coach, wedstrijdleiding of rescue. Doel van hulp is het veld dicht bij elkaar houden en succeservaringen creëren. Achterin het veld actief coachen. Voor in het veld bijsturen op regels, eerlijk zeilen en plezier met elkaar maken.
- Elk dagdeel voor- en achteraf een briefing met de hele groep onder leiding van de vaste coach(es). Twee thema's per dagdeel , waarvan er minstens één herhaling is van het dagdeel ervoor. Denk aan de wedstrijdregels en oplossing erbij (wat doe je als je over stuurboord vaart?), starten over bakboord en voor de start positie pakken (stilliggen, aanspringen).
- Prijzen:
 - Een aandenken voor iedereen (medaille?).
 - Aanmoedigingsprijzen die een zeiler positief typeren: de doorzetter, eerlijke zeiler, teamspeler, zelfstandige zeiler, meeste groei (grootste verschil eerst en laatste 2 races), goede starter... Dit is subjectief en door coaches, comité en rescue samen te bepalen. Per zeiler een mooi verhaal in twee zinnen erbij geeft veel erkenning voor de jonge zeiler.
 - Klassementsprijzen voor de zeilers die bovenaan eindigen. Bij Groen geen aparte prijzen voor jongens en meisjes, want er zijn nog geen grote fysieke verschillen. Later, bij O14 en U16, wel aparte prijzen voor jongens en meisjes.

- Liefst een prijs die blijvend en nuttig is (bidon, sleutelhanger oid). Op de prijs vermeld waar de prijs voor is. Eventueel bekens.
- Alle prijzen zijn van dezelfde waarde: gelijke grootte, geen onderscheid tussen aanmoedigingsprijs of klassementsprijs. Als er bekens zijn dan voor iedereen een even grote beker.
- Minder vergelijk met de ander door geen jaarklassement, wel klassement per dag/ weekend. Bij voorkeur de uitslagen per wedstrijd publiceren en niet in een overall klassement. Zeilers krijgen daarmee wel feedback en vergelijken met de ander wordt moeilijker.
- Doorstroom naar Optimist Junior in overleg met de eigen trainer-coach. Geen promotiereglement. Richtlijn voor doorstroom is dat de zeiler met windkracht 5 zelfstandig een wedstrijd baan kan varen. In de regel kan dit voor 10 jaar en ouder na 6 wedstrijddagen en in het seizoen wekelijks trainen. Bij jongere zeilers verschilt dit enorm, er is niet een richtlijn voor te geven.

Het is zeer wenselijk dat er bij Optimist Groen het hele seizoen een vaste coach (of groepje van coaches) is. Voor zeilers wordt het daarmee vertrouwd en voorspelbaar. De vaste coach informeert de ouders en overlegt met clubcoaches (ook welkom op de baan) en wedstrijdcomités.

Bovenstaande aanpak is voor veel mensen nieuw, dit uitleggen en laten ervaren is voorwaarde voor succes. Misschien zelfs wel workshops voor ouders met o.a. 'Hoe vang ik mijn kind na de wedstrijd op, wat zeg ik?' Met "Hoeveelste ben je geworden?" is het resultaatgericht wat kan leiden tot een vaste mindset. Met "Hoe was het? Wat ging goed? Wat heb je uitprobeerde? Wat heb je geleerd?" stimuleren we een groei-mindset en wordt het sneller een succes

Bijlage 4 - RS Feva als opleidingsklasse

Zeilen gebeurt met veel type boten of planken. Dit is goed, iedereen kiest een eigen manier om de sport te bedrijven. Aan de andere kant ontstaat er veel versnippering en worden de startvelden minder interessant omdat het aantal deelnemers per klasse afneemt. Zonder klassen te willen diskwalificeren, willen we toch een advies meegeven aan de clubs en zeilers. Belangrijkste doel daarvan is focus aanbrengen zodat startvelden weer groot genoeg worden. Daarnaast zijn het klassen waarmee we aansluiten bij de World Sailing jeugdklassen. Voor talentontwikkeling is het belangrijk dat onze topjeugd sterke competitie blijft houden.

Ons advies is om de RS Feva toe te voegen aan de opleidingsklassen. De 2-persoons junior boot (U16, U17) heeft in Nederland geen sterke programma's. Dat komt o.a. door versnippering (Flits, Cadet, RS Feva, FJ, Vaurien, Schakel) en ervaring van coaches. Wij denken dat we met een sterke RS Feva klasse meer zeilers kunnen behouden en ook andere zeilers kunnen laten kennismaken met wedstrijdzeilen. De RS Feva heeft daarvoor in onze ogen het meeste potentieel. Hieronder de overwegingen:

- Grootste 2-persoons jeugdboot ter wereld, doorgroei naar internationaal is mogelijk
- Modern met genaker
- Een aantal clubs hebben al RS Feva's als clubboot²⁷. Zeilers die rond hun 13-14e jaar in de boot stappen varen soms maar twee seizoenen in de RS Feva. Voor hen is het een doorstroom-boot, een clubboot kunnen gebruiken maakt het laagdrempelig.
- Veel jeugdzeilscholen hebben ook deze boot in hun vloot, het kan samenwerking tussen een vereniging en zeilschool stimuleren (bijv. zeilschoolteams of club huurt boten van de zeilschool).
- Met 85-110 kg bemanningsgewicht kan de boot ook al door een combinatie van 40 kg en 45 kg worden gevaren. Jonge, lichte Optimist-zeilers (40-45 kg) die double handed willen varen zien nu op tegen grotere krachten. In Italië wordt sinds kort gevaren met ook kleinere grootzeilen ('RS Feva Cadetti') waarbij het totale zeiloppervlak aan-de-wind 7 m2 is, net zo groot als 2x een Optimist-zeil. Het gaat hier om een mylar grootzeil en niet het dacron zeil dat op zeilscholen veel wordt gebruikt. Het doel is om voor lichte, onervaren teams het windbereik groter te maken.
- De boot loopt niet vol bij omslaan, zeilers kunnen zelfstandig weer rechtekken. Voor lichte teams is het oprichten niet gemakkelijk. Hulpmiddelen en hulp toestaan bij wedstrijden kunnen het toegankelijker maken.
- Strikte eenheidsklasse.
- Doorstroom naar 29er, RS 500 is gemakkelijk
- De RS Feva is een zware boot die ook nog eens zacht wordt bij warm weer. Het is niet super voor ontwikkelen van bootgevoel, zeilers hebben daardoor soms een hiaat dat bij een vervolg in 29er of RS 500. In trainingen heeft het daar dan extra aandacht nodig.
- Nadeel van 2-persoons boten is soms gedeeld bezit. Dit is een drempel om double handed te gaan zeilen. De clubboten kunnen deze drempel weghalen.
- In het verleden is in Nederland de RS Feva een goede basis gebleken die ook topzeilers heeft opgeleverd. Op dit moment is het aantal RS Feva's in Nederland nog te klein om voor de RS Feva een apart NTT in te richten. Het zou de teams bij de verenigingen wegtrekken. Clinics in de regio zoals de RS Feva klassenorganisatie die nu organiseert stimuleert groei van de klasse.

²⁷ o.a. KWVL, KR&ZV De Maas, KWS, Maas en Roer, WSV Hoorn, RZ Gouda, WV Braassemermeer

We kunnen structureel een impuls geven aan instroom en doorstroom als we Optimist en RS Feva in één organisatie onder brengen. Het verhoogt de status van RS Feva, programma's daar worden beter. En het maakt kruisbestuiving mogelijk. Zoals komende zomer een aantal Optimist-zeilers aan het WK RS Feva mee gaan doen, dat is heel goed voor de ontwikkeling van de sport en de zeilers zelf.

Bijlage 5 - Indicatie kosten van wedstrijdzeilen

Beginnend wedstrijdzeilen/ Optimist Groen

Boot aankoop : € 500 of leen/ huurboot van vereniging

Boot afschrijving/ huur: € 100 (haast geen afschrijving, statiegeld)

Boot onderhoud: € 100 p.j.

Lidmaatschap, inschrijfgelden: € 100 p.j.

Uitrusting en kleding: € 100 p.j.

Training/ coaching: € 200 tot € 500

Reis en verblijf: zelf te bepalen, hoeft geen grote post te zijn.

TOTAAL: € 600 tot € 900

dagen: 10x training, 6x wedstrijd

Regionaal

Boot aankoop : € 1.000

Boot afschrijving: € 150 (haast geen afschrijving, statiegeld)

Boot onderhoud: € 150 p.j.

Lidmaatschap, inschrijfgelden: € 200 - € 400 p.j.

Uitrusting en kleding: € 200 p.j.

Training/ coaching: € 300 tot € 1.000

Reis en verblijf: zelf te bepalen, hoeft geen grote post te zijn.

TOTAAL € 1.000 - € 2.000

dagen: 30x training, 10-15x wedstrijd

Landelijk

Boot aankoop : € 4.000

Boot afschrijving: € 500 p.j.

Boot onderhoud: € 500 p.j.

Lidmaatschap, inschrijfgelden: € 400- 600 p.j.

Uitrusting en kleding: € 400 p.j.

Training/ coaching: € 2.000 tot € 2.600

Reis en verblijf: zelf te bepalen, min. € 600

TOTAAL CA.: € 4.500

#dagen: 40x training, 20x wedstrijd

Nationaal Training Team

Boot aankoop: € 6.000

Boot afschrijving € 500 p.j.

Boot onderhoud, €1.000,- p.j.

Lidmaatschappen, inschrijfgelden: €1.000 p.j.

Uitrusting en kleding: € 1.000 p.j.

Training/ coaching: € 3.500

Reis en verblijf: zelf te bepalen, min. € 3.000 p.j.

TOTAAL MIN. € 10.000

70 trainingsdagen, 30 wedstrijddagen

Bijlage 6 - Effect van selectie op talentontwikkeling in Optimist

Januari 2024

Door: Koen van Esch

Het dilemma

Aanleiding voor dit artikel is de discussie binnen de OCN over het aantal selectiewedstrijden dat bij de Optimist-klasse. Ik schets hieronder de laatste inzichten die we hebben uit wetenschap, ervaring bij andere sporten en cijfers uit onze eigen sport. Aangevuld met conclusies die ik daaruit trek. Hopelijk geeft dat goede uitgangspunten voor vervolg van de discussie.

Het dilemma bij selectie in de Optimist-klasse is denk ik:

- Selectie kan een negatieve invloed hebben op sportplezier en talentontwikkeling. Vanuit dat oogpunt wil je liever minder dan meer selectiewedstrijden.
- Selectie is nu eenmaal nodig voor EK/WK en NTT. Als je dan selectie hebt dan wil die zo eerlijk mogelijk. Hoe meer selectiewedstrijden, hoe minder afhangt van het toeval. Vanuit dat oogpunt liever meer dan minder selectiewedstrijden.

Startpunt voor mij is dat de Optimist-klasse een *opleidingsklasse* is. Het doel is zeilers voor het leven te krijgen, OCN en Watersportverbond willen dat de Optimist-zeilers die intensief/ landelijk varen een goede basis krijgen voor de overstap naar een volgende opleidingsklasse (29er, ILCA, IQFoil). Sportplezier, leervermogen en inzet zijn de basis om in de vervolklasse door te kunnen groeien naar een complete sporter.

Talentontwikkeling

Jonge sporters ontwikkelen zich grillig. Daarom is het onmogelijk om op jonge leeftijd te voorspellen wie de nieuwe Olympische kampioenen worden^{1,2}. Op jonge leeftijd selecteren op basis van resultaten wekt de suggestie dat we daarmee weten welk kind wel en niet potentie heeft. Bewezen is dat resultaten in de jeugd geen of nauwelijks voorspellende waarde hebben. En vooral dat we veel potentieel missen als we alleen naar resultaten kijken.

Los daarvan geldt voor veel sporten dat het beter is om pas laat te specialiseren en eerst verschillende sporten te doen. Dat geldt ook voor zeilen. Uit een recente analyse onder bijna 3.000 Europese topsporters in allerlei Olympische sporten blijkt dat de topzeilers gemiddeld zijn gestart op 9,5 jaar en zich pas laat hebben gespecialiseerd^{3,4}. Om een complete zeiler te worden willen we dus *eerst een atleet, dan een specialist*. Het betekent bijvoorbeeld dat we kinderen willen stimuleren in de basisschool-leeftijd meerdere sporten te beoefenen.

Op jonge leeftijd selecteren werkt juist het tegenovergestelde in de hand. We stimuleren een keuze voor één sport en intensieve (eenzijdige) programma's om korte termijn successen te boeken. Korte termijn successen die voor een grote groep sporters te koste gaan van hun lange termijn ontwikkeling. Bij vroege specialisatie is er ook een grotere kans op een sport burn-out. Cijfers die we op het moment aan het analyseren zijn lijkt dat ook in onze sport te bevestigen: van alle Optimist-zeilers die in de periode 2009-2018 meededen aan EK of WK is ca. 1/3 deel gestopt met wedstrijdzeilen.

Veel jonge kinderen (onder 12) kunnen moeilijk omgaan met druk die selectie bij hen oproept. Het gaat ten koste van hun sportplezier. En selectie in de Optimist-klasse, daar hangt nogal wat vanaf: Naar EK, WK of NTT, in welk team zit ik straks? Blijf ik bij mijn vrienden of vriendinnen? Wie is straks mijn coach? Wat wordt mijn programma komend jaar? Kan ik mijn andere hobby's nog wel behouden? Enzovoorts. Daarnaast kunnen verwachtingen hoog zijn en kan de druk die zeilers zichzelf opleggen best groot zijn.

Om alle bovenstaande redenen kiezen steeds meer sporten in Nederland ervoor om tot 12 jaar niet te selecteren. Of hooguit bij 10- en 11-jarigen groepen in te delen op grond van hun motivatie, leervermogen en breed motorische ontwikkeling. In ieder geval niet selecteren op basis van resultaten of sport-specifieke vaardigheden.

Sport is ook presteren

Worden we hiermee niet veel te soft in Nederland? Presteren en willen winnen zijn toch onderdeel van sport? Zeker! Laten we daar vanaf de middelbare schoolleeftijd mee beginnen. Dan beginnen de (puber)hersenen zich zodanig te ontwikkelen dat de sporters hun resultaten kunnen plaatsen. Het zelfbeoordelingssysteem begint zich te vormen, ze kunnen steeds beter de link leggen tussen hun eigen inzet en het effect daarvan op hun wedstrijdresultaat. De puberteit is de fase waar het *leren presteren* begint. Nu kan de sportmentaliteit zich goed ontwikkelen door o.a. het stellen van langere termijn doelen stellen, de juiste focus, energie te steken in dingen waar je invloed op hebben, aanpassen aan alles waar je geen invloed op hebt, opbouwen van optimale wedstrijdspanning enz. Omdat de tienerhersenen zo flexibel zijn is er nu hierin veel winst te boeken. Het mooie van sport is dat we dit soort leerprocessen ermee kunnen versnellen. Het vraagt om een doordacht competitie- en selectiesysteem voor de middelbare schoolleeftijd. Wat naast euforie ook af en toe leidt tot teleurstellingen.

Nog even terug naar de basisschoolleeftijd. Willen jonge sporters van onder 12 dan niet winnen? We kennen genoeg van deze fanatieke jonge zeilers... En zijn dit dan niet de absolute toppers in spé met een aangeboren winnaarsmentaliteit? Veelal is deze motivatie om te presteren een korte termijn prikkel die een vaste mindset stimuleert. Winnen is daarbij belangrijker dan beter worden. Het kan een groeimindset in de weg zitten; de zeiler kijkt naar het resultaat en minder naar eigen gedrag en eigen progressie en leert daardoor langzamer. De vaste mindset kan een vastgeroest patroon worden.

Andersom kan een groeimindset te weinig scherpte geven als je wilt pieken. Met deze verschillende mindsets kunnen schakelen zijn skills die de puber-sporter zich gaandeweg eigen maakt. Overigens denk ik dat er ook uitzonderingen zijn; niemand – ook kinderen niet – kunnen we in een hokje plaatsen. Er zijn jonge sporters die heel goed om kunnen gaan met willen winnen en tegelijkertijd ook optimaal kunnen leren. Maar op deze uitzonderingen kunnen we niet een selectiesysteem baseren dat ten koste gaat van de grote groep.

Selecteren dus? Met mate!

De ontwikkeling van het puberbrein zegt ons dus dat het prima is om vanaf 12 jaar selectiewedstrijden toe te voegen aan de competitie. Maar met mate! In de hele Optimisten-tijd zijn er heel veel individuele verschillen in het leren presteren. We willen zeilers de kans geven om zich óók hierin op eigen wijze te ontwikkelen. Leren optimale wedstrijdspanning op te bouwen gaat bij iedereen anders, is een grillig proces. Sommigen hebben de druk juist nodig om beter te presteren, anderen gaan onder druk minder presteren. Dit ontdekken en in de praktijk goed in kunnen zetten is een weg van vallen en opstaan. Met een systeem van competitie willen we dit leerproces wel prikkelen en stimuleren. Tegelijkertijd willen we ook stimuleren dat onze Optimist-zeilers in een wedstrijdsituatie dingen uitproberen, ook nieuwe zeiltechnische skills of het maken van strategische/ tactische keuzes.

Mijn pleidooi is: zorg voor een selectiesysteem vanaf 12 jaar waar *geleidelijk* plaats komt voor selectie. Dus een deel van de serie is selectie, het andere deel van de wedstrijden is competitie waar niet meer van afhangt dan eer en glorie. Velen zien het als een ranglijst waaraan je kunt zien hoe je groeit. Ook van belang: zeilers leren veel van proberen en fouten maken. Laten we hen die kans geven in wedstrijden waar niets of nauwelijks iets op het spel staat. Alles met in gedachten 'de Optimist-klasse is een opleidingsklasse'.

Andere kant van de medaille

Als we dan een aantal selectiewedstrijden aan de kalender toevoegen hebben we nog de andere kant van de medaille, die van eerlijke, betrouwbare selectie. Je wilt dat de besten ook bovenaan eindigen in de

selectiestand. Met meer selectiewedstrijden sluit je toeval zoveel mogelijk uit. De vraag is hoeveel races (met hoeveel aftrek) een goed genoeg beeld geven. Vanaf een bepaald aantal veranderen nog meer races niet of nauwelijks de ranking. Waar ligt het omslagpunt? Bij 8, 10 of 14 races? Een grondige analyse hier zou zijn om over een aantal jaren te bekijken hoeveel de ranking veranderd zou zijn bij minder wedstrijden.

Zo'n analyse vraagt om de juiste data van flink wat jaren en een data-analist die hier de tanden in wil zetten. Zolang hier nog niks over bekend is pleit ik eerder voor minder dan meer selectiewedstrijden. Als blijkt dat er veel wedstrijden nodig zijn voor eerlijke selectie, schroef dan nog niet zomaar het aantal op. Oneerlijke selectie waar een enkeling benadeeld wordt weegt niet op tegen teveel selectie met negatieve gevolgen voor een groot deel van de vloot. Richtlijn voor 12-15 jarigen is in mijn ogen: van alle landelijke wedstrijden kan 30% selectiewedstrijd zijn.

Samengevat

- Selecteer vanaf middelbare schoolleeftijd (vanaf onder 13).
- Van alle landelijke wedstrijden zou zo'n 30% selectiewedstrijden moeten zijn. Baseer het exacte aantal ook op basis van een grondige analyse met het selectie-omslagpunt.
- Zeilers van 10 tot 12 jaar kun je groeperen op basis van motivatie, leervermogen en breed motorische ontwikkeling.

Tot slot: het huidige totale opleidings- en selectiesysteem bij de Optimist-klasse is nog niet in lijn met alle bovengenoemde hedendaagse inzichten. Doel is om uiteindelijk tot een totaalbeleid te komen voor optimale talentontwikkeling. Het aantal selectiewedstrijden is daar een onderdeel van.

Koen van Esch (1967) is opleider en coach-de-coach bij het Watersportverbond. Jarenlang zeilde hij op internationaal niveau. Als trainer-coach werkte hij met allerlei zeilers, van topsporters tot aan jonge starters. Hij studeerde sportpsychologie en mede daardoor is talentontwikkeling één van zijn specialisaties.

Bronnen en linken o.a.

1. [Voor topsporters is er geen eenduidige start en specialisatieleeftijd](#)
2. [3 sleutelvragen voor talentherkenning en -selectie](#)
3. [Jeugdprestatie is slechte voorspeller toekomstig succes](#)
4. [Multisport en late specialisatie zijn belangrijke voorspellers voor duurzaam sportsucces](#)

Blijlevens S et al. (2020). De ontwikkeling van prestatiegedrag bij (toekomstige) topsporters. *SPORTgericht*, 74 (1), 2-5.

Heuvingh B (2019). *Mindset en talentontwikkeling. Deel 1: 'Talent is pas meetbaar na je carrière'*. *SPORTgericht*, 73 (1), 8-11.

Hoog M de (2020). *Nee, je kunt helemaal niet zien of je achtjarige de nieuwe Messi is*. De Correspondent.

Jolles J (2021). *De jonge sporter en zijn ontplooiing. Advies aan KNGU*. KNGU/ Arko Sports Media.

Koning T, Schagen M van (2021). *De Talentformule*. Arko Sports Media.

Wormhoudt, R et al. (2016). *Athletic Skills Model*. Arko Sports Media.

Bijlage 7 - De waarde(n) van watersport

Voorbeelden van waarden van wedstrijdzeilen volgens Daniela Clark (WaterViewes)....

- **Zelfvertrouwen:** Niets evenaart het gevoel van het besturen van je eigen vaartuig op 9-jarige leeftijd. Fietsen is één ding, maar het vakkundig besturen en aanmeren van een zeilboot is iets heel anders.
- **Ruimtelijk inzicht:** Wanneer kinderen leren hoe ze een boot door smalle ruimtes en krappe bochten moeten navigeren - hoe ze botsingen kunnen vermijden, met finesse naar een dok kunnen varen of zich in een volgepakte startlijn kunnen wringen bij een regatta - ontwikkelen ze een ruimtelijk inzicht dat hen bekwaamheid zal brengen in alle activiteiten die coördinatie vereisen, zoals autorijden.
- **Richtingsgevoel:** Toen ik 10 jaar oud was, zeilde ik de hele week met mijn klas en ging ik in het weekend alleen op pad. Ik zou een lunch inpakken en mijn Optimist een paar uur meenemen om te verkennen. Ik geloof dat ik tijdens die reizen een goed richtingsgevoel begon te ontwikkelen. Het opmerken van de richting waarin ik voer, het vinden van oriëntatiepunten en weten hoe ik terug kon komen, werd een vast onderdeel van mijn bewustzijn. Dat bewustzijn is cruciaal om een gevoel van richting te hebben.
- **Kennis van het weer:** Weet jij uit welke richting onweersbuien normaal gesproken komen? Weet u wat de watertemperatuur normaal gesproken is op Long Island Sound in mei? Als uw kind een zeiler is, zal hij of zij dit weten, en deze kennis van het weer zal van pas komen, zowel op het water als op het land.
- **Ordelijke gewoonten:** Zeilstudenten leren hoe ze een boot op de juiste manier moeten optuigen en aftuigen. Ze leren om dingen op de juiste plaats op te bergen en ze netjes te houden terwijl ze op het water zijn, en dat is een vaardigheid waar geen ouder tegenin kan gaan. De Longshore Sailing School in Westport, Connecticut heeft zelfs een "Shipshape"-prijs voor elke klas om dit gedrag aan te moedigen.
- **Doorzettingsvermogen:** Ooit tijd doorgebracht bij een Opti-regatta op Long Island Sound in april? Deze kinderen zijn taai. Het weer kan aanvoelen als een dag op de Noordpool, maar ze kunnen niet naar binnen voor een warme chocolademelk en een hamburger tijdens de lunch. Ze klagen niet. En als het racen voorbij is, pakken ze hun boten in voordat ze naar binnen gaan om op te warmen en af te drogen.
- **Verantwoordelijkheid:** Aan het roer staan geeft een kind een verantwoordelijkheid voor zijn of haar daden die zelden wordt aangeboden vóór het behalen van een rijbewijs. Zowel recreatieve als wedstrijdzeilers worden de hele tijd geconfronteerd met voorrangssituaties en moeten verantwoordelijkheid nemen voor hun fouten.
- **Visie:** Het balanceren van de fijne details in de boot met het grotere plaatje van de renbaan of het kanaal is een belangrijke vaardigheid om aan te scherpen. Deze balans helpt op school, in het bedrijfsleven en in het leven.
- **Moed:** Zeilers verleggen hun grenzen. De meeste kinderen zijn bang om te kapseizen voordat ze het meemaken. Velen zijn bang bij een sterke bries. Maar ze kapseizen nog steeds en gaan nog steeds uit in ruige omstandigheden. Het is de taak van de instructeurs om de situatie onder controle te houden, maar uiteindelijk moeten de kinderen hun angst overwinnen.
- **Geduld:** De hele dag wachten tot de wind aantrekt bij een regatta vereist een verbazingwekkende hoeveelheid geduld. Ik heb met ouders gesproken die gefrustreerd zijn over het wachten en nadenken over wat ze nog meer zouden kunnen doen, maar de kinderen kennen de routine. Wachten op de juiste weersomstandigheden hoort bij het zeilen. Ik zal nogmaals verwijzen naar een Opti-regatta, dit keer een tweedaags evenement met slechts ongeveer 90 minuten zeilbare tijd. De kinderen nemen het zoals het komt. Zou een team van 12-jarige voetballers zich op dezelfde manier gedragen?